

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
POWIATU OŁAWSKIEGO
NA LATA 2011-2017**

Oława, wrzesień - 2010 r.

Zleceniodawca:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ul. 3 Maja 1

55 – 200 Oława

tel./fax. (71) 303-29-71

e-mail: pcpr_olawa@interia.pl

Autor:

Business Mobility International Spółka z o.o.

Al. 3 Maja 11

76 – 200 Słupsk

Tel. (59) 845 63 01

Fax. (59) 845 63 03

e-mail: office@bm-intl.2com.pl

Siedziba:

Business Mobility International NV-SA

Square de Meeûs 38-40

B-1000 Brussels, Belgium

tel. [32-2] 644 36 89

fax [32-2] 648 07 80

http: www.bmintl.com

SPIS TREŚCI:

SŁOWNICZEK - WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW.....	5
WPROWADZENIE DO STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU OŁAWSKIEGO NA LATA 2011 - 2017	6
1. METODOLOGIA.....	8
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE.....	9
2.1. UWARUNKOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYNIKAJĄCE Z CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ	10
2.2. UWARUNKOWANIA STRATEGII WYNIKAJĄCE Z POLITYKI SPOŁECZNEJ REALIZOWANEJ NA SZCZEBLU KRAJU.....	12
2.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PRZYJĘCIA DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH NA SZCZEBLU REGIONU	22
2.4. OCENA UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH – PODSUMOWANIE.....	26
3. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	27
3.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PRZYJĘCIA DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH NA SZCZEBLU POWIATU.....	27
3.2. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE	30
3.2.1. STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI.....	30
3.2.2. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI	34
3.3. UWARUNKOWANIA EKONOMICZNE	35
3.3.1. BEZROBOCIE W POWIECIE OŁAWSKIM	35
3.3.1.1. Przedsiębiorczość.....	41
3.4. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE	42
3.4.1. DOSTĘP DO EDUKACJI	42
3.4.2. DOSTĘP DO USŁUG ZDROWOTNYCH	43
3.4.3. WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	43
3.4.3.1. Osoby niepełnosprawne	44
3.4.3.2. Ubóstwo	47
3.4.3.3. Bezdomność	48
3.4.3.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	49
3.4.3.5. Alkoholizm	50
3.4.3.6. Narkomania	51
3.4.3.7. Starość.....	52
3.4.3.8. Przemoc w rodzinie	54
3.4.4. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	55
3.4.5. BEZPIECZEŃSTWO.....	57
3.4.5.1. Bezpieczeństwo przeciwpowodziowe.....	58
3.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	59
3.6. INFRASTRUKTURA KULTURALNA	61
3.7. OCENA UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH – PODSUMOWANIE	66
4. DIAGNOZA STANU I MOŻLIWOŚCI REALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	68
4.1. ANALIZA SWOT	68
Analiza SWOT	69
DIAGNOZA	70
CZĘŚĆ STRATEGICZNA	74
5. ZAŁOŻENIA DO STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU OŁAWSKIEGO.....	75
6. MISJA.....	76
7. PRIORYTETY, CELE SZCZEGÓŁOWE, KIERUNKI DZIAŁANIA.....	79
8. WARUNKI REALIZACJI STRATEGII.....	90
9. ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	91

9.1. FUNDUSZE STRUKTURALNE UE NA LATA 2007 – 2013	91
9.1.1. PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI	91
9.1.2. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2007 - 2013.....	91
9.1.3. SZWAJCARSKI MECHANIZM FINANSOWY.....	91
9.1.4. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO NA LATA 2007-2013.....	92
10. MONITORING STRATEGII	94
10.1. WSTĘP.....	94
11. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	108

SŁOWNICZEK - WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW

Art.	- artykuł
CIS	- Centrum Integracji Społecznej
DPS	- Dom Pomocy Społecznej
Dz.U.	- Dziennik Ustaw
EOG	- Europejski Obszar Gospodarczy
GUS	- Główny Urząd Statystyczny
MPiPS	- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
MPS	- Ministerstwo Polityki Społecznej
MRR	- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
NGO	- Non-Governmental Organizations
NMF	- Norweski Mechanizm Finansowy
NSRO	- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia
OPS	- Ośrodek Pomocy Społecznej
PCPR	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PFRON	- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PO KL	- Program Operacyjny Kapitał Ludzki
ppp	- partnerstwo publiczno-prywatne
PROW	- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
ROPS	- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
RP	- Rzeczpospolita Polska
SZMF	- Szwajcarski Mechanizm Finansowy
ŚDS	- Środowiskowy Dom Samopomocy
UE	- Unia Europejska
UMWD	- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
RPOWD	- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013
WUP	- Wojewódzki Urząd Pracy
WUS	- Wojewódzki Urząd Statystyczny

WPROWADZENIE DO STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU OŁAWSKIEGO NA LATA 2011 - 2017

Polityka społeczna, której bazą jest społeczność zamieszkała na terenie powiatu oławskiego, określona została dokumentem pod nazwą „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011 - 2017”.

Społeczność to skupisko ludzi i instytucji, w obrębie którego jednostki i grupy mają możliwość wykonania pełnego obrotu koła życiowych działań, zrealizowania zróżnicowanych form indywidualnej aktywności życiowej, tj. nauka, praca, rozrywka i wypoczynek, kontakty społeczne, zainteresowania itp.

Istotą funkcjonowania społeczności jest jej zdolność stawiania i realizowania celów oraz potrzeb w taki sposób, by zapewnić przeżycie i samorealizację jej członków.

Aby jakaś społeczność była funkcjonalną z punktu widzenia oczekiwań jej członków musi posiadać:

- pewne formy organizacyjne na użytek zróżnicowanych funkcji oraz
- sieć wyspecjalizowanych instytucji umożliwiających wyjście naprzeciw potrzebom swych członków.

Każda społeczność wypracowuje także właściwe dla siebie systemy wsparcia uruchamiane w wypadku pojawienia się problemów społecznych lub wówczas, gdy jednostka lub grupa znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, której przezwyciężenie wykracza poza ich własne środki, możliwości i uprawnienia. W sferze działań socjalnych celem głównym jest zatem dbałość o to, by jednostki i rodziny (zwłaszcza żyjące w trudnych warunkach) miały dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Zasoby społeczne mogą być zarówno bardzo namacalnymi w swej istocie – pieniądze, mieszkanie, żywność, opieka domowa i instytucjonalna, transport, odzież, jak również walorami niematerialnymi, takimi jak wiedza, odwaga, pomysłowość, inicjatywa, zachęta, humanizm, miłość itp. Na zasoby składają się, zatem zarówno konkretne jednostki z ich osobowościami i materialnymi walorami oraz ich najbliższe społeczne otoczenie (rodzina, przyjaciele, znajomi, sąsiedzi), jak też formalne i nieformalne grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także to, co dała ludziom natura (przyroda, kopaliny).

Pod pojęciem bezpieczeństwa socjalnego jednostki lub grupy rozumie się na ogół możliwość i gwarancję zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych.

Inaczej mówiąc społeczność dąży do zbudowania w miarę spójnego i skutecznego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa swych obywateli, by dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań pojedynczych ludzi i grup.

To zaś, co zostanie uznane za potrzeby podstawowe jednostek i grup oraz kryteria ich hierarchizacji jest zawsze wpisane w tło historyczne, kulturowe, ustrojowe i warunki ekonomiczne konkretnego społeczeństwa, konkretnej zbiorowości.

Podstawą polityki społecznej w powiecie oławskim jest strategia, która określa misję, cele i kierunki działania oraz wskazuje na sposób ich monitorowania. Dokument ten poddany ocenie radnych powiatu oraz środowisk związanych bezpośrednio z polityką społeczną, a następnie przyjęty przez Zarząd i Radę Powiatu Oławskiego określa opcje rozwoju poszczególnych instrumentów prowadzenia polityki społecznej na rzecz skutecznego rozwiązywania problemów społecznych.

Dodatkowym elementem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest zamieszczony Raport o Stanie Pomocy Społecznej w Powiecie Oławskim (Bilans Otwarcia) opracowany przy merytorycznym udziale pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, jak również miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu.

Dokument ten zawiera podstawowe informacje o polityce społecznej w powiecie oławskim, uwzględniając stan jednostek polityki społecznej o charakterze lokalnym.

W tworzenie strategii rozwoju polityki społecznej zostało włączonych kilkadziesiąt osób, będących reprezentantami środowisk społecznych i samorządowych, zajmujących się na co dzień problematyką polityki społecznej i biorących czynny udział w rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie powiatu oławskiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Oławskiego na lata 2011 - 2017 stanowi integralną część Strategii Rozwoju Powiatu Oławskiego na lata 2006 – 2015 oraz Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego na lata 2008 – 2013, a także jest próbą odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć, by społeczność zamieszkująca powiat oławski mogła w sposób jak najpełniejszy zaspokajać swoje potrzeby i realizować własne scenariusze życiowe w nawiązaniu do przyjętych kierunków rozwoju powiatu.

Obszar strategii powiatowej w zakresie pomocy społecznej określa Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2009 Nr 175, poz. 1362 z późn zm.) w art. 19 ust. 1. Strategia według zapisów tej ustawy powinna obejmować w szczególności programy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W raporcie (Bilansie Otwarcia) omawiającym uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne polityki społecznej i działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w powiecie oławskim wykorzystano następujące źródła danych i informacji:

a) pierwotnych:

1. dane zebrane podczas spotkań z przedstawicielami administracji samorządowej szczebla powiatowego i poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu,
2. wyniki rozmów i dyskusji podczas spotkania konsultacyjnego oraz rozmów bezpośrednich z przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, środowisk naukowych, organizacji pozarządowych w tym związków wyznaniowych i instytucji pomocy społecznej,

b) wtórnych:

1. Narodowa Strategia Spójności na lata 2007 - 2013 - (MRR¹ 2006),
2. Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2013, (MRR, 2006),
3. Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013, (MPiPS² 2005),
4. Narodowa Strategia Integracji Społecznej, (MPiPS, 2004),
5. Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013, (MRR, 2007),
6. Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007 – 2013, (MPS³, 2005),
7. Program "Solidarność pokoleń" Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+(MPiPS 2008).
8. Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia, (MPiPS, przygotowywany każdego roku),
9. Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego 2009, (WUS⁴, 2008, 2009)
10. Publikacje Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie (GUS⁵, 2008, 2009),
11. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020,
12. Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 - 2013 (UMWZ⁶, 2007),
13. Dolnośląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2009 - 2012),
14. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego (Oława, 2008)
15. Strategia Rozwoju Powiatu Oławskiego (Oława, 2006)
16. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie za rok 2009,
17. Informacje z działalności Gminnych, Miejsko – Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu oławskiego oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie za rok 2009,
18. Raporty, materiały pilotażowe, badania stanu obszaru polityki społecznej (MPiPS, 2008, 2009),
19. Oficjalne strony internetowe jednostek samorządu terytorialnego i wojewódzkiego, administracji rządowej, instytucji publicznych, podmiotów prywatnych i in.,

¹ MRR – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

² MPiPS – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

³ MPS – Ministerstwo Polityki Społecznej

⁴ WUS – Wojewódzki Urząd Statystyczny

⁵ GUS – Główny Urząd Statystyczny

⁶ UMWZ – Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

1. METODOLOGIA

Na całość opracowania pn. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011 - 2017 składają się wyniki prac będących kompilacją wniosków powstałych po dokonanej diagnozie stanu opartej na bilansie otwarcia i autorskiego uporządkowania wyników prac uczestników warsztatu strategicznego, który odbył się w siedzibie Starostwa Powiatowego w Oławie w dniu 8 września 2010 roku z udziałem reprezentantów administracji samorządowej szczebla powiatowego i gmin wchodzących w skład powiatu, organizacji pozarządowych, służby zdrowia, edukacji, kultury.

Zaproponowane sformułowania celów i kierunków działania są spójne z dokumentami określającymi politykę społeczną na szczeblu krajowym i regionalnym, ale przede wszystkim uwzględniają propozycje uczestników debat strategicznych – beneficjentów instytucjonalnych tej strategii, mających bezpośrednie przełożenie w swoich codziennych działaniach na rzecz beneficjentów pomocy społecznej.

Głównym elementem mającym wpływ na ostateczny kształt strategii jest zamieszczony w pierwszej części dokumentu Bilans Otwarcia opracowany przy merytorycznym udziale Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Bilans ten zawiera podstawowe informacje o polityce społecznej i działaniach na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w powiecie oławskim, uwzględniając czynniki społeczne i gospodarcze w całym regionie i poszczególnych jego obszarach. Czynniki te mają pośrednie lub bezpośrednie oddziaływanie na poziom i jakość życia, skalę i rodzaj problemów społecznych w powiecie oławskim.

Założeniem konsultacji społecznej było zidentyfikowanie celów i kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach pomocy społecznej.

Uczestnicy debaty pracując nad analizą SWOT brali pod uwagę pięć obszarów istotnych z punktu widzenia problematyki społecznej:

- EDUKACJA,
- INFRASTRUKTURA,
- PROBLEMY SPOŁECZNE,
- SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA,
- FINANSE.

Na podstawie wcześniej opracowanej analizy SWOT:

- mocne strony (wewnętrzne) polityki rozwiązywania problemów społecznych w powiecie oławskim,
- słabe strony (wewnętrzne) (tej polityki),
- szanse (zewnętrzne),
- zagrożenia (zewnętrzne),

W trakcie debaty strategicznej odpowiadano na następujące pytanie: „*Co należy zrobić, albo jakie podjąć działania lub spowodować efekty tych działań, żeby zlikwidować słabe strony i zniwelować zagrożenia?*”.

Na podstawie tak postawionego pytania składano propozycje celów strategicznych polityki społecznej opierając się na wcześniej wybranych w wyniku dyskusji słabych stronach i zagrożeniach.

Podobnie pracowano przy budowaniu celów określonych na podstawie mocnych stron i szans.

Kolejnym krokiem procesu konsultacji społecznej była hierarchizacja celów w poszczególnych obszarach polityki społecznej, przy jednoczesnym wskazywaniu na potrzebę realizacji niezbędnych inwestycji w obszarze pomocy społecznej powiatu oławskiego.

W ten sposób wynikiem konsultacji było wypracowanie kilkudziesięciu celów w pięciu założonych obszarach polityki społecznej.

Założenia do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Oławskiego na lata 2011 - 2017 sformułowano na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu, w tym również posługując się analizą SWOT przeprowadzoną w trakcie konsultacji społecznych.

Część strategiczna została oparta na przyjętych założeniach do strategii wynikających z bilansu otwarcia i diagnozy oraz na podstawie wniosków powstałych po konsultacjach społecznych.

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Uwarunkowań zewnętrznych dla realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011 - 2017 należy upatrywać w Unii Europejskiej, polityce społecznej państwa oraz w wyznaczonych celach i kierunkach działania w tym sektorze na szczeblu regionalnym. Po podpisaniu przez Rząd RP Traktatu Akcesyjnego wszelkie prawa w tym zakresie obowiązujące w UE przed przystąpieniem naszego kraju do Unii stały się dla Polski obowiązujące. W pierwszej kolejności kierunki polityki społecznej dla tej części Europy określa od 2000 roku Strategia Lizbońska oraz Europejski Model Społeczny Unii Europejskiej i Rady Europy. Natomiast Traktat Konstytucyjny Unii Europejskiej obecnie przejęty przez Traktat Lizboński, wprowadza Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej, która ma również stanowić podstawy dla prowadzenia polityki społecznej i działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w krajach członkowskich. Bliższymi, aczkolwiek również zaliczającymi się do zewnętrznych uwarunkowań są dokumenty strategiczne obowiązujące w kraju, w tym przede wszystkim Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2009 Nr 175, poz. 1362 z późn zm.) w art. 17 ust. 1.

W kolejności znaczenia i wpływu na rozwiązania regionalne w tym obszarze ma Narodowa Strategia Spójności na lata 2007 – 2013 utworzona w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, podobnie jak Program Operacyjny Kapitał Ludzki, który w latach 2008 - 2013 jest jednym z głównych donatorów środków wspierających realizację polityki społecznej i integracji na poziomie województw, powiatów i gmin. W Unii Europejskiej stosunkowo niedawno narodziła się koncepcja otwartej koordynacji polityki społecznej. To z kolei oznacza, że istnieje koncepcja pożądanej drogi rozwoju,⁷ a także koncepcja europejskiego modelu socjalnego, do której kraje europejskie będą się zbliżać.

Polityka społeczna w województwie dolnośląskim to przede wszystkim zwiększony nacisk na wzrost znaczenia samorządów lokalnych i sektora obywatelskiego, dowartościowanie wolontariatu, podnoszenie roli edukacji i więzi społecznych w budowaniu kapitału społecznego, wzrost znaczenia sektora ekonomii społecznej i zatrudnienia socjalnego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez udział w programach integracyjnych i reintegracyjnych w tym łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych oraz działania aktywizujące całe społeczności lokalne. Koordynatorem tej polityki na szczeblu województwa jest Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu, dla którego narzędziem realizacji polityki społecznej jest *Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005 – 2013*. Uwarunkowania zewnętrzne w układzie tabelarycznym w rozbiciu na europejskie, krajowe i regionalne omówiono szerzej w następujących podrozdziałach.

⁷ *Europejski model socjalny i otwarta koordynacja polityki społecznej, Stanisława Golimowska, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, W-wa*

2.1. Uwarunkowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynikające z członkostwa Polski w Unii Europejskiej

Tabela 1 Dokumenty Unii Europejskiej dotyczące polityki społecznej.

1.	Traktat Akcesyjny
	<p>Na mocy niniejszego Aktu nowe Państwa Członkowskie przystępują do decyzji i umów przyjętych przez przedstawicieli rządów Państw Członkowskich zebranych w ramach Rady Wspólnoty. Nowe Państwa Członkowskie zobowiązują się przystąpić od dnia przystąpienia do wszystkich innych umów zawartych przez obecne Państwa Członkowskie i dotyczących funkcjonowania Unii lub związanych z jej działaniami.</p> <p>Co oznacza, że Polska zobowiązuje się do przestrzegania wszystkich norm prawnych i przyjętych strategii rozwojowych dla poszczególnych obszarów życia społeczno – gospodarczego, w tym polityki społecznej wyrażonej m.in. w Strategii Lizbońskiej przyjętej przez Unię Europejską w 2000 roku.</p>
2.	Strategia Lizbońska
	<p>Celem Strategii Lizbońskiej jest uczynienie z UE obszaru o dynamicznie rozwijającej się gospodarce, jednocześnie zachowującego wysoką spójność społeczną. Spójność społeczna rozumiana jest tutaj jako zdolność społeczeństwa do zapewnienia dobrobytu wszystkim swoim członkom oraz minimalizowania rozbieżności między nimi. Polega więc nie tylko na zwalczaniu wykluczenia społecznego i ubóstwa, ale przede wszystkim na tworzeniu solidarności w społeczeństwie, tak aby ograniczać zasięg występowania tego zjawiska. Strategia ta opiera się na trzech filarach: konkurencyjności, zatrudnieniu i spójności społecznej.</p> <p>Założeniem europejskiego modelu społecznego Unii Europejskiej i Rady Europy jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpowiedzialność państwa za poziom i jakość życia wszystkich obywateli wyrażająca się m.in. w aktywnym przeciwdziałaniu rosnącemu ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwieniu społecznemu, - oparcie polityki społecznej na prawach społecznych i socjalnych, których katalog zawiera Zrewidowana Europejska Karta Społeczna - podstawowy dla Europejskiego Modelu Społecznego dokument Rady Europy, jak i Karta Podstawowych Praw Unii Europejskiej włączona w całości do projektu Traktatu Konstytucyjnego, a następnie Traktatu Reformującego, - wielosektorowość i wielopoziomowość polityki społecznej, w której ważną rolę do odegrania mają sektor obywatelski i rynkowy oraz władze regionalne i lokalne przy aktywnej postawie państwa realizującego interes wspólny i chroniącego najbardziej podatnych na wykluczenie społeczne, - uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jeden z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych i gospodarczych, - uwzględnianie trendów demograficznych w planowaniu polityki społecznej, a szczególnie takich zjawisk jak: zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa, zmiany wzorów życia rodzinnego oraz migracje.
3.	Plan społeczny 2005-2010. Europa socjalna w gospodarce światowej. Praca i możliwości dla wszystkich. Zatrudnienie i sprawy społeczne. Komisja Europejska, marzec 2005
	<p>Plan społeczny, który ma wzmocnić założenia europejskiego modelu społecznego wskazuje na kierunki europejskiej polityki społecznej do 2010 r. Plan ten odzwierciedla intencje zawarte w projekcie Traktatu Konstytucyjnego (obecnie Traktatu Reformującego) UE, a jego tłem jest aktualna polityka UE, uzupełniająca działania państw członkowskich w dziedzinie zatrudnienia i polityki społecznej. Zgodnie z postawionymi przez Komisję strategicznymi celami promowania dobrobytu, solidarności i bezpieczeństwa w Europie, plan społeczny ma dwa główne obszary działania: dążenie do pełnego zatrudnienia i promowanie bardziej uczciwego społeczeństwa poprzez zwalczanie biedy i wykluczenia, modernizację systemów zabezpieczenia społecznego i działania na rzecz wyrównywania szans.</p>

4.	Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej
	<p>W obliczu zmian w społeczeństwie, postępu społecznego oraz rozwoju naukowego i technologicznego, niezbędne jest wzmocnienie ochrony praw podstawowych poprzez wyszczególnienie tych praw w Karcie i przez to uczynienie ich bardziej widocznymi.</p> <p>Karta Praw Podstawowych zabezpiecza obszar interesów związanych ze skuteczną realizacją polityki społecznej i integracji państw członkowskich UE uznając m.in. następujące prawa, wolności i zasady: godność ludzką, prawo do życia, prawo do integralności osoby, zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej, prawo do wolności i bezpieczeństwa, poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego, prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny, prawo do nauki, wolność wyboru zawodu i prawo do podejmowania pracy, równość wobec prawa, niedyskryminacja, równość mężczyzn i kobiet, prawa dziecka, prawa osób w podeszłym wieku, integracja osób niepełnosprawnych, zabezpieczenie społeczne i pomoc społeczna.</p>

Źródła: Opracowanie własne na podstawie dokumentów obowiązujących w Unii Europejskiej

2.2. Uwarunkowania Strategii wynikające z polityki społecznej realizowanej na szczeblu kraju

Tabela 2 Najważniejsze akty prawne odnoszące się do polityki społecznej– obecnie obowiązujące w Polsce.

1.	<p style="text-align: center;">Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 Nr 78, poz. 483)</p>
	<p>Art. 32. 1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.</p> <p>2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.</p> <p>Art. 33.1. Kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym.</p> <p>2. Kobieta i mężczyzna mają w szczególności równe prawo do kształcenia, zatrudnienia i awansów, do jednakowego wynagradzania za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia społecznego oraz do zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych i odznaczeń.</p> <p>Art. 35.1. Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury.</p> <p>2. Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do tworzenia własnych instytucji edukacyjnych, kulturalnych i instytucji służących ochronie tożsamości religijnej oraz do uczestnictwa w rozstrzyganiu spraw dotyczących ich tożsamości kulturowej.</p> <p>Art. 67. 1. Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa.</p> <p>2. Obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa.</p> <p>Art. 69. Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.</p> <p>Art. 71. 1. Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.</p> <p>2. Matka przed i po urodzeniu dziecka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych, której zakres określa ustawa.</p> <p>Art. 72. 1. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. 2. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.</p> <p>Art. 75. 1. Władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają bezdomności, wspierają rozwój budownictwa socjalnego oraz popierają działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania.</p>
2.	<p style="text-align: center;">Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 Nr 111 poz. 535 z późn. zm.)</p>
	<p>Art. 1.</p> <p>1) Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.</p> <p>2) W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.</p> <p>Art. 2. Ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:</p> <p>1) Promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,</p> <p>2) Zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,</p>

	<p>3) Kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji, Art. 8. 1) Jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej, zwane dalej „organami do spraw pomocy społecznej”, w porozumieniu z zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej organizują na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz spraw bytowych. 2) Oparcie społeczne polega w szczególności na: - podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego, aktywnego życia. - organizowaniu w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, innych osób, grup, organizacji społecznych i instytucji, - udzielaniu pomocy finansowej, rzeczowej oraz innych świadczeń na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.</p>
3.	<p style="text-align: center;">Ustawa o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 Nr 175, poz. 1362 z późn zm.)</p>
	<p>Art. 19. Do zadań własnych powiatu należą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami; 2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa; 3) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym; 4) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo - wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie; 5) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu; 6) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze; 7) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się; 8) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mających trudności w integracji ze środowiskiem; 10) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób; 11) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi; 12) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej; 13) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach; 14) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu; 15) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu; 16) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych; 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego; 18) sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej;

	<p>19) utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.</p> <p>Art. 20.</p> <p>1. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia⁵ 2) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi; 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia; 4) udzielanie cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej; 5) finansowanie pobytu w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz w rodzinach zastępczych dzieciom cudzoziemców niewymienionych w art. 5; 6) realizacja zadań z dziedziny przysposobienia międzynarodowego dzieci, w tym zlecenie realizacji tych zadań podmiotom prowadzącym niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze wyznaczone przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. <p>2. Środki na realizację zadań, o których mowa w ust. 1, zapewnia budżet państwa.</p>
4.	<p style="text-align: center;">Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 Nr 96 poz. 873 z późn. zm.)</p>
	<p>Wybrane artykuły ustawy w sposób szczególny powiązane są z polityką społeczną i działaniami na rzecz integracji:</p> <p>Art. 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie. 2. Organizacjami pozarządowymi są, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4 (...). <p>Art. 4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera zadań publicznych, o której mowa w ustawie, obejmuje (<i>między innymi – przyp. aut.</i>) zadania w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, • działania na rzecz osób niepełnosprawnych, • promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, • upowszechniania i ochrony praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, • działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, • porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym, • promocji i organizacji wolontariatu. <p>Art. 5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organy administracji publicznej prowadzą działalność w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, prowadzącymi, odpowiednio do terytorialnego zakresu działania organów administracji publicznej, działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom tych organów. 2. Współpraca, o której mowa w ust. 1, odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. 3. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3. 4. Zlecenie realizacji zadań publicznych, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 - jako zadań zleconych w rozumieniu art. 106 ust. 2 pkt 1 lit. d, art. 131 ust. 1 oraz art. 176 ustawy o finansach publicznych - może mieć formy: <ol style="list-style-type: none"> 1) powierzenia wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub 2) wspierania takich zadań, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

5.	<p align="center">Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.)</p>
	<p>Wybrane artykuły ustawy w sposób szczególny powiązane są z polityką społeczną i działaniami na rzecz integracji:</p> <p>Art. 1. Ustawa określa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 2) zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie, 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. <p>Art. 3. Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się pomocy, w szczególności w formie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego, 2) interwencji kryzysowej i wsparcia, 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, 4) zapewnienia na żądanie osoby dotkniętej przemocą, bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. <p>Art. 4. Wobec osób stosujących przemoc w rodzinie stosuje się przewidziane w niniejszej ustawie środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami pokrzywdzonymi oraz oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.</p>
6.	<p align="center">Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 Nr 14 poz. 92 z późn. zm.)</p>
	<p>Wybrane artykuły ustawy w sposób szczególny powiązane są z polityką społeczną i działaniami na rzecz integracji:</p> <p>Rozdział 3: Rehabilitacja osób niepełnosprawnych.</p> <p>Art. 7. 1. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.</p> <p>Art. 9. 1. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. 2. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, 2) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, 3) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji, 4) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.
7.	<p align="center">Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 Nr 70 poz. 473 z późn. zm.)</p>
	<p>Wybrane artykuły ustawy szczególnie istotne dla kreowania polityki społecznej:</p> <p>Art. 2. 1. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu, 2) działalność wychowawczą i informacyjną, 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju, 4) ograniczanie dostępności alkoholu, 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu, 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie, 7) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. <p>Art. 21. 1. Leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu prowadzi stacjonarne i niestacjonarne</p>

	<p>zakłady leczenia odwykowego oraz inne zakłady opieki zdrowotnej. 2. Poddanie się leczeniu odwykowemu jest dobrowolne. Wyjątki od tej zasady określa ustawa. 3. Od osób uzależnionych od alkoholu nie pobiera się opłat za świadczenia w zakresie leczenia odwykowego udzielane w zakładach opieki zdrowotnej.</p>
8.	<p>Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.)</p>
	<p>Wybrane artykuły ustawy szczególnie istotne dla kreowania polityki społecznej:</p> <p>Art. 2. 1. Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności: 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą, 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych, 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych, 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii, 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, 6) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.</p> <p>Art. 19. 1. Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i zapobiegawcza obejmuje: 1) promocję zdrowia psychicznego, 2) promocję zdrowego stylu życia, 3) informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, oraz o narkomanii i jej skutkach, 4) edukację psychologiczną i społeczną, 5) edukację prawną, 6) działania interwencyjne. 2. Działalność, o której mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności: 1) wprowadzanie problematyki zapobiegania narkomanii do programów wychowawczych jednostek organizacyjnych systemu oświaty, 2) wprowadzanie problematyki zapobiegania narkomanii do programów przygotowania zawodowego osób zajmujących się wychowaniem oraz profilaktyką w szkołach i innych placówkach systemu oświaty oraz w szkołach wyższych, 3) wprowadzanie problematyki zapobiegania narkomanii do programów szkolenia żołnierzy zasadniczej służby wojskowej, kandydatów na żołnierzy zawodowych oraz żołnierzy zawodowych, 4) prowadzenie działalności zapobiegawczej, w szczególności w środowiskach zagrożonych uzależnieniem, 5) wspieranie działań ogólnokrajowych i lokalnych organizacji, o których mowa w art. 5 ust. 3, oraz innych inicjatyw społecznych, 6) uwzględnianie problematyki zapobiegania narkomanii w działalności publicznej radiofonii i telewizji oraz innych środków masowego przekazu, 7) prowadzenie badań naukowych nad problematyką narkomanii.</p>
9.	<p>Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 Nr 139 poz.992)</p>
	<p>Art. 1. 1. Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. 2. Świadczenia rodzinne przysługują: 1) obywatelom polskim; 2) cudzoziemcom: a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym, c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694, z 2007 r. Nr 120, poz. 818 i Nr 165, poz. 1170 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416) lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. 3. Świadczenia rodzinne przysługują osobom, o których mowa w ust. 2, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy</p>

	<p>międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.</p> <p>Art. 2. Świadczeniami rodzinnymi są: 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego; 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne; 3) zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a; 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.</p> <p>Art. 4. 1. Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. 2. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje: 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka; 2) opiekunowi faktycznemu dziecka; 3) osobie uczącej się.</p> <p>Ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek małżonków, jednego z małżonków, rodziców, jednego z rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby uczącej się, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.</p>
10.	<p>Ustawa o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2004 Nr 240 poz. 2406 z późn. zm.)</p>
	<p>Ustawa reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.</p> <p>1. Dodatek mieszkaniowy przysługuje: 1) najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, 2) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, 3) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych, 4) innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem, 5) osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przystępujący im lokal zamienny albo socjalny.</p> <p>2. Dodatek mieszkaniowy przysługuje na podstawie tylko jednego z tytułów wymienionych powyżej.</p> <p>Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, wymienionym, powyżej jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku, z zastrzeżeniem art. 6 ust. 8. Ustawy.</p> <p>Dodatek mieszkaniowy przyznaje na wniosek osoby uprawnionej do dodatku mieszkaniowego, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w drodze decyzji administracyjnej. Do wniosku dołącza się deklarację o dochodach gospodarstwa domowego za okres 3 miesięcy kalendarzowych poprzedzających dzień złożenia wniosku oraz inne niezbędne dokumenty.</p> <p>Przy wydawaniu decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego uwzględnia się kwotę najniższej emerytury obowiązującą w dniu złożenia wniosku, ogłaszaną przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.).</p>
11.	<p>Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 - 2013</p>
	<p>Celami Strategii Polityki Społecznej Rządu w latach 2007 – 2013 jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli.</p> <p>Priorytet 1 - Poprawa warunków dla powstawania i funkcjonowania rodzin. Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.</p>

- 1.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i w środowiskach pozarodzinnych jako czynnika poprawy jakości kapitału ludzkiego.
- 1.2. Tworzenie i wzmacnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywania dzieci, w celu podniesienia aktywności zawodowej oraz umożliwienia pełniejszej realizacji planów prokreacyjnych.
- 1.3. Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- 1.4. System pomocy dla rodzin z dziećmi, celem wyrównywania deficytów rozwojowych u dzieci uczących się.
- 1.5. Rozwijanie placówek świadczących usługi edukacyjne, sportowo-rekreacyjne i kulturalne.
- 1.6. Kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodziny, małżeństwa i dzieciństwa.
- 1.7. Wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę.
- 1.8. Stworzenie kompleksowego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

Priorytet 2 - Wdrożenie aktywnej polityki społecznej.

- 2.1. Wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej poprzez system pomocy społecznej.
- 2.2. Rozwój zatrudnienia socjalnego, w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu.
- 2.3. Rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 2.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego i wsparcie gmin w budowie mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej.
- 2.5. Stworzenie kompleksowego systemu probacyjnego.
- 2.6. Likwidacja pułapki dochodowej, ograniczenie zachęt do dezaktywizacji zawodowej oraz zwiększenie szans zatrudnienia dla osób o niskich kwalifikacjach.

Priorytet 3 - Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.

- 3.1. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
- 3.2. Tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych jako podstawy społecznej integracji i poprawy warunków ich życia.
- 3.3. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług społecznych.
- 3.4. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności.
- 3.5. Reforma systemu rentowego.
- 3.6. Usprawnienie systemu rehabilitacji, na rzecz utrzymania możliwości aktywności zawodowej.
- 3.7. Rozwijanie całościowych systemów pomocy dla osób obarczonych nietypowymi rodzajami niepełnosprawności, wymagających kompleksowych i systemowych działań ze strony państwa.

Priorytet 4 – Tworzenie warunków sprzyjających integracji w starzejącym się społeczeństwie.

- 4.1. Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, celem zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy.
- 4.2. Wprowadzenie specjalizacji stacjonarnej opieki, celem budowy systemu specjalistycznego wsparcia dla osób wymagających szczególnej opieki.
- 4.3. Aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym, wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym.
- 4.4. Zapewnienie odpowiednich świadczeń emerytalnych na starość.
- 4.5. Prowadzenie spójnej polityki wobec starości i na rzecz osób starszych.

Priorytet 5 - Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych.

- 5.1 Wdrożenie strategicznego planowania lokalnej i regionalnej polityki społecznej, celem stworzenia metody koordynacji krajowej polityki społecznej.
- 5.2 Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, celem zwiększenia samodzielności i aktywizacji zawodowej osób wymagających pomocy socjalnej.
- 5.3 Wdrożenie systemu informacji i poradnictwa obywatelskiego oraz dostępu do lokalnych środków przekazu i Internetu.

Priorytet 6 - Partnerstwo publiczno-społeczne jako podstawa rozwoju usług społecznych.

- 6.1. Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych, regionalnych i krajowych.
- 6.2. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego w zakresie działalności pożytku publicznego.
- 6.3. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
- 6.4. Wsparcie postaw obywatelskich.
- 6.5. Wzmocnienie partycypacji społecznej.

Priorytet 7 - Integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

- 7.1. Wdrożenie polityki integracji społecznej i zawodowej imigrantów, celem prowadzenia kompleksowych działań wszystkich instytucji publicznych.
- 7.2. Wdrożenie polityki antydyskryminacyjnej, celem ograniczenia postaw ksenofobicznych wobec środowisk imigranckich.
- 7.3. Ustawiczne szkolenie kadr administracji publicznej oraz partnerów społecznych. celem

	<p>przygotowania do pracy z uchodźcami. 7.4. Zaprojektowanie spójnego systemu współpracy z uchodźcami.</p>
12.	<p align="center">Narodowa Strategia Integracji Społecznej</p> <p>Celem prac nad Narodową Strategią Integracji Społecznej jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy, • rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy, • modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia, • wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy oraz konkretyzacja Strategii Lizbońskiej w obszarze integracji. <p>Priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym, • Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim, • Upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, • Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci, • Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, • Ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych, • Ograniczenie bezrobocia długookresowego, • Zmniejszenie bezrobocia młodzieży, • Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych, • Zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy, • Upowszechnienie kształcenia ustawicznego, • Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności, • Powszechne ubezpieczenie zdrowotne, • Kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego, • Wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością, • Dostęp do pracowników socjalnych, • Rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej, • Zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, • Realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorzady terytorialne, • Dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa obywatelskiego.
13.	<p align="center">Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013</p> <p>Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.</p> <p>Celami horyzontalnymi NSRO są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa, 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej, 3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski, 4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług, 5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, 6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich. <p>Bezpośrednio oddziaływującym na politykę społeczną i integracyjną ma cel 2, który w rozwinięciu</p>

	<p>traktuje między innymi o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawie jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej, • Przyciągnięciu na rynek pracy i przedłużeniu aktywności zawodowej większej liczby osób modernizacji systemów zabezpieczenia społecznego, • Zwiększeniu zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw oraz elastyczności rynków pracy, • Zwiększeniu inwestycji w kapitał ludzki poprzez lepszą edukację i poprawę kwalifikacji, • Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia pracowników.
14.	<p style="text-align: center;">Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015</p>
	<p>Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.</p> <p>Przez podniesienie poziomu życia rozumiemy między innymi: wzrost dochodów w sektorze gospodarstw domowych, ułatwienie dostępu do edukacji i szkolenia, co prowadzi do podwyższenia poziomu wykształcenia społeczeństwa i podnoszenia kwalifikacji obywateli, wzrost zatrudnienia i wydajności pracy, skutkujące zarówno obniżeniem bezrobocia, jak i zwiększeniem poziomu aktywności zawodowej oraz poprawę zdrowotności mieszkańców Polski.</p> <p>Przez podniesienie jakości życia rozumiemy istotną poprawę stanu i wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród obywateli, możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym, uczestnictwo w życiu demokratycznym, uczestnictwo w kulturze i turystyce, przynależność do zintegrowanej, pomocnej wspólnoty lokalnej, umożliwiającej lepszą harmonizację życia rodzinnego i zawodowego oraz aktywność w ramach społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>Podniesienie poziomu i jakości życia ma umożliwić polityka państwa pozwalająca na szybki, trwały rozwój gospodarczy w perspektywie długookresowej, oparty na rozwoju kapitału ludzkiego, zwiększaniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki i regionów, w tym na inwestycjach w sferze badań i rozwoju, oraz na uzyskanie stabilnych warunków ekonomiczno-społecznych i środowiskowych zapewniających europejski poziom i jakość życia obywateli i rodzin w kraju i wspólnotach lokalnych. Funkcjonowanie wspólnoty i jej bezpieczeństwo powinno być oparte o zasadę subsydiarności. W sytuacjach zagrożeń przerastających możliwości reagowania społeczności lokalnej powinna ona mieć wsparcie właściwych organów administracji publicznej.</p> <p>Priorytetami strategicznymi są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki. 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej. 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości. 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa. 5. Rozwój obszarów wiejskich. 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.
15.	<p style="text-align: center;">Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013</p>
	<p>Program Operacyjny Kapitał Ludzki stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Wyzwania te obejmują: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Program, poprzez realizację celu ogólnego, jak również określonych w nim celów szczegółowych, przyczyni się do urzeczywistnienia założeń odnowionej Strategii Lizbońskiej na poziomie krajowym.</p> <p>Cele Programu zostały zdefiniowane zgodnie z zasadą strategicznego podejścia (<i>strategic approach</i>). Zasada ta polega na koncentracji wsparcia na kluczowych obszarach i najważniejszych problemach wymagających interwencji w zakresie zatrudnienia oraz podnoszenia jakości kapitału ludzkiego. Jednocześnie, kompleksowy charakter wsparcia został zaplanowany w taki sposób, aby umożliwić odpowiednie rozszerzenie zakresu dostępnej pomocy, zgodnie ze specyfiką problemów występujących na polskim rynku pracy.</p> <p>Priorytety realizowane centralnie to:</p> <p>Priorytet I: Zatrudnienie i integracja społeczna; Priorytet II: Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących; Priorytet III: Wysoka jakość systemu oświaty; Priorytet IV: Szkolnictwo wyższe i nauka; Priorytet V: Dobre rządzenie.</p>

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

Priorytet VI: Rynek pracy otwarty dla wszystkich;

Priorytet VII: Promocja integracji społecznej;

Priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki;

Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Źródła: Opracowanie własne dokumentów strategicznych opracowanych na poziomie krajowym

2.3. Uwarunkowania wynikające z przyjęcia dokumentów strategicznych i programowych na szczeblu regionu

Tabela 3 Ważniejsze dokumenty strategiczne obowiązujące w Województwie Dolnośląskim dotyczące obszaru polityki społecznej.

1.	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020
	<p>Celem nadrzędnym <i>Strategii</i> jest: Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju</p> <p>Poniżej został wskazany cel strategiczny bezpośrednio oddziałujący na politykę społeczną w regionie i lokalne strategie rozwiązywania problemów społecznych.</p> <p>Cel społeczny Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat.</p> <p>W ramach tak określonego celu zakłada się stworzenie warunków do poprawy jakości życia, osiągnięcie wysokiego (w skali polskiej i europejskiej) poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych, w szczególności w obszarach: socjalnym, edukacyjnym, kulturowym i zdrowotnym.</p> <p>Priorytet 1. Integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Działanie: 1. Integracja i wsparcie osób niepełnosprawnych oraz innych grup społecznych pozbawionych możliwości samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. 2. Doskonalenie i tworzenie systemów opieki nad dzieckiem i rodziną. Wsparcie dzieci i młodzieży oraz wychowanków domów dziecka dotkniętych sieroctwem, w tym sieroctwem społecznym. 3. Aktywizacja społeczna i opieka nad osobami starszymi. 4. Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn. 5. Redukowanie zjawiska ubóstwa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów regionu dotkniętych bezrobociem strukturalnym. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i bezdomności. 6. Profilaktyka uzależnień. 7. Promowanie innowacyjnych metod i technik rozwiązywania problemów z zakresu polityki i profilaktyki społecznej. 8. Stworzenie i uruchomienie mechanizmów tworzących atrakcyjne warunki pierwszego zatrudnienia. 9. Wdrażanie planów działań na rzecz wzrostu zatrudnienia przy wykorzystaniu partnerstwa społecznego. Promocja zatrudnienia socjalnego i spółdzielczości socjalnej. 10. Tworzenie i promowanie mechanizmów w zakresie elastycznych i aktywnych form zatrudnienia, przeciwdziałających wykluczeniu z rynku pracy.</p> <p>Priorytet 2. Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury Działanie: 1. Optymalizacja infrastruktury kulturalnej, zwiększenie aktywności społecznej w obszarze kultury. 2. Ochrona dziedzictwa cywilizacyjnego. Rozwój tożsamości regionalnej. 3. Kreowanie opinii społecznej pozbawionej negatywnych stereotypów w odniesieniu do osób dotkniętych marginalizacją społeczną. 4. Wsparcie i promocja postaw prospołecznych oraz lokalnych inicjatyw społecznych na zasadach pomocniczości i partnerstwa. 5. Aktywizacja społeczności lokalnych, w szczególności z terenów wiejskich i małych ośrodków miejskich. 6. Umacnianie i rozwój współpracy administracji publicznej z organizacjami sektora pozarządowego.</p> <p>Priorytet 3. Poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań naukowych Działanie: 1. Podniesienie jakości kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli i osób prowadzących szkolenia, promowanie aktywizujących metod edukacji. 2. Zapewnienie powszechnego dostępu do technologii informacyjno – komunikacyjnych. 3. Zwiększenie liczby studiujących na kierunkach matematyczno - przyrodniczych i technicznych. 4. Kształtowanie drożnego systemu edukacyjnego umożliwiającego kształcenie ciągłe. 5. Dostosowanie oferty edukacyjnej do faktycznych potrzeb indywidualnych odbiorców i rynku pracy. 6. Rozwijanie kompetencji i umiejętności potrzebnych dla społeczeństwa wiedzy oraz postaw innowacyjnych. 7. Rozwijanie przedsiębiorczości poprzez promowanie inicjatywy i kreatywności w procesie kształcenia. 8. Współuczestnictwo w tworzeniu europejskiej przestrzeni edukacyjnej i przestrzeni wiedzy. 9. Wzmocnienie powiązań edukacji z gospodarką, nauką oraz środowiskiem lokalnym; rozwój procesu uspołecznienia edukacji. 10. Koordynacja kierunków kształcenia i szkolenia bezrobotnych i osób poszukujących pracy z potrzebami rynku pracy.</p>

11. Zwiększenie zakresu informacji i jakości poradnictwa zawodowego. Rozwijanie systemu preorientacji zawodowej.

Priorytet 4. Stałe podnoszenie stanu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców województwa

Działanie:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności.
2. Wspieranie działań skierowanych przeciw patologiom społecznym, wypracowanie skutecznych form współpracy obywateli z policją oraz współpracy sąsiedzkiej w środowisku zamieszkania.
3. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
4. Zmniejszenie narażenia ludności na czynniki szkodliwe w środowisku życia, pracy i nauki.
5. Zwiększanie aktywności samorządów, organizacji i stowarzyszeń w rozwoju i promowaniu sportu, rekreacji i aktywnego trybu życia. Szkolenie kadr.
6. Zwiększenie skuteczności zapobiegania, wczesnego wykrywania i leczenia chorób oraz zapobieganie i leczenie uzależnień.
7. Zapewnienie dostępu do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych wykonywanych w najbardziej optymalny i efektywny sposób.
8. Promocja zdrowia psychicznego oraz zapobieganie występowaniu zaburzeń psychicznych.
9. Rozwój systemu opieki nad kobietami w ciąży i noworodkami.
10. Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych, częściowo zastępujących system ochrony zdrowia.

Priorytet 5. Aktywna polityka rynku pracy oraz wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich

Działanie:

1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy identyfikowanymi w oparciu o badania i analizy tego rynku.
2. Wspieranie procesów restrukturyzacyjnych.
3. Promocja samozatrudnienia.
4. Zwiększanie dostępu do zatrudnienia.

2.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005 – 2013

Zadaniem *Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2005 – 2013* jest wytyczanie głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców Dolnego Śląska. Zapisy w niej zawarte stanowią podstawę tworzenia bardziej szczegółowych programów działań i konkretnych projektów, skierowanych do jednostek i grup potrzebujących wsparcia lub pomocy, realizowanych na terenie województwa.

Priorytety i działania strategiczne w zakresie polityki społecznej podejmowane przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego:

A Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

- Aktywizacja osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy
- Redukowanie zjawiska ubóstwa
- Wsparcie osób niepełnosprawnych pozbawionych możliwości samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie
- Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie
- Wsparcie dzieci i młodzieży dotkniętej sieroctwem
- Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej powodowanej uzależnieniami
- Przeciwdziałanie bezdomności

B Integracja społeczna środowisk osób wymagających szczególnego wsparcia

- Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych
- Doskonalenie systemu opieki nad dziećmi i rodziną
- Aktywizacja społeczna osób starszych
- Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn

C Krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego

- Wsparcie lokalnych inicjatyw opartych o zasady pomocniczości i partnerstwa
- Aktywizacja społeczności lokalnych, w szczególności z terenów wiejskich
- Umacnianie i rozwój współpracy administracji publicznej z organizacjami sektora pozarządowego
- Kreowanie opinii społecznej eliminującej negatywne stereotypy w odniesieniu do osób dotkniętych marginalizacją społeczną

D Podnoszenie jakości usług społecznych

- Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników oraz kadr kierowniczych jednostek pomocy społecznej
- Współpraca z partnerami zagranicznymi i opracowywanie nowych oraz wspólnych rozwiązań z zakresu polityki społecznej
- Promowanie innowacyjnych metod i technik rozwiązywania problemów z zakresu polityki społecznej

	<ul style="list-style-type: none"> • Doskonalenie współpracy z administracją rządową oraz samorządową wszystkich szczebli
3.	Dolnośląski Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2010 rok
	<p>Dolnośląski Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2010 rok wpisuje się w główne kierunki rozwoju określone w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku.</p> <p>Priorytety: Priorytet 1 - Wzrost aktywności zawodowej oraz edukacyjnej mieszkańców regionu, Priorytet 2 - Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w regionie, Priorytet 3 - Usprawnienie regionalnego rynku pracy oraz poprawa jego funkcjonowania, Priorytet 4 - Doskonalenie aktywnej polityki rynku pracy poprzez poprawę adresowania podstawowych usług i instrumentów aktywizacji do szerszej grupy beneficjentów.</p> <p>Realizacja powyższych priorytetów odbywać się będzie poprzez następujące kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie działań służących podnoszeniu aktywności zawodowej i edukacyjnej bezrobotnych i poszukujących pracy, • promowanie przedsiębiorczości w regionie, • wspieranie aktywizacji bezrobotnych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, • wspieranie mobilności pracowników, • poprawa funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia oraz zwiększenie dostępu do usług świadczonych przez urzędy pracy, • monitorowanie skali zwolnień grupowych pracowników w przedsiębiorstwach, które znalazły się w trudnej sytuacji.
4.	Program Współpracy Województwa Dolnośląskiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego na Dolnym Śląsku w 2010 roku
	<p>Program stanowi próbę systemowego i strategicznego postrzegania społeczeństwa obywatelskiego jako partnera wspierającego rozwój regionu, zaspokajającego potrzeby jego mieszkańców, pobudzającego aktywność społeczną. Służy budowaniu partnerskich relacji pomiędzy instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi, przyczyniając się do dalszej demokratyzacji życia społecznego i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>Celem strategicznym Programu Współpracy Województwa Dolnośląskiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego na Dolnym Śląsku w 2010 jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawę współpracy międzysektorowej pomiędzy sektorem pozarządowym a administracją publiczną, • wzmocnienie potencjału sektora pozarządowego na Dolnym Śląsku będącego jednym z elementów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, • tworzenie warunków do zwiększania aktywności społecznej mieszkańców regionu, • rozwój partnerstwa publiczno – społecznego z ukierunkowaniem na zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym, • włączenie organizacji pozarządowych do realizacji polityki rozwoju Województwa Dolnośląskiego, • podnoszenie standardów współpracy Województwa Dolnośląskiego i organizacji pozarządowych w aspekcie realizacji zasad pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności, • współpracę z organizacjami pozarządowymi wspierając inicjatywy oraz nowatorskie rozwiązania wychodzące naprzeciw oczekiwaniom i dążeniom społecznym oraz umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.
5	Dolnośląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2009 - 2012
	<p>„Dolnośląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2009 - 2012” wskazuje konkretne działania do realizacji w ramach przyjętych celów głównych z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień: profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych (w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie) oraz przeciwdziałanie rozszerzaniu się narkomanii i problemów jej towarzyszących oraz zapobieganie konsekwencjom wynikającym z używania środków psychoaktywnych (w tym profilaktyka HIV/AIDS) oraz ograniczania negatywnych skutków takich zachowań.</p> <p>I. Cel główny: Realizacja zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Cele operacyjne:</p>

	<p>1. Zwiększenie dostępności świadczeń, podnoszenie jakości usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych i uzależnionych krzyżowo.</p> <p>2. Zapobieganie spożywaniu alkoholu przez młodzież i dzieci.</p> <p>3. Skuteczne współdziałanie instytucji i osób w dziedzinie rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie.</p> <p>4. Podnoszenie poziomu wiedzy i edukacja społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym, przemocy w rodzinie.</p> <p>5. Monitorowanie stanu problemów alkoholowych na terenie województwa dolnośląskiego.</p> <p>II. Cel główny: Przeciwdziałanie rozszerzaniu się narkomanii i problemów jej towarzyszących oraz zapobieganie konsekwencjom wynikającym z używania środków psychoaktywnych na terenie województwa dolnośląskiego.</p> <p>Cele operacyjne:</p> <p>1. Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych.</p> <p>2. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczenia szkód zdrowotnych.</p> <p>3. Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej związanej z promocją zdrowego stylu życia bez używania substancji psychoaktywnych.</p> <p>4. Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom lokalnym w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii.</p> <p>5. Prowadzenie kampanii edukacyjnych uwzględniających problematykę narkomanii oraz włączanie się w realizację ogólnopolskich kampanii i akcji promujących życie bez środków psychoaktywnych.</p> <p>6. Monitorowanie sytuacji narkotykowej na terenie województwa oraz upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych.</p>
6.	<p align="center">Program Integracji Społecznej w ramach Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich</p>
	<p>Program Integracji Społecznej jest częścią Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich, realizowanego z pożyczki Banku Światowego, a wdrażanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z Regionalnymi Ośrodkami Polityki Społecznej.</p> <p>Celem programu jest podniesienie poziomu integracji społecznej w gminach na terenach wiejskich i miejsko-wiejskich, aktywizacja lokalnych społeczności i przygotowanie ich do korzystania z innych programów. Działania podjęte w ramach Programu Integracji Społecznej przyczynią się do lepszego planowania usług społecznych przez gminy we współpracy z partnerami społecznymi, liderami lokalnymi i mieszkańcami oraz rozwoju lokalnych organizacji.</p> <p>Środki finansowe z Programu umożliwią gminom realizowanie usług społecznych dla następujących grup: -osoby starsze, -dzieci i młodzież, -rodziny</p> <p>Przykładowe usługi to: usługi opiekuńcze, wspieranie różnych form samopomocy, rozwój sieci placówek świetlic środowiskowych, ognisk wychowawczych, kół zainteresowań, klubów, grup wsparcia doradztwo i interwencja kryzysowa, doradztwo prawne, społeczne, edukacyjne i psychologiczne, opieka instytucjonalna dla dzieci w wieku szkolnym i młodszych, rozwiązywanie problemów rodzinnych oraz związanych z nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od narkotyków, dodatkowe usługi dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>Realizacja projektów finansowanych w ramach Programu Integracji Społecznej powinna stanowić istotny impuls do wzmocnienia i tworzenia lokalnych organizacji. Usługi będą mogły być świadczone przez organizacje pozarządowe (NGO) oraz publicznych i prywatnych usługodawców. Realizacja tych usług wynikać ma z opracowanych gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych. Ponadto kadra realizująca Program w gminach wraz z partnerami społecznymi będzie mogła skorzystać ze wsparcia szkoleniowego i pomocy eksperckiej.</p>

Źródła: Opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych i programów przyjętych do realizacji na poziomie regionalnym.

2.4 Ocena uwarunkowań zewnętrznych – podsumowanie

Należy podkreślić wzrastającą tendencję do postrzegania polityki społecznej jako jednego z ważniejszych elementów stanowiących o standardzie i jakości życia. Unia Europejska wyznaczyła główne kierunki polityki społecznej i stała się przyczynkiem do formułowania kolejnych aktów prawnych określających normy społeczne i prawa należne każdemu Europejczykowi w zakresie pomocy społecznej i dostępności do zdobyczy cywilizacyjnych Starego Kontynentu, które sprzyjają wzrostowi komfortu życia. Przekonanie o rosnącym potencjale ekonomicznym państw członkowskich umacnia się, co można wnioskować po rosnącej liczbie opracowań, analiz i dokumentów powstających na różnych szczeblach zarządzania terytorialnego, w tym opracowań, których celem jest integracja i koordynacja wysiłków i działań wielu podmiotów oraz instytucji oddziałujących na politykę społeczną Europy. Pracom tym towarzyszy chęć poznania i zrozumienia prawidłowości w funkcjonowaniu zjawisk społecznych co znajduje wyraz w coraz liczniejszych już wykonanych i planowanych do wykonania w przyszłości opracowaniach i studiach poświęconych tym zjawiskom. Większa znajomość prawidłowości i uwarunkowań, jakim podlega społeczność europejska przyczyni się do poprawy skuteczności dokonywania ocen lub prognoz zmian zachodzących w obszarze społecznym. Wobec złożoności problematyki społecznej taką sytuację należy uznać za szansę dalszego skutecznego rozwiązywania problemów społecznych i prowadzenia działań integracyjnych.

Na szczeblu krajowym polityka społeczna znajduje dobre umocowanie w istniejących aktach prawnych oraz polityce Państwa. Powstające kolejno krajowe strategie, w tym Narodowa Strategia Spójności w ramach NSRO, czy Program Operacyjny Kapitał Ludzki są ważnymi instrumentami sterowania polityką społeczną. Dają one szansę na koordynację, większą spójność, a w efekcie wzajemne wzmocnianie działań Państwa z podejmowanymi na innych szczeblach działaniami zwłaszcza w obszarach zarządzanych przez samorząd wojewódzki i terytorialny. Samorządy te natomiast od lat wspierane są przez liczne organizacje pozarządowe rozwiązujące konkretne problemy społeczne i podejmujące działania integracyjne w lokalnych społecznościach, a zwłaszcza w środowiskach zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wyrazem polityki Państwa w sferze polityki społecznej jest skuteczne sędowanie na rzecz poszczególnych poziomów polskiego samorządu znaczącej odpowiedzialności za politykę społeczną. Warunkiem wzmocnienia przewidywanych korzyści winny być przemyślane i dobrze zorganizowane działania promocyjne i poszerzenie informacji o możliwościach tworzenia projektów w oparciu o środki UE. Działania te winny być skierowane do instytucji zarządzających poszczególnymi segmentami pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i bezpośrednich beneficjentów prowadzonej polityki społecznej. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego wpisuje się w finansowanie infrastruktury pomocy społecznej poprzez Priorytet 7. „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej na Dolnym Śląsku („Edukacja”) oraz Priorytet 8 Modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia na Dolnym Śląsku („Zdrowie”).

Natomiast Program Operacyjny Kapitał Ludzki realizowany w obszarach wyznaczonych na poziomie regionalnym powoduje potrzebę reorganizacji punktów odniesienia wykorzystywanych przy tworzeniu planów rozwoju i projektów na niższych szczeblach zarządzania terytorialnego. Istotne znaczenie do roku 2013 zyskuje możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej na realizację części zadań polityki społecznej zwłaszcza w sferze tzw. projektów miękkich.

3. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

Uwarunkowania wewnętrzne wynikają z przyjętych na szczeblu powiatu oławskiego dokumentów strategicznych i programów sektorowych. Najważniejszym dokumentem wyznaczającym kierunki działań dla poszczególnych celów strategicznych jest *Strategia Rozwoju Powiatu Oławskiego na lata 2006 – 2015* oraz Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego na lata 2008 - 2013. Natomiast w zakresie finansowania istniejących już programów sektorowych i tych, które powstaną z inspiracji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego istotną rolę odgrywa Program Operacyjny Kapitał Ludzki na szczeblu regionalnym oraz wdrożenie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013. Dokumenty te zostały omówione w uwarunkowaniach zewnętrznych. Szczegółowe omówienie dokumentów opracowanych na szczeblu powiatu przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej.

Bardzo istotnym elementem wpływającym na prowadzenie skutecznej polityki społecznej są uwarunkowania wynikające bezpośrednio z oceny bieżącej sytuacji społeczno - gospodarczej Powiatu Oławskiego i możliwych do zidentyfikowania trendów w takich obszarach jak m.in. bezrobocie, problemy społeczne i demograficzne, dostęp do edukacji i infrastruktury społecznej oraz świadczeń medycznych.

3.1. Uwarunkowania wynikające z przyjęcia dokumentów strategicznych i programowych na szczeblu powiatu.

Tabela 4 Ważniejsze dokumenty strategiczne obowiązujące w powiecie oławskim dotyczące obszaru rozwiązywania problemów społecznych.

1.	<p>Strategia Rozwoju Powiatu Oławskiego na lata 2006 - 2015</p>
	<p>Misją powiatu oławskiego jest: Integracja działań gmin, organizacji, przedsiębiorstw oraz obywateli w kierunku zrównoważonego rozwoju regionu i poprawy warunków życia jego mieszkańców.</p> <p>Poniżej zacytowano cele strategiczne, mające bezpośredni wpływ na kreowanie polityki rozwiązywania problemów społecznych w powiecie oławskim.</p> <p>Cel strategiczny: I Rozwój lokalnej gospodarki</p> <p>Nadrzędnym celem działań podejmowanych w tej sferze jest stymulowanie rozwoju przedsiębiorstw na obszarze powiatu i tworzenie nowych miejsc pracy. Podejmowane przez władze samorządu powiatowego wysiłki powinny być ukierunkowane na pozyskiwanie kapitału inwestycyjnego oraz wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>Cel strategiczny: II Bezpieczeństwo egzystencji</p> <p>Kryzys gospodarczy wyzwolił szereg negatywnych zjawisk patologicznych na obszarze powiatu, wymagających zwiększenia działań o charakterze ochronnym ze strony instytucji państwowych. Potrzeba zwiększenia bezpieczeństwa dotyczy zarówno sfery bezpośredniego zagrożenia dla życia, zdrowia i mienia, jak również potrzeby zwiększenia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców powiatu. W tej kategorii mieszczą się działania ukierunkowane na promocję zdrowia, dofinansowanie szpitala powiatowego i modernizację systemu opieki zdrowotnej. Działania przeciw wykluczeniu społecznemu oraz rozwój form i metod opieki społecznej.</p> <p>Cel strategiczny: IV Innowacyjność i nauka</p> <p>Wdrażanie nowoczesnych kierunków i technik nauczania dostosowanych do rynku pracy. Promocja kształcenia ustawicznego. Szkolenia specjalistyczne, prowadzące do restrukturyzacji bezrobocia stanowią poważne wyzwanie dla władz powiatu. Wdrażanie strategii informatyzacji kraju na terenie powiatu oławskiego, zwiększanie nasycenia szerokopasmowym dostępem do Internetu oraz kształcenia dzieci i młodzieży z zakresu nowoczesnych technik i technologii stanowią kierunek strategiczny dla edukacji.</p>

2.	Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego na lata 2008 - 2013
	<p>Plan Rozwoju Lokalnego określa zadania inwestycyjne Powiatu Oławskiego zaplanowane na lata 2008 - 2013, w tym również planowane do realizacji przy wsparciu z funduszy Unii Europejskiej.</p> <p>Plan Rozwoju Lokalnego zakreślono na horyzont czasowy 2008 - 2013. Ponieważ jest ściśle powiązany z Wieloletnim Programem Inwestycyjnym (WPI), pozwala w krótkoterminowej prognozie stosunkowo precyzyjnie określić harmonogram realizacji zadań w nim ujętych, koszt ich realizacji oraz możliwość sfinansowania z Funduszy Strukturalnych.</p> <p>Zgodnie z inwestycjami krótkoterminowymi i remontami wyznaczono cele pośrednie oraz krótkoterminowe.</p> <p>Główne kierunki krótkoterminowe w Planie Rozwoju Lokalnego:</p> <p>1. Stworzenie warunków bytowo-socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami</p> <p>1.1 Rozwój i modernizacja zasobów budownictwa i użyteczności publicznej. 1.2 Efektywny system opieki społecznej i zdrowotnej. 1.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. 1.4 Ekorozwój powiatu oławskiego.</p> <p>2. Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>2.1 Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej. 2.2 Stworzenie systemu sprzyjającego powstawaniu nowych firm.</p>
3.	Program Współpracy Powiatu Oławskiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2010.
	<p>Celem wprowadzenia programu jest określenie zakresu oraz formy współpracy w sferze zadań publicznych realizowanych przez powiat, a także priorytety zadań publicznych, których ta współpraca będzie dotyczyć.</p> <p>Cele Programu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zapewnienie efektywnego wykonywania zadań własnych powiatu wynikających z przepisów prawa, poprzez włączenie organizacji pozarządowych w realizację tych zadań, 2. wykorzystanie merytorycznego potencjału organizacji w zakresie rozpoznawania potrzeb społeczności lokalnej i ich właściwego zaspokajania, 3. budowanie partnerstwa między samorządem i organizacjami pozarządowymi, 4. stworzenie warunków do zwiększania aktywności społecznej mieszkańców powiatu, 5. umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za rozwój lokalnego środowiska, 6. poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb i oczekiwań mieszkańców, 7. promocja działalności organizacji pozarządowych. <p>W 2010 roku jako priorytetowe dla samorządu Powiatu Oławskiego określono następujące obszary działania:</p> <p>1) w zakresie kultury fizycznej i sportu:</p> <p>a) organizacja imprez sportowych o zasięgu powiatowym, b) organizacja imprez rekreacyjno-sportowych,</p> <p>2) w zakresie kultury:</p> <p>a) organizacja przedsięwzięć kulturalnych na terenie powiatu, edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę dzieci i młodzieży powiatu, b) wspieranie rozwoju kultury muzycznej w powiecie, w tym organizacja koncertów, przeglądów i festiwali, c) upowszechnianie i ochrona kultury i tradycji regionalnych,</p> <p>3) w zakresie edukacji:</p> <p>a) organizacja przedsięwzięć edukacyjnych, mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, b) rozwijanie zdolności i umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych w dziedzinach nauk ścisłych i przyrodniczych, c) organizacja niestandardowych form edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu (np. warsztaty interdyscyplinarne, plenery malarskie, konkursy historyczne i fotograficzne, sesje popularnonaukowe, programy profilaktyczne),</p> <p>4) w zakresie ochrony i promocji zdrowia :</p> <p>a) edukacja w zakresie profilaktyki raka piersi, b) działania wspierające i promujące zdrowy styl życia wśród mieszkańców powiatu, c) działania na rzecz osób w termalnej fazie choroby nowotworowej,</p> <p>5) w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego :</p> <p>a) wspieranie edukacji mieszkańców powiatu w zakresie pierwszej pomocy przedlekarskiej.</p>

4.	Powiatowy Program Budowania Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2007 - 2016
	<p>Opieka nad dzieckiem i rodziną stała się integralną częścią szerokiego systemu pomocy społecznej, w którym do gminy należy zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodzin i dzieci mieszkających na jej terenie. Gmina ma obowiązek tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Natomiast zadania specjalistyczne takie jak poradnictwo rodzinne, zapewnienie opieki i wychowania dzieciom poza rodziną – powierzono powiatom.</p> <p>Realizatorem ustawowych zadań jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracujące z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem, osobami fizycznymi i prawnymi oraz innymi powiatami.</p> <p>Głównym celem Programu jest budowa powiatowego systemu wspierania rodzin biologicznych mających trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz zapewniania właściwej opieki, wychowania i możliwości kontynuowania nauki dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodziców, a także pomoc w ich usamodzielnianiu się.</p> <p>Cel strategiczny: Pomoc dziecku i rodzinie</p> <p>Cel szczegółowy 1: Wspieranie naturalnych rodzin z dziećmi poprzez oddziaływanie wielodyscyplinarne, Cel szczegółowy 2: Rozwój form rodzicielstwa zastępczego, Cel szczegółowy 3: Organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz dostosowanie ich do wymaganego standardu opieki i wychowania.</p>
5.	Powiatowy Program na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009 - 2013
	<p>Celem „Powiatowego programu na rzecz osób niepełnosprawnych” jest poprawienie warunków życia osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności, likwidowanie różnorodnych barier, które ograniczają ich aktywność oraz zintegrowanie podmiotów działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>Cel Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie osób niepełnosprawnych zmierzające do osiągnięcia najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. • Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i zrozumienia problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin. • Zintegrowanie podmiotów działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych. <p>Założenia Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój rehabilitacji społecznej. • Rozwój rehabilitacji zawodowej. • Wyrównanie szans edukacyjnych. • Zapobieganie niepełnosprawności.

Źródła: Opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych i programów przyjętych do realizacji na poziomie powiatu oławskiego.

Podsumowanie

Informacje zebrane w tabeli, przedstawiające wybrane zapisy w dokumentach określających cele strategiczne i cele operacyjne powiatu oławskiego oraz wyznaczone kierunki działania w programach sektorowych świadczą o tym, że znaczenie polityki społecznej i rozwiązywanie konkretnych problemów przy wielu priorytetach gospodarczych powiatu jest postrzegane jako jeden z istotnych elementów rozwoju całego powiatu. Dla wielu obszarów powiatu oławskiego strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi jeden z istotniejszych elementów przezwyciężenia problemów społecznych oraz integracji lokalnych społeczności i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Współpraca na szczeblu powiatowym jest jednak możliwa szczególnie w zakresie tych zadań, które przyczyniają się do rozwiązywania problemów społecznych w obszarach peryferyjnych powiatu.

Powinno to mieć nie małe znaczenie dla organizacji sprawnego zarządzania wszystkimi instrumentami polityki społecznej na całym obszarze powiatu oławskiego tworząc sprzyjające formy integracji sektora publicznego i pozarządowego dla efektywniejszej absorpcji funduszy strukturalnych.

Spójność zamierzeń władz powiatu i wchodzących w jego skład samorządów w obszarze pomocy społecznej pozwala m. in. na tworzenie ponadlokalnych inicjatyw i projektów, koordynacji działań promocyjnych i informacyjnych, a przez to wzmocnienie wysiłków podejmowanych na szczeblu samorządu powiatowego.

3.2. Uwarunkowania demograficzne

3.2.1. Stan i struktura ludności⁸

Powiat oławski zamieszkiwało na koniec 2009 r. **72 357** osoby, o 449 osób więcej niż w roku 2008 r. Kobiety w powiecie oławskim miały przewagę liczebną nad mężczyznami. W 2009 r., ich udział w ogólnej liczbie ludności kształtował się na poziomie 51,22% (w województwie dolnośląskim 52,10%).

Tabela 5 Podstawowe dane demograficzne – stan na 31.12. w 2008 i 2009 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	
		POWIAT OŁAWSKI	WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE
Stan ludności ogółem, w tym:	71 908	72 357	2 876 627
mężczyźni	35 093	35 294	1 377 897
kobiety	36 815	37 063	1 498 730
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym:	13 702	13 623	504 040
mężczyźni	7 012	6 950	258 258
kobiety	6 690	6 673	245 782
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	48 002	48 132	1 893 481
mężczyźni	24 912	25 094	980 689
kobiety	23 090	23 038	912 792
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	10 204	10 602	479 106
mężczyźni	3 169	3 250	138 950
kobiety	7 035	7 352	340 156
Urodzenia żywe	819	825	29 826
Zgony ogółem	639	660	30 872
Przyrost naturalny	180	165	-1 046

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

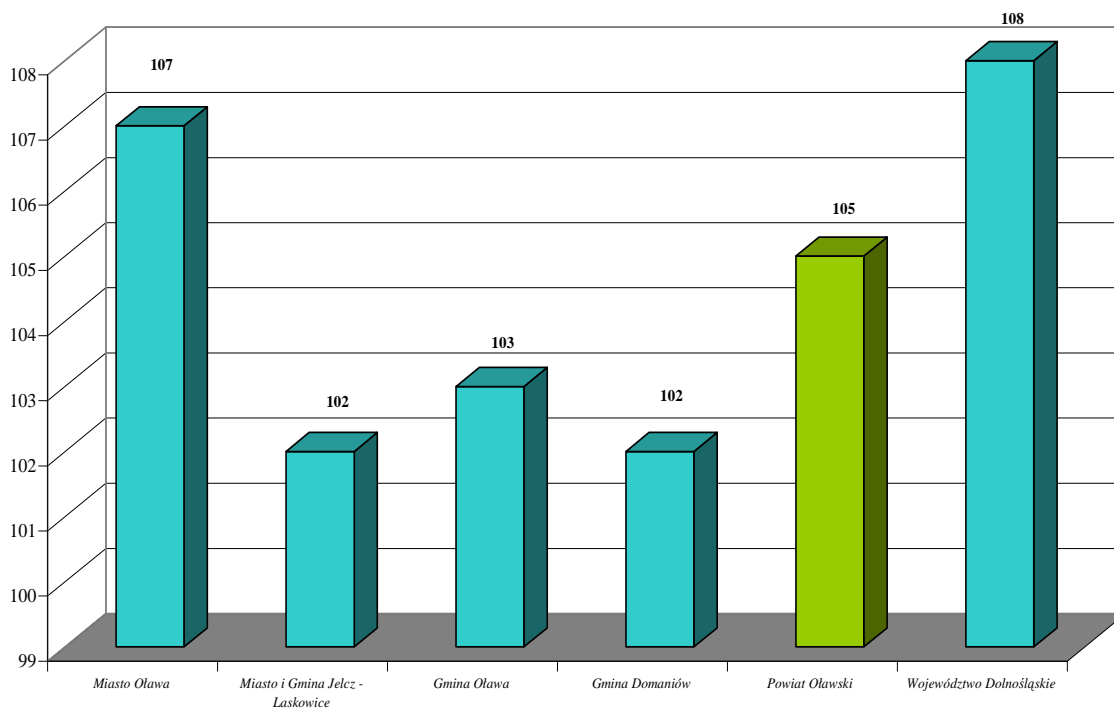
Tabela 6 Ludność w powiecie oławskim i gminach powiatu stan na 31.12.2009 roku

Nazwa	Ludność		Ludność w wieku przedprodukcyjnym		Ludność w wieku produkcyjnym		Ludność w wieku poprodukcyjnym	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Powiat Oławski	72 357	37 063	13 623	6 673	48 132	23 038	10 602	7 352
Miasto Oława	30 904	16 042	5 436	2 628	19 943	9 601	5 525	3 813
M i G Jelcz - Laskowice	22 076	11 177	4 087	2 009	15 618	7 506	2 371	1 662
Gmina Oława	14 076	7 164	2 942	1 462	9 176	4 346	1 958	1 356
Gmina Domaniów	5 301	2 680	1 158	574	3 395	1 585	748	521

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Regionalnych

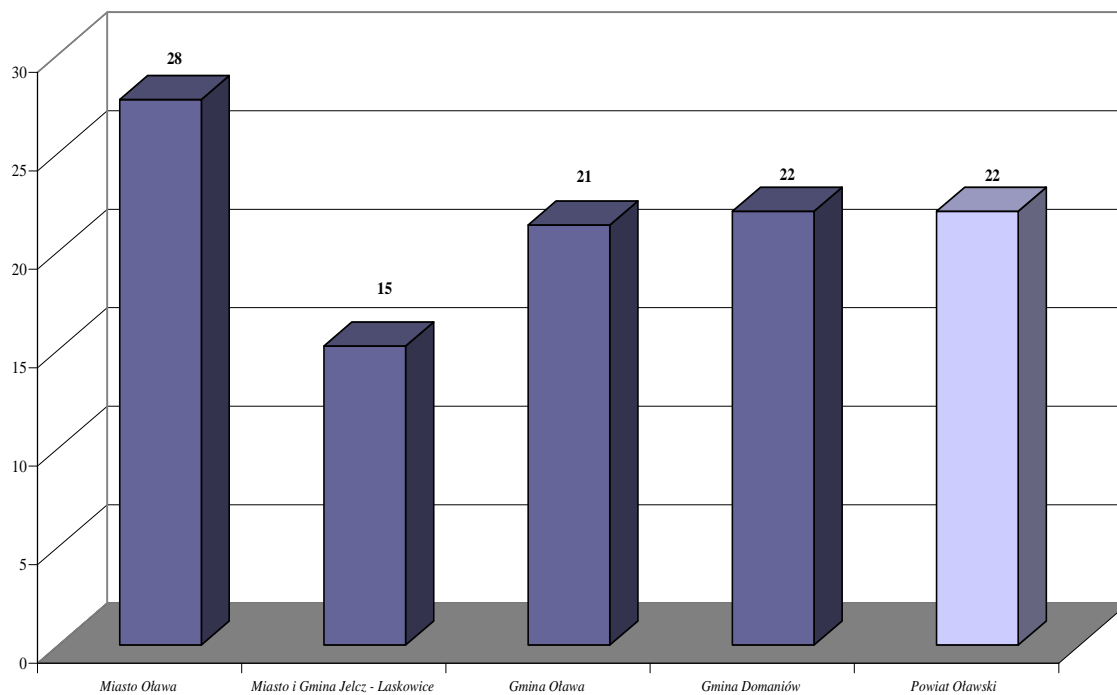
⁸ Opracowano na podstawie danych statystycznych zawartych w Banku Danych Regionalnych oraz informacji otrzymanych ze Starostwa Powiatowego w Oławie.

Wykres 1 Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn – stan na 31.12.2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych

Wykres 2 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym – stan na 31.12.09 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych

Tabela 7 Ludność według płci: Polska, województwo i powiat - stan na koniec 2009 r.

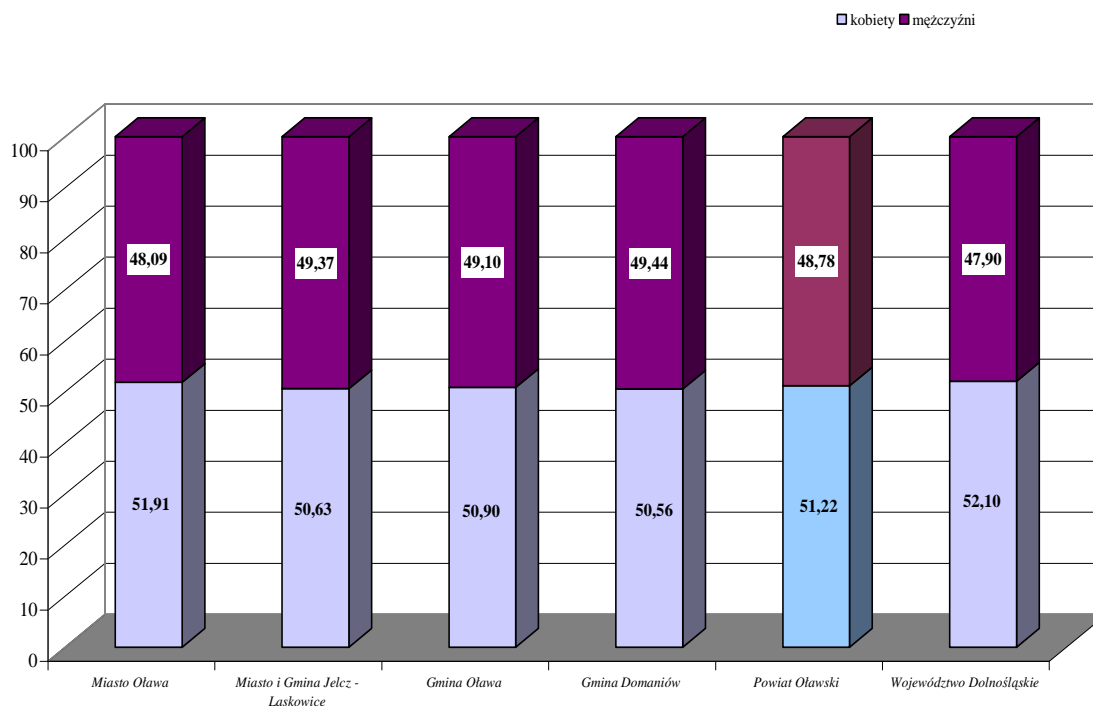
Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta		Wieś	
				mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
P O L S K A	38 167 329	18 428 742	19 738 587	11 022 659	12 255 528	7 406 083	7 483 059
Dolnośląskie	2 876 627	1 377 897	1 498 730	953 863	1 067 771	424 034	430 959
Powiat oławski	72 357	35 294	37 063	22 470	23 875	12 824	13 188

Źródło: www.stat.gov.pl

W 2009 r. w powiecie oławskim nie zaobserwowano istotnych przesunięć (w porównaniu z poprzednim rokiem) w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Ludność w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się w ciągu roku o **398** osób, a liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmalała w tym czasie o **75** osób. W grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym nieznacznie przeważali mężczyźni (odpowiednio: 51,02% i 52,14%), natomiast w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym większość stanowiły kobiety (69,35%). W województwie dolnośląskim te udziały przedstawiały się odpowiednio: 51,24%, 51,79% i 71%.

Jak wynika z badań zachodzące w Polsce procesy demograficzne w perspektywie najbliższych kilkadziesiąt lat skutkować będą istotnym spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym. Według prognoz Eurostatu począwszy od 2010 r. liczba ludności w wieku 18-59/64 lat w Polsce zacznie się obniżać. Szacuje się, że w 2050 r. populacja tej grupy osób zmniejszy się o 31% czyli o 7,6 mln osób w porównaniu z 2007 r. Proces ten wynikać będzie przede wszystkim ze zmniejszenia się liczebności grupy osób w wieku 0-24 lat przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku emerytalnym. Udział pierwszej z grup w populacji obniży się z 36% w 2007 r. do zaledwie 25% w 2050 r., natomiast udział osób starszych wzrośnie dwukrotnie z 15,7% do 33,8%. Jednocześnie znacznym fluktuacjom podlegać będzie liczebność osób w wieku niemobilnym, co bezpośrednio wynikać będzie z wchodzeniem w ten wiek osób urodzonych w wyżym demograficznym z początku lat osiemdziesiątych.⁹

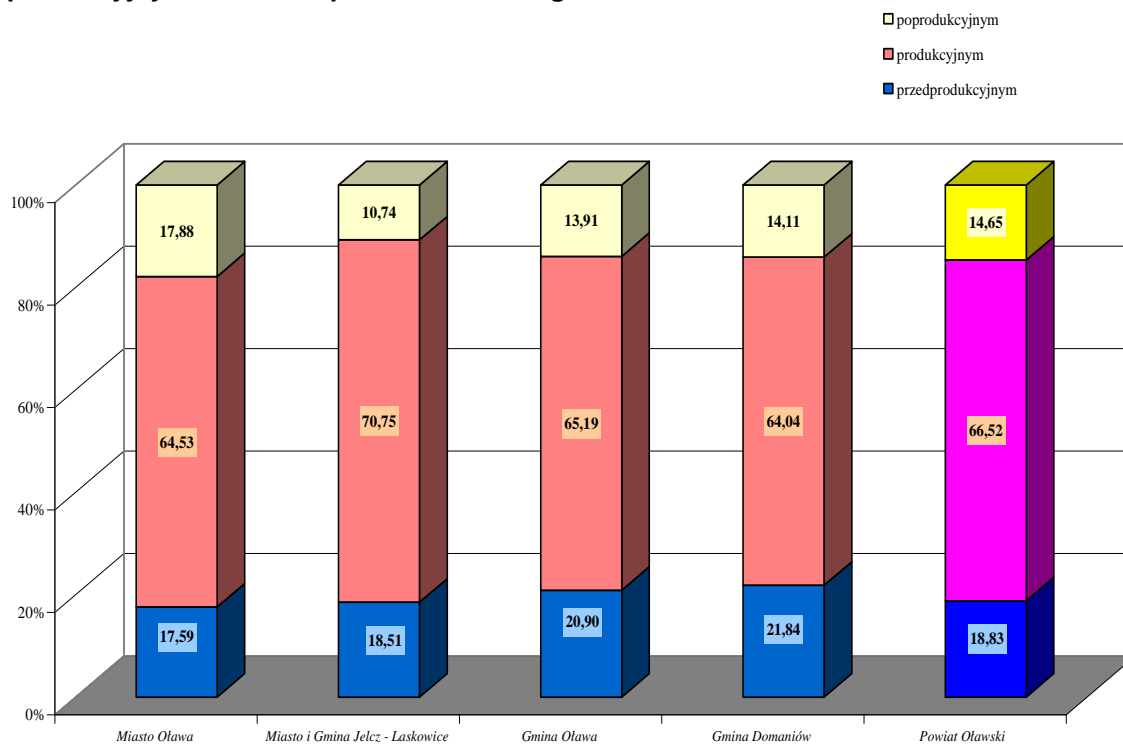
Wykres 3 Struktura procentowa ludności według płci, stan na 31.12.2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych

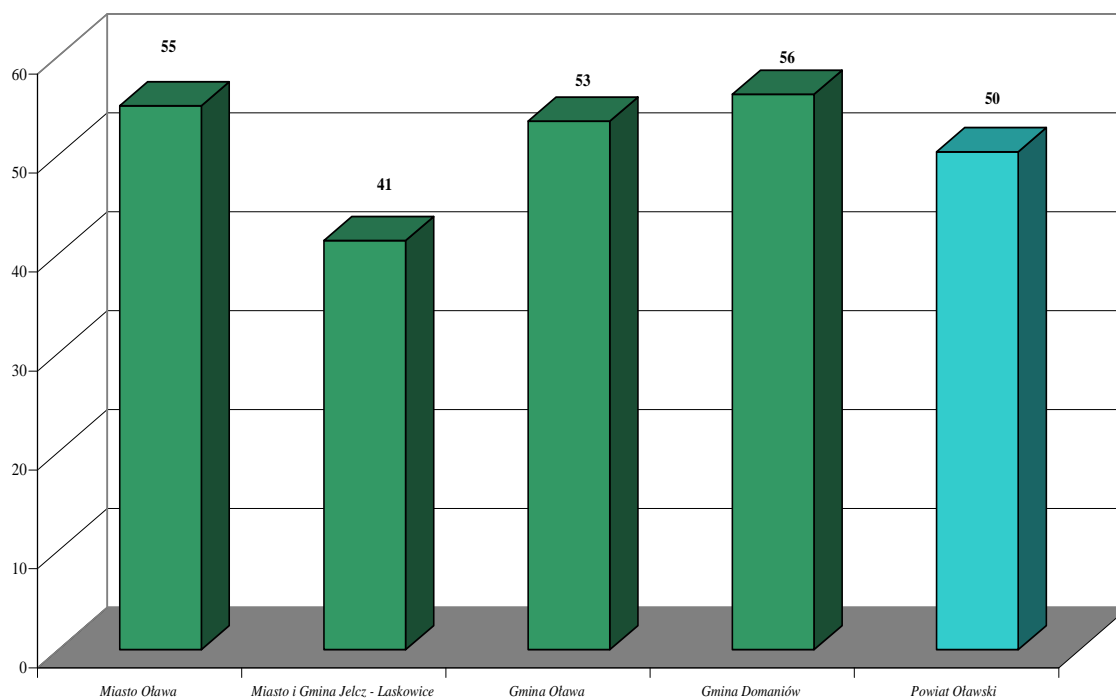
⁹ Program "Solidarność pokoleń" Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+ MPIPS 2008 r.

Wykres 4 Struktura procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na terenie powiatu oławskiego – stan na 31.12.2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych

Wykres 5. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych

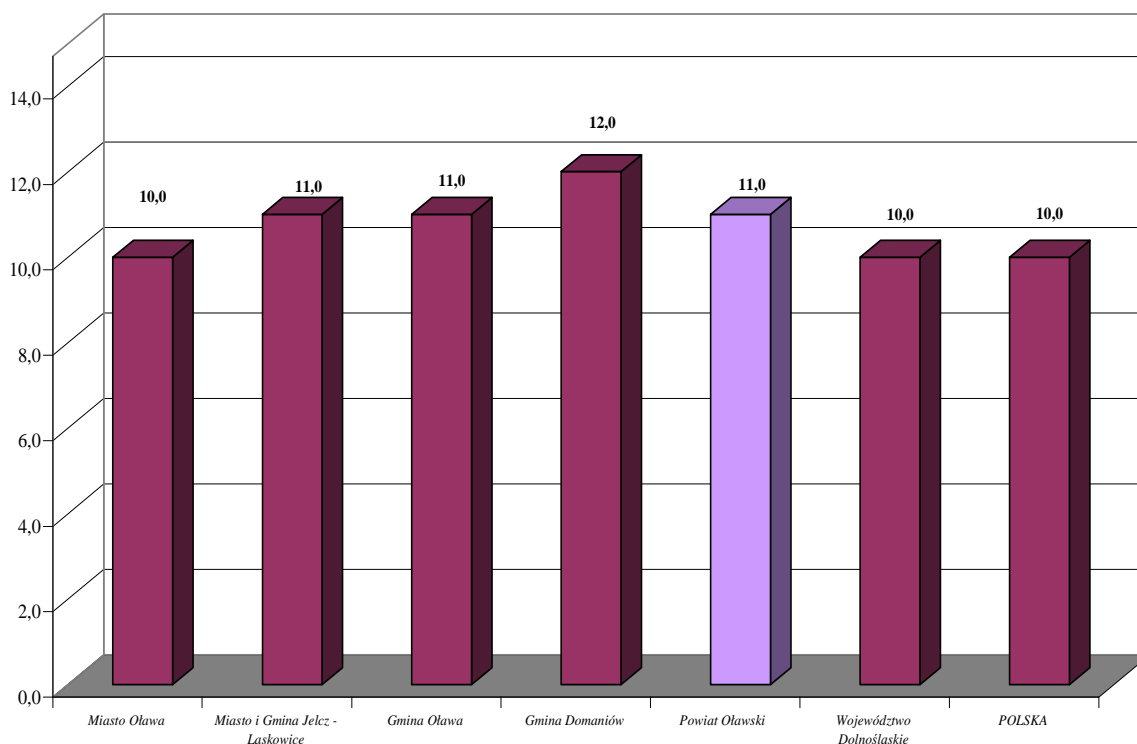
Porównując dane na temat udziału procentowego ludności na tle całego województwa to udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności najwyższy był w mieście i gminie Jelcz - Laskowice (odpowiednio: 70,75% tj. o 4,23 pkt więcej od przeciętnej w powiecie), natomiast najwięcej ludności w wieku przedprodukcyjnym mieszkało w gminie Domaniów (21,84%, czyli o 3,01 pkt. więcej od średniej powiatowej). Poziom ludności w wieku poprodukcyjnym najwyższy był w mieście Oława (17,88, jednak o 3,23 pkt. mniej niż średnia w powiecie). Również wskaźnik obciążenia demograficznego charakteryzował się zróżnicowaniem terytorialnym. Najwyższe wartości przyjmował on w gminie Domaniów, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało blisko 56 osób w wieku nieprodukcyjnym, natomiast najniższe – w mieście i gminie Jelcz - Laskowice (41 osób).

3.2.2. Ruch naturalny ludności ¹⁰

Na stan i strukturę ludności powiatu oławskiego duży wpływ miały zjawiska demograficzne określane jako ruch naturalny ludności.

W porównaniu z poprzednim rokiem, w 2009 r. w powiecie oławskim nie zaobserwowano znacznych zmian w wielkości współczynników demograficznych liczonych na 1000 ludności. Współczynnik urodzeń żywych, który w 2008 r. wynosił 10,5‰, w 2009 r. wynosił 11‰.

Wykres 6 Urodzenia żywe w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności – stan na 31.12.09 r.

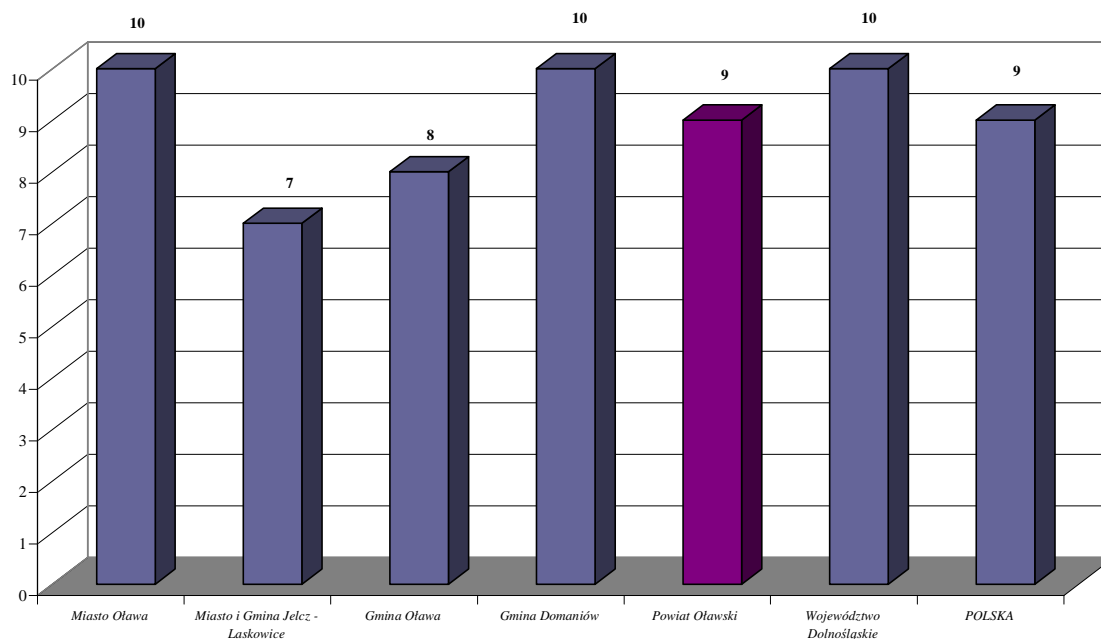

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Współczynnik zgonów zwiększył się z poziomu 8‰ w 2008 r. do 9,0‰ w 2009 r. W 2009 r. w powiecie oławskim zaobserwowano mniejszy niż przed rokiem przyrost naturalny; współczynnik liczony na 1000 ludności wyniósł 2,3‰ (2,5‰ w 2008 r.).

¹⁰ Opracowano na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Statystycznego we Wrocławiu oraz danych zawartych w Banku Danych Regionalnych.

Wykres 7 Zgony w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności stan na 31.12.09 r.

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie powiatu oławskiego w 2009 roku odnotowano **825** urodzeń żywych ogółem. Najwięcej urodzeń żywych na terenie powiatu odnotowano w mieście Oława - 335 natomiast najmniej w gminie Domaniów – 68.

Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8 Urodzenia, zgony, przyrost naturalny na terenie powiatu oławskiego - stan na 31.12.2009 r.

Nazwa	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Przyrost naturalny
	ogółem	ogółem	ogółem
Miasto Oława	335	325	10
Miasto i Gmina Jelcz - Laskowice	256	159	97
Gmina Oława	166	118	48
Gmina Domaniów	68	58	10
Powiat Oławski	825	660	165

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Województwo Dolnośląskie Podregiony, Powiaty, Gminy – 2009 r.

3.3. Uwarunkowania ekonomiczne

3.3.1. Bezrobocie w powiecie oławskim¹¹

Na dzień 31.12.2009 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oławie zarejestrowanych było **3 553** osoby, w tym **1 756** kobiet. Prawo do zasiłku posiadało **737** osób, w tym **347** kobiet.

¹¹ Opracowano na podstawie sprawozdań Powiatowego Urzędu Pracy w Oławie oraz danych dotyczących bezrobocia zawartych na stronie internetowej www.psz.praca.gov.pl.

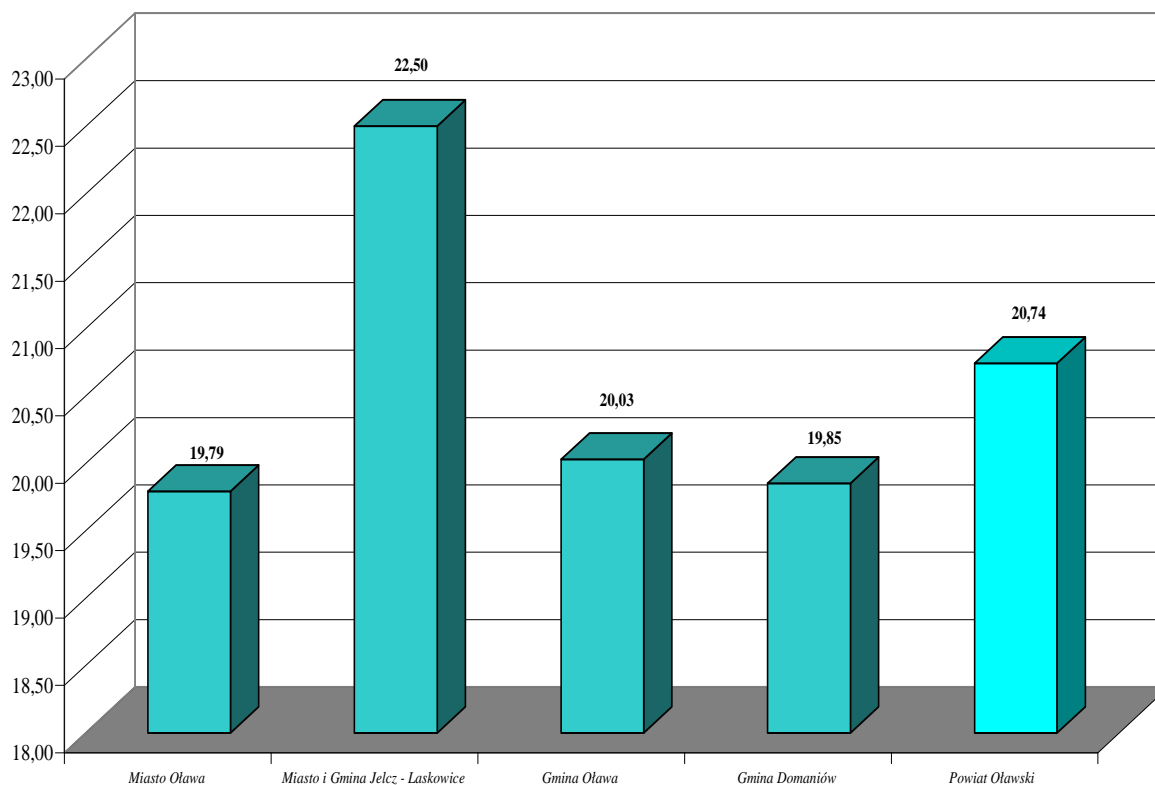
Tabela 9 Liczba osób bezrobotnych w powiecie oławskim w latach 2007-2009

Jednostka terytorialna	2007		2008		2009	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Powiat Oławski	2261	1255	2359	1326	3553	1756
Miasto Oława	970	524	967	522	1450	702
M i G Jelcz - Laskowice	710	435	799	478	1182	618
Gmina Oława	409	212	428	242	649	303
Gmina Domaniów	172	84	165	84	272	133

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie

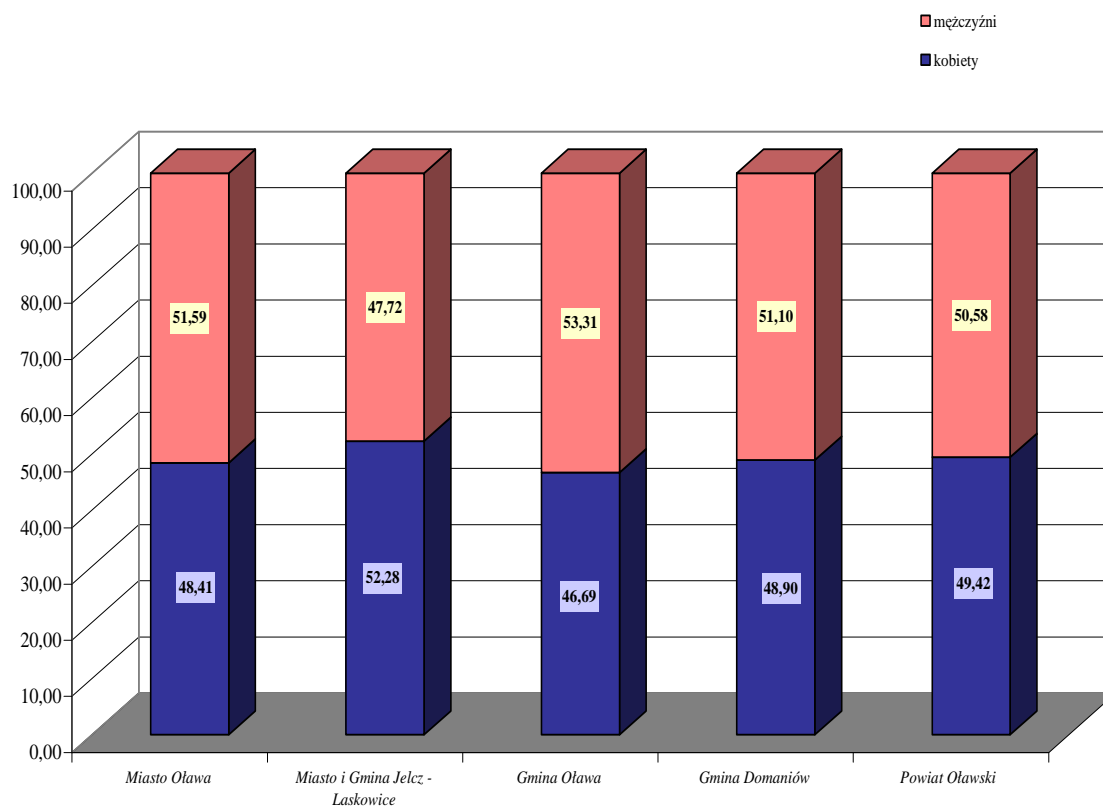
Na terenie powiatu oławskiego na koniec 2009 roku najwyższe bezrobocie rejestrowane wystąpiło w mieście Oława (**1 450 osób**) oraz w mieście i gminie Jelcz - Laskowice (**1 182 osoby**). Bezrobotne kobiety w liczbie **1 756 osób** stanowiły na koniec grudnia 2009 roku **49,42%** ogółu bezrobotnych. W porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku ich liczba wzrosła o **430 osób**, przy równoczesnym spadku udziału kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych o 6,58 punktu procentowego. Bezrobocie wśród mężczyzn zwiększyło się w porównaniu z grudniem 2008 roku o **764 osoby**, przy równoczesnym wzroście ich udziału w bezrobociu ogółem o 6,79 punktu. Największą liczbę bezrobotnych kobiet odnotowano w Oławie (**702 osoby**) oraz w mieście i gminie Jelcz – Laskowice (**618 osób**). Najmniejszą natomiast w gminie Domaniów (**133 osoby**).

Wykres 8 Struktura procentowa osób posiadających prawo do zasiłku do liczby bezrobotnych ogółem - 31.12.2009r.

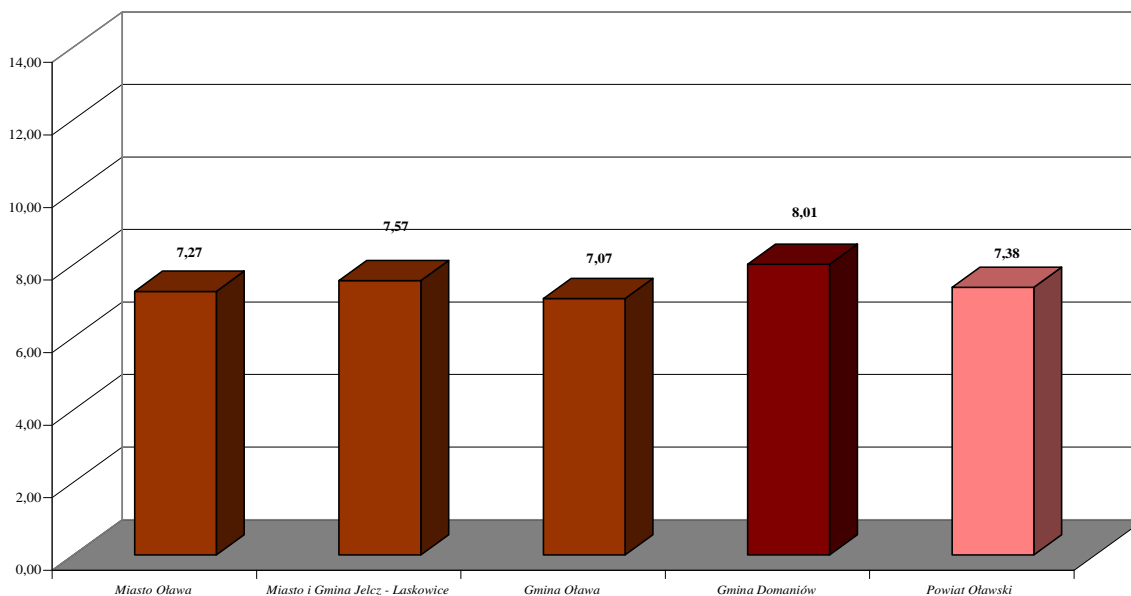
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy Oławie

Wykres 9 struktura procentowa bezrobocia według płci - 31.12.2009r

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy Oławie

Wykres 10 Odsetek bezrobocia¹² na terenie powiatu oławskiego – stan na 31.12.09 r.

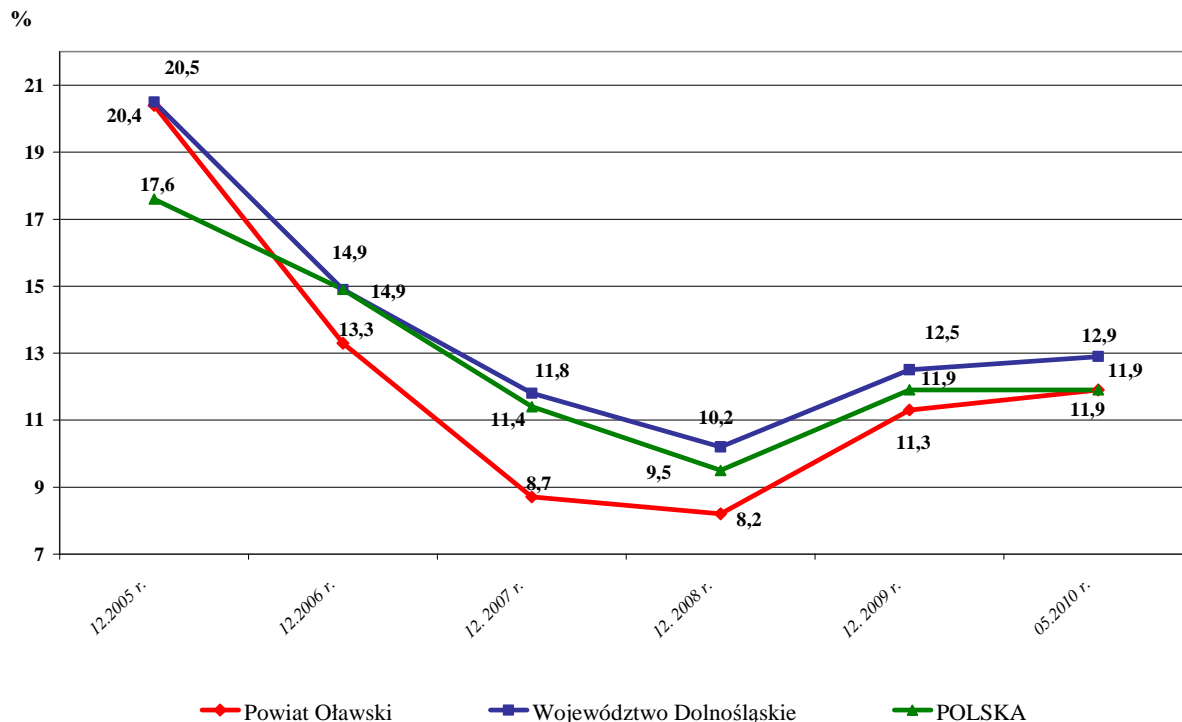

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oławie

¹² Odsetek bezrobocia – procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym liczony w stosunku do poszczególnych gmin powiatu (z uwagi na brak danych dotyczących liczby ludności aktywnych zawodowo niemożliwe jest wyliczenie stopy bezrobocia)

Stopa bezrobocia¹³ w powiecie oławskim na koniec grudnia 2009 roku osiągnęła poziom **11,3%**, w województwie dolnośląskim była na poziomie **11,9%**, a w kraju - **12,5%**. W porównaniu do analogicznego okresu w roku 2008 stopa bezrobocia w powiecie oławskim wzrosła o 3,1 punktu procentowego.

Wykres 11 Stopa bezrobocia w powiecie oławskim na tle województwa i kraju w okresie od 12.2005 – 05.2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.psz.praca.gov.pl

Poniższa tabela obrazuje wielkość stopy bezrobocia na terenie województwa dolnośląskiego i w poszczególnych jego podregionach i powiatach na przełomie lat 2007 - 2009.

Tabela 10 Stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim, podregionach i powiatach w latach 2007-2009.

Jednostka terytorialna	Stopa bezrobocia (w % aktywnych zawodowo)	Stopa bezrobocia (w % aktywnych zawodowo)	Stopa bezrobocia (w % aktywnych zawodowo)
	12.2007 r.	12.2008 r.	03.2009 r.
DOLNOŚLĄSKIE	11,8	10,2	12,5
podregion jeleniogórsko-wałbrzyski	17,2	14,1	17,5
Bolesławiecki	13,8	11,5	15,1
Dzierżoniowski	24,0	16,5	20,3
Jaworski	18,8	13,7	19,1
Jeleniogórski	15,1	16,1	22,4
Kamiennogórski	15,7	22,6	24,4
Kłodzki	23,0	20,7	23,1
Lubański	22,2	10,8	13,5

¹³ Stopa bezrobocia – obliczana w stosunku do powiatu, regionu i Polski liczona metodą: procentowy udział bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnych zawodowo, szacowany na koniec każdego – badanego okresu

Jednostka terytorialna	Stopa bezrobocia (w % aktywnych zawodowo)	Stopa bezrobocia (w % aktywnych zawodowo)	Stopa bezrobocia (w % aktywnych zawodowo)
	12.2007 r.	12.2008 r.	03.2009 r.
Lwówecki	24,1	23,0	26,1
Strzeliński	19,0	6,7	9,5
Świdnicki	12,5	9,0	11,2
Wałbrzyski	16,7	11,3	13,8
Ząbkowicki	17,9	19,2	24,0
Zgorzelecki	11,8	14,1	17,6
Złotoryjski	25,2	6,3	8,1
M. Jelenia Góra	7,7	7,4	8,6
<i>podregion legnicki</i>	<i>11,0</i>	<i>6,7</i>	<i>8,6</i>
Głogowski	13,3	17,1	19,1
Górowski	21,3	21,5	23,1
Legnicki	17,2	21,6	23,0
Lubiński	7,4	12,1	14,1
Polkowicki	8,7	15,0	18,2
Wołowski	15,5	17,5	18,9
M. Legnica	7,9	9,4	12,6
<i>podregion wrocławski</i>	<i>10,4</i>	<i>14,5</i>	<i>17,1</i>
Milicki	16,2	11,2	14,5
Oleśnicki	11,5	8,2	11,3
Oławski	8,7	13,2	17,2
Średzki	10,3	8,8	12,7
Trzebnicki	14,6	10,4	14,1
Wrocławski	5,7	15,4	20,5
<i>podregion M. Wrocław</i>	<i>4,7</i>	<i>3,6</i>	<i>5,5</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.psz.praca.gov.pl

Analizując zjawisko bezrobocia pod uwagę należy również wziąć osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które na terenie powiatu oławskiego w grudniu 2009 roku przedstawiały się następująco:

Według stanu na koniec grudnia 2009r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Oławie pozostawało 802 osoby do **25 roku życia**, tj. 22,57% ogółu bezrobotnych.

Natomiast **bezrobotni powyżej 50 roku życia** na koniec grudnia 2009 roku liczyli 955 osób stanowiąc 26,88% bezrobotnych ogółem.

Liczba **osób długotrwale bezrobotnych** ukształtowała się w końcu 2009 r. na poziomie 1 190 osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 33,49%.

Bezrobotni **bez kwalifikacji zawodowych** w liczbie 1 281 osób stanowili w końcu grudnia 2009 r. 36,05% ogółu bezrobotnych.

W grupie osób bezrobotnych znajdowały się też osoby bezrobotne **zamieszkałe na wsi**, które w liczbie 1 254 osoby stanowiły 35,29% ogółu bezrobotnych z terenu powiatu oławskiego

Ponadto na koniec 2009 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 185 **osób niepełnosprawnych** ogółem. Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych stanowiła 5,21% ogółu bezrobotnych.

Wśród osób bezrobotnych znajdowały się także **osoby samotnie wychowujące** przynajmniej 1 dziecko do 7 roku życia. Liczba tych bezrobotnych wyniosła 245 osób, co stanowiło 6,90% ogółu bezrobotnych w grudniu 2009 roku.

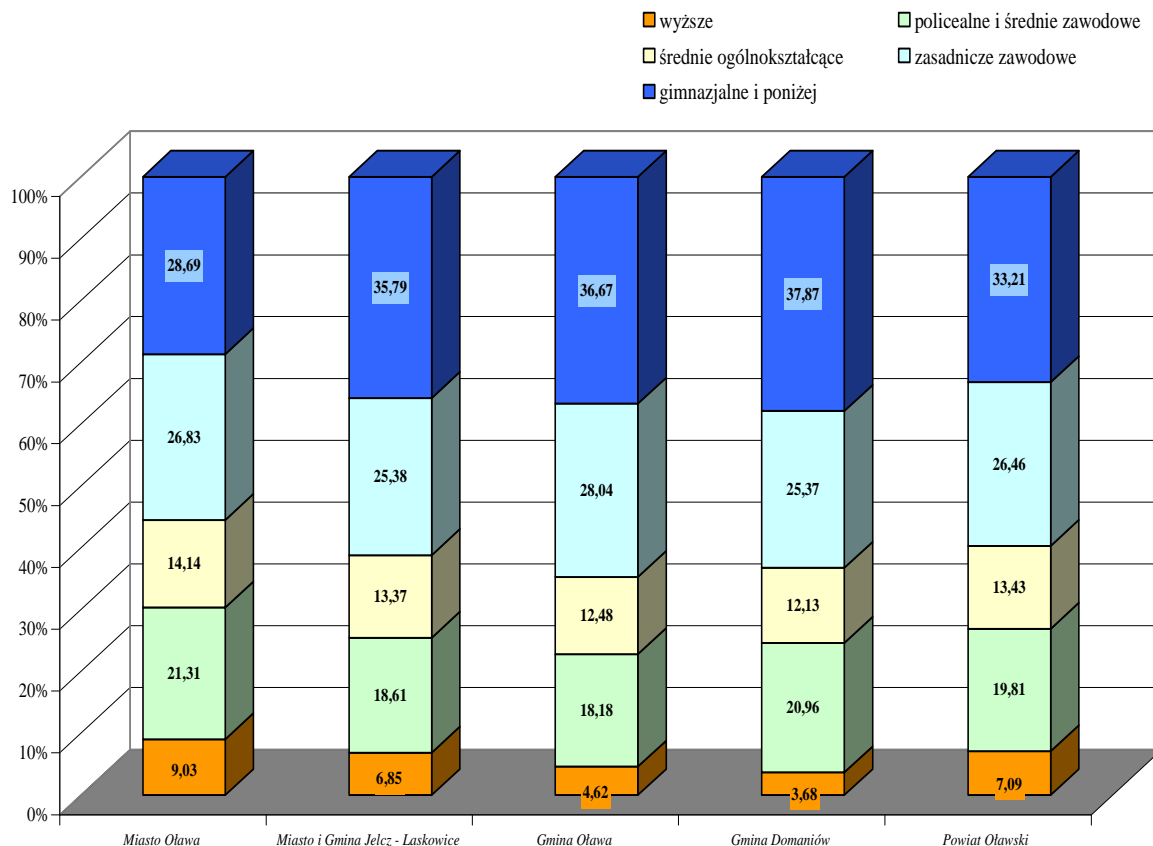
Tabela 11 Bezrobotni na terenie powiatu oławskiego według wykształcenia – stan na 31.12 2009 r.

Wyszczególnienie	Podział na wykształcenie:				
	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Powiat Oławski	252	704	477	940	1 180
Miasto Oława	131	309	205	389	416
Gmina Domaniów	10	57	33	69	103
M i G Jelcz - Laskowice	81	220	158	300	423
Gmina Oława	30	118	81	182	238

Źródło: Opracowano na podstawie danych uzyskanych z PUP w Oławie

W powiecie oławskim na koniec grudnia 2009 roku 940 osób, czyli 26,46% ogółu bezrobotnych posiadało najwyżej wykształcenie zawodowe. Natomiast 252 osoby, stanowiące 7,09% ogółu bezrobotnych, legitymowały się wykształceniem wyższym. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w liczbie 1 180 osób, co stanowiło 33,21% ogółu bezrobotnych.

Wykres 12. Struktura procentowa bezrobocia w powiecie oławskim według poziomu wykształcenia - stan na 31.12.2009 r.

Źródło: Opracowano na podstawie danych uzyskanych z PUP w Oławie

3.3.1.1. Przedsiębiorczość¹⁴

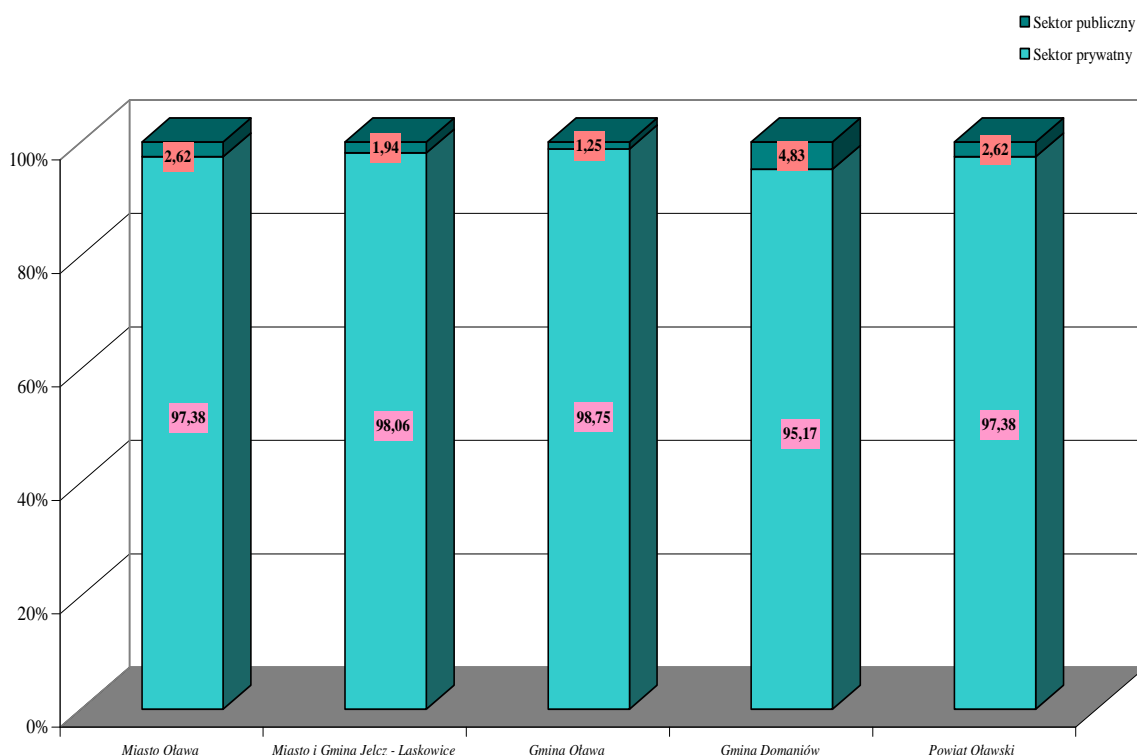
Na terenie powiatu oławskiego według stanu na koniec 2009 roku **6 828** podmiotów gospodarczych ogółem prowadziło działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru REGON, z czego w sektorze prywatnym **6 649** podmiotów, natomiast **179** podmiotów gospodarki narodowej prowadziło działalność w sektorze publicznym. W roku 2009 odnotowano **5 472** osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, co świadczy o wysokiej aktywności mieszkańców powiatu, ale także charakteryzuje to podmioty, które dysponują niskim kapitałem firmy i nie tworzą dużej ilości miejsc pracy, a przeważnie oparte są na samozatrudnieniu.

Tabela 12 Struktura podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON – sektor prywatny w powiecie oławskim z podziałem na gminy – stan na koniec 2009 roku.

Wyszczególnienie	OGÓLEM:	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Spółki handlowe	Spółdzielnie	Stowarzyszenia, Org. Społeczne i Fundacje
Powiat Oławski	6 828	5 472	365	33	114
Miasto Oława	3 529	2 759	186	14	58
Gmina Domaniów	331	255	18	3	7
M i G Jelcz - Laskowice	2 009	1 655	106	7	37
Gmina Oława	959	803	55	9	12

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych

Wykres 13 Podmioty gospodarki narodowej w powiecie oławskim, stan na koniec 2009 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych

¹⁴ Opracowano na podstawie danych Banku Danych Regionalnych

Korzystne położenie w aglomeracji wrocławskiej, w pobliżu regionalnych ośrodków gospodarczych (Wrocław, Opole), granic z Czechami i Niemcami, trasy Wrocław - Warszawa oraz centralne położenie względem dużych aglomeracji (Warszawa, Berlin, Praga) wpływa na rozwój życia społecznego i gospodarczego powiatu. Czynniki te oraz zróżnicowanie i kompleksowość zgrupowanych w powiecie połączeń komunikacyjnych decydują o ważnej roli, którą powiat pełni w obrębie europejskiego korytarza transportowego Wschód - Zachód.

Dogodne położenie komunikacyjne, tereny przygotowane pod inwestycje oraz atrakcyjne warunki inwestycyjne sprawiły, że dzisiaj w powiecie inwestują znane firmy z wielu zakątków Europy i świata, m.in.: Toyota Motor Industries (produkcja silników Diesla), Electrolux (fabryka pralek), American Axle & Manufacturing (fabryka podzespołów samochodowych), Autoliv (poduszki powietrzne do aut), SCA Hygiene Products (art. higieniczne), SCA Packaging (opakowania z tektury falistej), Ronal (producent felg aluminiowych). Szczególnie atrakcyjną ofertę inwestorzy znajdują w Oławie, Jelczu - Laskowicach i gminie Oława, gdzie funkcjonują podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W gminie Oława znajduje się także Strefa Rozwoju Gospodarczego (na terenie byłego lotniska w Stanowicach), natomiast w gminie Domaniów istnieje Strefa Aktywności Gospodarczej, ulokowana przy węźle autostradowym Brzezimierz, w skład której wchodzi miejscowości Goszczyna i Pelczyce.¹⁵

3.4. Uwarunkowania społeczne

3.4.1. Dostęp do edukacji¹⁶

Na terenie powiatu oławskiego istnieje dobrze rozwinięta sieć szkolnictwa, oferująca edukację na wysokim poziomie. Na sieć placówek oświatowych składa się 30 szkół podstawowych, 13 gimnazjów, w tym 3 o profilu sportowym oraz 5 publicznych szkół ponadgimnazjalnych, a także niepubliczne szkoły i ośrodki kształcenia, szkoła specjalna, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, 2 poradnie. Ponadto potencjał szkolnictwa wyższego aglomeracji wrocławskiej ma wpływ na szkolnictwo ponadgimnazjalne miast satelickich w tym Oławę.

Powiat Oławski jest organem prowadzącym dla następujących szkół ponadgimnazjalnych:

1/ Liceum Ogólnokształcące Nr 1 im. Jana III Sobieskiego w Oławie:

- trzyletnie liceum ogólnokształcące

2/ Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. T. Kościuszki w Oławie:

- trzyletnie liceum ogólnokształcące,
- czteroletnie technikum,
- trzyletnia zasadnicza szkoła zawodowa.

3/ Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. Zjednoczonej Europy w Oławie:

- trzyletnie liceum ogólnokształcące,
- czteroletnie technikum,
- dwuletnia zasadnicza szkoła zawodowa.

4/ Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. J. Kasprzowicza w Jelczu- Laskowicach:

- trzyletnie liceum ogólnokształcące,
- czteroletnie technikum,
- trzyletnia zasadnicza szkoła zawodowa.

5/ Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. J. Kasprzowicza w Jelczu- Laskowicach:

- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla absolwentów Zasadniczej Szkoły Zawodowej – zaoczne,
- Dwuletnia Szkoła Policealna dla absolwentów szkół średnich – zaoczna.

Ponadto młodzież pragnąca kontynuować naukę na studiach wyższych ma do dyspozycji bogatą ofertę edukacyjną uczelni znajdujących się na terenie Wrocławia oraz Opola.

Pozytywny trend na rynku edukacji, jaki można zaobserwować w ostatnich latach, to zwiększająca się co roku liczba uczestników studiów podyplomowych. Świadczy to o coraz większym zainteresowaniu tymi formami edukacji i podnoszeniu dzięki nim swoich kwalifikacji zawodowych.

¹⁵ Informacje pochodzące ze strony internetowej Starostwa Powiatowego w Oławie.

¹⁶ Opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Oławie.

3.4.2. Dostęp do usług zdrowotnych¹⁷

Podstawową opiekę zdrowotną na terenie powiatu zapewniają Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej usytuowane w poszczególnych miejscowościach gminnych powiatu oławskiego.

Według danych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego na terenie powiatu oławskiego funkcjonuje 26 zakładów opieki zdrowotnej udzielających świadczeń z zakresu lecznictwa stacjonarnego.

Ponadto w Oławie mieści się Zespół Opieki Zdrowotnej posiadający szpital z nowoczesnym sprzętem medycznym i aparaturą diagnostyczną, a także doświadczony personel medyczny o wysokich kwalifikacjach. W szpitalu znajdują się następujące oddziały:

- Blok Operacyjny z Działem Anestezjologii
- Oddział Chirurgii Ogólnej,
- Oddział Neonatologiczny,
- Oddział Ginekologiczno – Położniczy,
- Oddział Laryngologii,
- Oddział Dziecięcy,
- Oddział Chorób Wewnętrznych.

Dodatkowo szpital wyposażony jest w Poradnie specjalistyczne: alergologiczną, kardiologiczną, dermatologiczną, neurologiczną, onkologiczną, chorób płuc, ginekologiczno – położniczą, chirurgii ogólnej, chirurgii naczyniowej, ortopedyczną, okulistyczną, laryngologiczną, urologiczną oraz zdrowia psychicznego.

Ze względu na niewielką odległość od Wrocławia istnieje możliwość szybkiego transportu pacjentów szpitala do ośrodków klinicznych i wysokospecjalistycznych placówek diagnostyczno – terapeutycznych. W stanach zagrożenia życia pacjenta, który wymaga opieki medycznej w innych ośrodkach specjalistycznych, zapewniony jest transport lotniczy lub karetką reanimacyjną. Przy szpitalu wyznaczony jest teren na lądowisko dla helikoptera. Zakład jest systematycznie wyposażany i uzupełniany w sprzęt medyczny. Posiada nowoczesny aparat RTG, USG, Mammograf, sprzęt endoskopowy w zakresie kolonoskopii, gastrofiberoskopii, bronchoskopii, sigmoidoskopii, gastrokopii.¹⁸

Tabela 13 Szpitale, ambulatoryjna opieka zdrowotna oraz apteki na terenie powiatu oławskiego stan na 31.12.2008 r.

Wyszczególnienie	Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	Zakłady Opieki Zdrowotnej	Praktyki lekarskie	Apteki
Powiat Oławski	36,3	26	16	19
Województwo Dolnośląskie	47,2	1 060	608	922

Źródło: Opracowanie na podstawie Rocznika Statystycznego Województwa Dolnośląskiego 2009 r.

3.4.3. Wykluczenie społeczne¹⁹

Wykluczenie społeczne definiowane jest na ogół w kategoriach nie uczestniczenia, bądź niezdolności do uczestniczenia w ważnych aspektach życia. Przyczyny wykluczenia społecznego, jak samo zjawisko są złożone i dynamiczne, zależne od otoczenia społecznego, ram politycznych, sytuacji społeczno-gospodarczej, schematów zabezpieczenia społecznego oraz od działań jednostek. Przyczynami tego zjawiska są:

- **czynniki strukturalne** (wpływ warunków ekonomicznych oraz procesów społecznych i demograficznych);
- **czynniki instytucjonalne** (brak lub utrudnione możliwości zaspokajania potrzeb życiowych w wyniku wadliwego działania instytucji odpowiedzialnych za ich realizację);

¹⁷ Opracowanie na podstawie informacji zawartych w *Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego*.

¹⁸ Opracowanie na podstawie strony internetowej www.zozolawa.wroc.pl.

¹⁹ Opracowano na podstawie publikacji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pn. „Wykluczenia i integracja społeczna w Polsce – W-wa 2006” i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013.

- **czynniki społeczne** (dyskryminacja, niekorzystna sytuacja indywidualna).

Wśród **czynników strukturalnych**, które w największym stopniu determinują trudną sytuację wskazuje się najczęściej na:

- pozycję na rynku pracy – bezrobocie, niskie zarobki, długotrwała choroba i niepełnosprawność;
- stan rodzinny – wielodzietność, samotne wychowywanie dziecka (lub dzieci);
- poziom edukacyjny – niski poziom wykształcenia, kwalifikacje nieadekwatne do potrzeb rynku pracy;
- miejsce zamieszkania – zamieszkiwanie na wsi, w małej miejscowości lub na terenie o słabym poziomie rozwoju.

Na czynniki strukturalne nakładają się czynniki instytucjonalne, powodujące proces wykluczenia społecznego. Do najistotniejszych należy nierówny dostęp lub brak dostępu obywateli do podstawowych usług społecznych w dziedzinach: edukacji, zdrowia, mieszkalnictwa i kultury. Trzeci obszar czynników związany jest z kształtowaniem się niekorzystnych warunków indywidualnych, wynikających z różnych sytuacji życiowych: bezdomności, niepełnosprawności, sieroctwa, uzależnień czy imigracji.

Czynniki te mogą występować także łącznie, wzajemnie się przenikając, co zwiększa zakres i dotkliwość wykluczenia, przekładając się na niską jakość życia. Chodzi tu zwłaszcza o ubóstwo skrajne, którego poziom wyznacza w Polsce kategoria minimum egzystencji (wynoszące w 2007r. **386,30 zł**, a w roku 2008 **413,20 zł**, dla osoby dorosłej, samotnie gospodarującej, wartość zmodyfikowanego minimum socjalnego w grudniu 2008 roku wyniosła **865,10 zł**, zaś dla samotnego emeryta **871,60 zł** i **1 281,20 zł** dla przeciętnej, czteroosobowej rodziny w 2007 roku wyniosło **2 624,20 zł**, a w roku 2008 - **2 741,60 zł** (czyli 685,40 zł na osobę). Natomiast w 2009 roku dla osoby samotnie gospodarującej w wieku produkcyjnym wartość ta wyniosła **885,94 zł**. Dla emeryckiego gospodarstwa dwuosobowego minimum wyniosło **1 466,30 zł** a dla rodziny z dwojgiem dzieci na utrzymaniu **2 821,48 zł**.

Regiony województwa dolnośląskiego (w tym powiat oławski) nadal cechuje długo utrzymujący się i dosyć wysoki poziom bezrobocia, co spowodowało szereg ujemnych skutków w postaci marazmu i apatii społecznej. Pomimo wielu czynników składających się na proces wykluczenia, można wyróżnić kilka najważniejszych grup społecznych, w szczególności sposób zagrożonych wykluczeniem lub już podlegających temu procesowi.

3.4.3.1. Osoby niepełnosprawne²⁰

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę wewnątrznie zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, miejsca zamieszkania, wieku, wykształcenia, sytuacji na rynku pracy i innych cech społeczno – demograficznych.

Niepełnosprawność wynika z różnorodnych przyczyn. Najczęściej jest skutkiem urazów i przewlekłych chorób. Część osób niepełnosprawnością obciążona jest od urodzenia. U większości osób niepełnosprawność ma charakter ograniczenia fizycznego np. narządu ruchu, wzroku lub słuchu.

Sytuacja taka rodzi konieczność różnicowania i indywidualizowania pomocy adresowanej do tych osób. Głównym celem realizacji programów na rzecz osób niepełnosprawnych, jest zapewnienie pełnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie działa Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Jest to pierwsza instancja, która ustala osobom powyżej 16 roku życia stopień niepełnosprawności, a dzieciom do 16 roku życia niepełnosprawność.

Do zadań Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności należy:

- 1) wnioskowanie o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
- 2) wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności
- 3) zapewnienie obsługi merytorycznej i administracyjnej zespołu,
- 4) przyjmowanie wniosków, ich weryfikacja formalna, przygotowanie dokumentacji na posiedzenie zespołu,
- 5) przygotowanie dokumentacji odwoławczej,
- 6) prowadzenie stosownych rejestrów,
- 7) sporządzanie sprawozdań, informacji i opinii oraz przedstawienie ich stosownym władzom.

²⁰ Opracowano na podstawie informacji otrzymanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie

W 2009 roku do Zespołu wpłynęło 209 wniosków w sprawie ustalenia niepełnosprawności u osób do 16 r. ż. Po rozpatrzeniu u **190** osób zaliczono do osób niepełnosprawnych. Natomiast w sprawie ustalenia stopnia niepełnosprawności u osób powyżej 16 r. ż. wpłynęło 1 254 wnioski, na mocy który **1 166** osób zaliczono do stopnia niepełnosprawności.

W powiecie oławskim według danych Głównego Urzędu Statystycznego mieszka około 11% osób niepełnosprawnych powyżej 15 roku życia.

W wyniku rozpatrzenia wniosków ustalono następujące stopnie niepełnosprawności:

- lekki – 326 osób,
- umiarkowany – 529 osób,
- znaczny – 311 osób.

Wykształcenie osób niepełnosprawnych przedstawia się następująco:

- mniej niż podstawowe – 24,
- podstawowe – 373,
- zasadnicze – 380,
- średnie – 327,
- wyższe – 62.

Osoby niepełnosprawne są statystycznie znacznie starsze, słabiej wykształcone, przejawiają mniejszą aktywność zawodową i w konsekwencji częściej niż ogół mieszkańców naszego kraju dotyka ich zjawisko ubóstwa oraz wykluczenia społecznego.

Nierówność szans pogłębiona zostaje w dorosłym życiu, poprzez gorsze przygotowanie do życia zawodowego i społecznego. Zła sytuacja na rynku pracy w pierwszej kolejności dotyka osoby niepełnosprawne.

Na terenie powiatu oławskiego Starostwo Powiatowe we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy realizuje założenia *Powiatowego Programu na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009 – 2013*. Opracowanie *Programu* wynika z „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych” i jest związane z realizacją zawartych w niej priorytetów polityki społecznej. Celem *Powiatowego Programu na rzecz Osób Niepełnosprawnych* jest poprawienie warunków życia osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności, likwidowanie różnorodnych barier, które ograniczają ich aktywność oraz zintegrowanie podmiotów działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych. Adresatami *Programu* są:

- osoby niepełnosprawne,
- rodziny osób niepełnosprawnych,
- organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz,
- organizacje pracodawców osób niepełnosprawnych,
- kadra pomocy społecznej,
- administracja samorządowa i rządowa,
- placówki oświatowe kształcące osoby niepełnosprawne

Wśród osób niepełnosprawnych na terenie powiatu oławskiego znajdują się osoby bezrobotne. Dane z 31.12.2009 roku mówią o 185 osobach bezrobotnych, stanowi to 5,21% ogółu bezrobotnych. Niska aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych stanowi poważny problem społeczny i ekonomiczny. Niezbędnym staje się opracowanie bardziej nowoczesnych, zindywidualizowanych i nakierowanych na aktywny udział w otwartym rynku pracy, form zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Z pomocą osobom niepełnosprawnym wychodzi Powiatowy Urząd Pracy, który na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 roku w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (Dz. U. Nr 194 poz. 1404, z późn. zm.) oraz obowiązującego w PUP w Oławie Regulaminu przyznawania środków PFRON na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej przez osobę niepełnosprawną umożliwia pracodawcom m.in. zwrot kosztów na utworzenie i wyposażenie miejsca pracy dla osoby niepełnosprawnej na terenie powiatu oławskiego.

Ponadto osoba niepełnosprawna, która jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy na terenie powiatu oławskiego może ubiegać się o przyznanie środków PFRON na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Zadania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane są głównie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazywanych samorządom powiatowym i wojewódzkim. Najważniejsze zadania ustawowe realizowane w ramach ogólnopolskich programów ogłaszanych przez PFRON to:

- Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.
- Dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych.

- Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
- Likwidacja barier funkcjonalnych.
- Udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej.
- Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.
- Finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy.
- Zwrot kosztów przystosowywania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Zwrot 60% kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne.

Na potrzeby osób niepełnosprawnych PFRON realizuje następujące programy celowe:

- Program wsparcia inicjatyw na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych,
- Ośrodki informacji dla osób niepełnosprawnych,
- Trener pracy – Zatrudnienie wspomagane osób niepełnosprawnych,
- Telepraca oraz inne formy zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- Komputer dla Homera,
- Program wsparcia międzynarodowych imprez sportowych dla osób niepełnosprawnych organizowanych na terenie Polski”,
- Programu ograniczania skutków niepełnosprawności,
- Powódź 2010 - pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku skutków powodzi,
- Student,
- Pegaz,
- Junior Program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych w ramach Programu Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „Pierwsza Praca”,
- Program wyrównywania różnic między regionami.

Osoby niepełnosprawne napotykają szereg trudności m.in. w dziedzinie edukacji, która jest ważna nie tylko dla osób niepełnosprawnych, ale także dla innych osób, ucząc ich zrozumienia i tolerancji wobec różnorodności ludzi. Młodzież z takimi ograniczeniami na równi z innymi chce i ma prawo uczestniczyć w procesie edukacyjnym, zdobywać wiedzę i kwalifikacje. Chce jak ich sprawni rówieśnicy uczestniczyć w życiu społecznym. Dotyczy to również wykonywania pracy zawodowej, która jest niezbędna do godnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Zapewnienie wszystkim osobom, bez względu na charakter i stopień niepełnosprawności, jednakowego dostępu do edukacji i rozwijanie ich osobowości, talentu, kreatywności oraz zdolności intelektualnych i fizycznych jest zgodne z celem pełnej integracji. Kształcenie osób niepełnosprawnych odbywa się w szkołach ogólnodostępnych, w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne oraz w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych.

Na terenie powiatu funkcjonuje **Zespół Szkół Specjalnych nr 1** w Oławie. W skład zespołu wchodzi: szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła zawodowa.

Przy Zespole Szkół funkcjonują zespoły edukacyjno - terapeutyczne umożliwiające kształcenie uczniom upośledzonym w stopniu umiarkowanym i znacznym na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum.

Podstawową instytucją realizującą zadania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, sprawujące nadzór merytoryczny nad następującymi jednostkami pomocy społecznej:

- **Placówką opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego – Dom Dziecka,**
- **Domem Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Oławie,**
- **Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.**

Tabela 14 Osoby niepełnosprawne objęte opieką Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie oławskim w 2009 roku

Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób łącznie w rodzinach
	ogółem	na wsi	
MOPS Oława	460	-	1 610
MGOPS Jelcz – Laskowice	168	52	251

Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób łącznie w rodzinach
	ogółem	na wsi	
GOPS Oława	99	95	269
GOPS Domaniów	36	36	108
Powiat ogółem	763	183	2 238

Źródło: Sprawozdania Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

3.4.3.2. Ubóstwo

Ubóstwo określane jest jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne, takich jak:

- wyżywienie,
- ubranie,
- mieszkanie,
- zachowanie zdrowia,
- uzyskanie wykształcenia,
- uczestniczenie w życiu kulturalnym.

Ubóstwo prowadzi do zjawiska wykluczenia społecznego, polegającego na nieuczestniczeniu w zwyczajowej i społecznie akceptowanej drodze życiowej lub też „wypadaniu” z niej. Ubóstwo dotyczy osób i rodzin czy też grup ludności, które m. in.:

- posiadają dochody bardzo niskie, lub nie posiadają dochodów,
- nie posiadają odpowiednich kwalifikacji umożliwiających im wejście na rynek pracy,
- posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych (codziennych) zasobów społecznych na skutek niepełnosprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby czy innych cech indywidualnych.

Ubóstwo najczęściej mierzone jest wartością konsumpcji lub dochodów gospodarstw domowych. Według GUS w 2002 roku poniżej minimum egzystencji żyło 11,1% ogółu ludności, przy czym 17,4% osób w rodzinach z 3 dziećmi i 37,1% z 4 dziećmi. Według tego samego urzędu w 2004 r. poniżej tzw. ustawowej granicy ubóstwa żyło ok. 19 proc. Polaków, a GUS w 2005 roku podał, że 12 proc. Polaków żyło poniżej minimum egzystencji.

Niedostatki materialne powodują, że rodziny ograniczają kształcenie dzieci z powodu trudności finansowych i wysokich kosztów. Oznacza to często „dziedziczenie” ubóstwa przez dzieci.

W ramach licznych zadań własnych regulowanych zapisami art. 17 Ustawy o pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, realizowanych przez gminy, należą m.in. świadczenia pieniężne (zasiłki stałe, celowe, okresowe), udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym. Ośrodki pomocy społecznej, analizując występujące na ich terenie problemy społeczne, wskazywały na fakt współistnienia wielu problemów w jednej rodzinie.

Tabela 15 Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w powiecie oławskim stan na 31.12.2009 r.

Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób łącznie w rodzinach
	ogółem	na wsi	
MOPS Oława	14	-	20
MGOPS Jelcz – Laskowice	433	139	933
GOPS Oława	7	6	16
GOPS Domaniów	13	12	49

Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób łącznie w rodzinach
	ogółem	na wsi	
Powiat ogółem	467	157	1018

Źródło: Sprawozdania Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

Ubóstwo jest jednym z głównych powodów udzielania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej. Na podstawie danych zebranych przez terenowe ośrodki pomocy społecznej w 2009 r. w powiecie oławskim z tego powodu z pomocy skorzystało 467 rodzin, z czego większość zamieszkiwała teren objęty działaniem Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jelczu - Laskowicach (91,7%).

3.4.3.3. Bezdomność

Problem bezdomności dotyczy w Polsce niemal wszystkich grup wiekowych, zarówno osób młodych jak i osób starszych. Przyczyn jest bardzo wiele, ale jedną z głównych stanowi brak więzi i oparcia w rodzinie. Dlatego też najbardziej narażone na ryzyko bezdomności są osoby z rozbitych lub dysfunkcyjnych rodzin, osoby samotne, osoby opuszczające zakłady karne oraz dorośli wychowankowie domów dziecka.

Długotrwałe pozostawanie bez pracy prowadzi do utraty wiary we własne możliwości, depresji, wreszcie do izolacji i bierności. Brak środków do życia po pewnym czasie skutkuje utratą mieszkania i w rezultacie bezdomnością. Z kolei osobom bezdomnym niezwykle trudno jest znaleźć stałą pracę, która pozwoliłaby na zmianę warunków życia.

Innymi przyczynami bezdomności są: uzależnienia, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych.

W Polsce szacuje się, że 30-40% ludzi bezdomnych przebywa „na ulicy”, około 60% przebywa w placówkach, a ledwie 2-4% przebywa w mieszkaniach wspieranych. Liczba osób bezdomnych w Polsce podawana jest w szacunkowym przedziale statystycznym od 30 do 300 tys. osób. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej realizuje program „Powrót osób bezdomnych do społeczności II”, który jest skorygowaną wersją formuły programowej zatwierdzonej przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w 2006 r. Dane z grudnia 2006r. dotyczące problemu bezdomności przedstawiają się następująco:

- Liczba osób bezdomnych, którym udzielono w 2006r. pomocy – 74.000 osób, z tego: mężczyzn – 48.000 osób, kobiet – 17.000 osób, oraz dzieci – 9.000 osób.
- Liczba placówek noclegowych rejestrowanych w programie – 750,
- Liczba indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności – 2.800, w tym: liczba osób usamodzielnionych – 1.044.²¹

Rozmiary bezdomności w Polsce i skala zjawiska jest bardzo trudna do oszacowania. Trudności z policzeniem ludzi bezdomnych wynikają z ich ruchliwości przestrzennej oraz braku meldunku. Na podstawie danych zebranych przez Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie powiatu oławskiego na koniec 2009 roku, odnotowano 15 przypadków bezdomności, z czego 6 na terenach wiejskich. Liczby te nie oddają jednak rzeczywistej skali tego zjawiska.

Analizę osób bezdomnych według danych za rok 2009 w powiecie oławskim przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16 Analiza osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej w 2009 roku

Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób łącznie w rodzinach
	ogółem	na wsi	
MOPS Oława	6	-	-
MGOPS Jelcz – Laskowice	3	0	3

²¹ Informacja o działaniach w zakresie niesienia pomocy bezdomnym oraz osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym w okresie zimy 2007 / 2008 (MPIPS 2008 r.).

Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób łącznie w rodzinach
	ogółem	na wsi	
GOPS Oława	4	3	4
GOPS Domaniów	2	1	4
Powiat ogółem	15	4	11

Źródło: Sprawozdania Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

Potrzeby bezdomnych zaspokajane są głównie w zakresie:

- udzielania pomocy w postaci żywności, ubranii, noclegu,
- udzielania innych świadczeń w naturze,
- pomocy medycznej,
- kierowania na leczenie odwykowe
- kierowania do schroniska.

3.4.3.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Trudno przecenić znaczenie rodziny w procesie wychowania, ponieważ jest ona naturalnym środowiskiem socjalizującym. Może wspierać lub ograniczać procesy adaptacji młodego człowieka do życia w społeczeństwie.

Nie zawsze jednak taki modelowy przebieg socjalizacji w środowisku rodzinnym jest możliwy. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny zostaje zaburzone. Przyczyny dysfunkcji bywają różne, może to być m.in.:

- śmierć biologicznych rodziców dziecka,
- niewłaściwe wypełnianie obowiązków rodzicielskich,
- głęboka patologia,
- porzucenie,
- uzależnienia, w tym przede wszystkim alkoholizm,
- długotrwałe bezrobocie,
- długotrwała choroba.

Dezorganizacja tej najważniejszej grupy społecznej, jaką jest rodzina powoduje, że staje się ona niewydolna wychowawczo. Przyczyny dezorganizacji mogą być bardzo różne: alkoholizm, narkomania, załamania osobowościowe, warunki ekonomiczne itp.

W wypełnianiu funkcji opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych wobec dzieci rodzina, zwłaszcza określona jako dysfunkcyjna, jest wspierana przez placówki opiekuńczo – wychowawcze takie jak:

- świetlice środowiskowe,
- świetlice socjoterapeutyczne,
- kluby,
- ogniska.

W dobie globalizacji rynków pracy, migracje coraz częściej stają się rodzajem zwykłej życiowej aktywności, realizacją aspiracji, bądź planów życiowych coraz większej liczby obywateli naszego kraju. Niestety, często mimo poprawy sytuacji materialnej, życie rodzinne cierpi najbardziej. Prowadzi to do kryzysu instytucji rodziny, rozpadu więzi emocjonalnych, narastających kłopotów wychowawczych z dziećmi. Badania socjologiczne i psychologiczne dotyczące kondycji polskiej rodziny, wskazują, że to właśnie wyjazdy zarobkowe w dużej mierze prowadzą do osłabienia więzów uczuciowych tak ważnych dla trwałości wspólnoty małżeńskiej i rodzinnej. Grupę najbardziej poszkodowaną stanowią, tzw. eurosieroty, które coraz częściej pozostawiane są przez wyjeżdżających za granicę rodziców jedynie pod opieką dziadków.

Gdy dziecko pozbawione jest częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej wówczas kierowane jest do całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej lub innej zastępczej formy opieki.

Rok 2009 został ogłoszony przez Sejm Rzeczypospolitej Rokiem Rodzinnej Opieki Zastępczej. W związku z tym w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Oławie odbyły się uroczyste obchody tego wydarzenia. Na uroczystość zaproszono wszystkie rodziny zastępcze z terenu powiatu.

W 2009 roku w powiecie oławskim funkcjonowało 100 rodzin zastępczych, w rodzinach tych przebywało 158 dzieci. Większość tych rodzin to rodziny spokrewnione z dzieckiem (79 rodzin), natomiast niespokrewnionych rodzin zastępczych w 2009 roku było 17. Ponadto funkcjonowały 4 rodziny zastępcze zawodowe, z tego 2 o charakterze pogotowia rodzinnego. Dodatkowo ustanowiono 15 nowych rodzin, w których umieszczono 30 dzieci.

Według informacji uzyskanych z terenowych ośrodków pomocy społecznej w 2009 roku z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych pomocą społeczną objęto **195** rodzin w powiecie oławskim. Najwięcej rodzin z tym problemem wystąpiło na terenie objętym pomocą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie. Rodziny zamieszkujące tereny wiejskie stanowiły 16,9% ogółu rodzin objętych pomocą.

Tabela 17 Pomoc przyznana z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu oławskiego w 2009 roku

Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób łącznie w rodzinach
	ogółem	na wsi	
MOPS Oława	110	-	385
MGOPS Jelcz – Laskowice	52	35	218
GOPS Oława	5	5	25
GOPS Domaniów	28	28	115
Powiat ogółem	195	68	743

Źródło: Sprawozdania Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

3.4.3.5. Alkoholizm

Alkoholizm jest jednym z podstawowych czynników kryminogennych sprzyjających przestępczości. Jako proces patologiczny szkodzi zarówno osobie uzależnionej jak i jej najbliższemu otoczeniu. Jedną z podstawowych przyczyn alkoholizmu jest spadek stopy życiowej społeczeństwa, który spowodowany jest głównie bezrobociem i niskim wynagrodzeniem za pracę. Brak prawidłowych wzorców i negatywny wpływ środowiska powoduje, iż niepokojący jest fakt związany z nadużywaniem alkoholu przez dzieci i młodzież pomiędzy 15 a 18 rokiem życia. Według szacunkowych obliczeń, ok. 2% populacji w Polsce stanowią osoby uzależnione od alkoholu, dorosłych żyjących w otoczeniu alkoholika jest w kraju ok. 4%, a dzieci z rodzin z problemem alkoholowym – ok. 4%

W grupie wielu problemów społecznych, jakie występują w Polsce problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów tego zjawiska oraz społecznych i ekonomicznych kosztów, jakie z tego tytułu ponosi budżet państwa. Konsumpcja napojów alkoholowych ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych takich jak zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Zgodnie z Raportem Światowej Organizacji Zdrowia dotyczącym stanu zdrowia na świecie alkohol jest na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, uważany jest również za jeden z ważniejszych czynników zwiększających ryzyko zgonu przed 65 rokiem życia, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem.

Trudno wyliczalne są straty w sferze psychologicznej i emocjonalnej, jakie wywołuje alkohol w rodzinach. Na uwagę zasługuje fakt, iż szkody, jakie są powodowane przez nadużywanie alkoholu wykraczają szeroko poza sferę osoby pijącej, dotyczą mocno całego jej otoczenia. Rozmiary szkód mogą być zmniejszone przez skuteczną politykę wobec spożywania napojów alkoholowych.

Nadużywanie alkoholu nie ogranicza się tylko do szkód osób uzależnionych, lecz dotyczy także członków i jego rodzin. Członkowie z najbliższego otoczenia osoby uzależnionej żyją w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną występowania u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określanym mianem współuzależnienia. Szacuje się, że 4% społeczeństwa to osoby współuzależnione. Współuzależnienie nie jest chorobą, ale zespołem nieprawidłowego przystosowania.

Osoby współuzależnione wymagają leczenia i mogą uzyskać poprawę stanu zdrowia psychicznego, jeśli skorzystają z pomocy terapeutycznej oferowanej im w placówkach odwykowych.

Kolejną grupą osób dotkniętych skutkami choroby alkoholowej są dzieci żyjące w rodzinach, gdzie jedno lub oboje rodziców nadużywa alkoholu. Stanowią one, podobnie jak osoby współzależnione 4% populacji. Dzieci te żyją w silnym stresie oraz doświadczają poczucia niepewności i obaw o przetrwanie i bezpieczeństwo rodziny. Często są świadkami lub ofiarami przemocy.

Różne formy zachowań agresywnych i represyjnych rodziców, zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych i potrzeb dziecka, wywierają destrukcyjny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne dzieci oraz na proces rozwoju. Należy pamiętać, że przemoc domowa i poważne zaniedbania mogą występować w związku z alkoholem nawet wtedy, gdy nie występuje jeszcze kliniczne zdiagnozowanie uzależnienia od alkoholu, lecz jedynie okresowe upijanie się dorosłych członków rodzin. Rezultatem alkoholizmu lub nadużywania alkoholu przez rodziców są częstokroć szkody i krzywdy trwające przez całe życie.

Szacuje się, iż każdego roku w Polsce rodzi się od kilku do kilkunastu tysięcy dzieci z zaburzeniami spowodowanymi pićm alkoholu przez matki w czasie ciąży.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Działania te finansowane są z opłat za wydanie zezwolenia na obrót detaliczny w kraju napojami alkoholowymi.

Tabela 18 Alkoholizm według rozpoznania ośrodków pomocy społecznej stan na 31.12.09 r.

Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób łącznie w rodzinach
	ogółem	na wsi	
MOPS Oława	66	-	231
MGOPS Jelcz – Laskowice	102	30	192
GOPS Oława	10	9	38
GOPS Domaniów	6	6	24
Powiat ogółem	184	45	485

Źródło: Sprawozdania Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

3.4.3.6. Narkomania²²

Narkomania pociąga za sobą negatywne skutki w wymiarze indywidualnym i społecznym. Wymienia się rozmaite formy łamania prawa przez osoby uzależnione, a też przestępstwa dokonywane wobec narkomanów będących często obiektem wyzysku, szantażu czy przemocy. Należy odwołać się do strat w budżetach rodzinnych, do marnotrawienia dobra społecznego, spustoszeń wyrządzanych przez nałóg wśród przedstawicieli inteligencji twórczej, uczniów i studentów. Winno wskazać się również na zmiany osobowości, zanikanie zasad moralnych, niesolidność, skłonność do zachowań antyspołecznych. Opisy konsekwencji używania morfiny czy kokainy zawierają często swoiste elementy emocjonalne mające w szczególności silny sposób wpływać na wyobraźnię odbiorców. Zagrożenie narkomanią dotyczy wszystkich grup społecznych, niezależnie od regionu, wieku, poziomu wykształcenia i statusu materialnego.²³ Obniża się wiek osób uzależnionych i wzrasta liczba osób zażywających środki odurzające oraz psychotropowe. Łatwy dostęp do narkotyków powoduje, iż narkomania w Polsce staje się problemem społecznym.

Narkomania powoduje wzrost innych problemów społecznych. Stwarza zagrożenia i obniża ogólny poziom zdrowia społeczeństwa.

²² Opracowano na podstawie danych i informacji uzyskanych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu oławskiego.

²³ Opracowano na podstawie Frieske KW, Sobiech R (1987) Narkomania. Interpretacje problemu społecznego. Warszawa: Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych.

Jest to problem nie w pełni zdiagnozowany. Informacji o rozmiarach narkomanii rozumianej jako uzależnienie, bądź używanie narkotyków w sposób rodzący poważne problemy dostarczają dane statystyczne instytucji reagujących na ten problem.

Liczba problemowych użytkowników narkotyków szacowana była w 2007 roku w Polsce na 100-120 tys. uzależnionych od narkotyków. Widać więc znaczący wzrost liczby osób uzależnionych w stosunku do 2002 roku, kiedy to szacowano liczbę osób uzależnionych w zakresie ok. 33 – 71 tys. Osób.²⁴

Poziom tego problemu społecznego mierzony w powiecie oławskim jest przez różne instytucje pomocy społecznej, pedagogów i policję. Liczby są bardzo rozbieżne, ale należy odrzucić dane policji, gdyż te oparte są jedynie na interwencjach, a te wiadomo następują tylko w przypadku zgłoszeń lub prowadzonych dochodzeń policyjnych czy prokuratorskich, dlatego najbardziej adekwatnymi są liczby wskazywane przez rejonowe poradnie działające na terenie powiatu (takich danych brak, stąd statystyka została oparta na danych z miejskich i gminnych OPS).

Tabela 19 Narkomania - według rozpoznania Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu oławskiego, stan na 31.12.2009 r.

Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób łącznie w rodzinach
	ogółem	na wsi	
MOPS Oława	2	0	2
MGOPS Jelcz – Laskowice	1	0	1
GOPS Oława	0	0	0
GOPS Domaniów	1	1	1
Powiat ogółem	4	1	4

Źródło: Sprawozdania Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

3.4.3.7. Starość

Polityka wobec osób starszych określana jest jako polityka realizacji interesów osób starszych. Dotyczy potrzeb i warunków bytu ludzi starszych i ma na celu te działania, które w sposób planowy i celowy mają wpłynąć na poprawę sytuacji życiowej starszych ludzi. Służy temu system świadczeń związanych z zabezpieczeniem społecznym. Polityka społeczna zakłada działania na rzecz praw tej grupy ludzi. Dotyczy to zarówno ochrony zdrowia, oświaty, kultury, organizacji czasu wolnego, ochrony pracy ludzi starszych, pomocy obłożnie chorym, pracy socjalnej z osobami starszymi, kształtowania odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomocy instytucjonalnej oraz warunków materialnych seniorów. Polityka społeczna uwzględniając prawa człowieka starszego powinna przede wszystkim uwzględniać jego godność. Stosunek do człowieka starszego jest miarą humanistycznych stosunków w społeczeństwie.

Stały proces starzenia się społeczeństwa w regionie jest związany ze zmniejszeniem się liczby urodzeń oraz wydłużeniem się przeciętnego dalszego trwania życia. Od kilku lat systematycznie wzrasta średnia długość życia dla obu płci. Nadal utrzymuje się różnica w długości życia kobiet i mężczyzn.

Przewidywana długość życia jest krótsza u mężczyzn niż u kobiet. W 2008 r. w województwie dolnośląskim wartość wynosiła odpowiednio: 70,43 dla mężczyzn i 79,03 dla kobiet. Wskaźnik ten jest wyższy dla osób żyjących w mieście niż dla osób żyjących na wsi.

Analiza struktury wieku ludności na przełomie lat 2006 – 2009 w powiecie oławskim na tle struktury wieku ludności województwa dolnośląskiego pozwala stwierdzić, że problem starzenia się społeczeństwa dotyczy tego powiatu w takim samym stopniu jak w całym regionie. Powyższe wynika z faktu, iż udział procentowy ludności powyżej 65 roku jest na podobnym poziomie w powiecie i województwie.

Niewątpliwym wpływem na wydłużenie życia ludzkiego mają przemiany ekonomiczne i społeczne, rozwój profilaktyki zdrowotnej, a tym samym propagowanie aktywnego wypoczynku, lepsze odżywianie unikanie szkodliwych nałogów. Ponadto zwiększenie wczesnej diagnostyki i efektywności

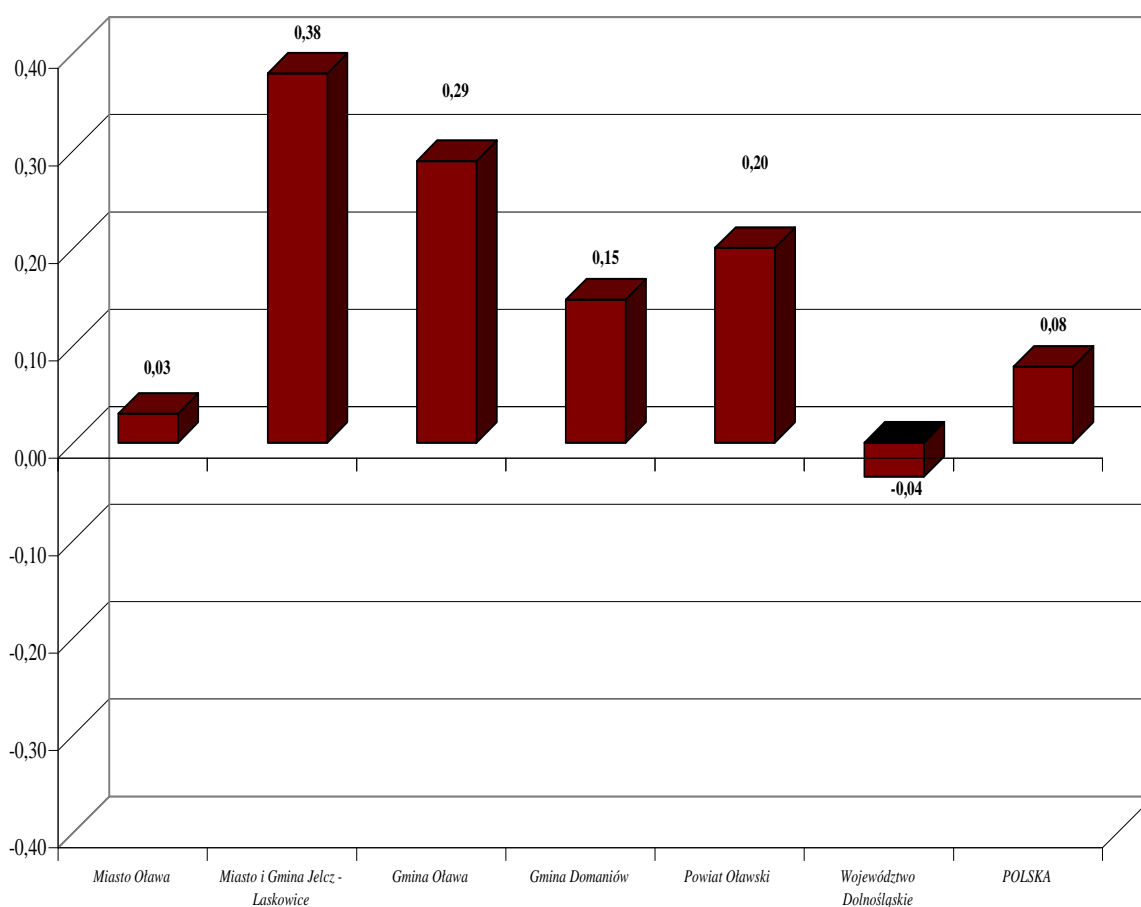
²⁴ Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) 2007r.

leczenia chorób, rozwój profilaktyki między innymi w zakresie chorób serca i nowotworów złośliwych, a także zwiększenie sprawności i skuteczności pomocy doraźnej w nagłych zagrożeniach życia i zdrowia.

W świetle dostępnych projekcji przyszłej liczby ludności należy się spodziewać, podobnie jak w skali ogólnokrajowej, większego przyrostu liczby ludności w latach 2010-2015, która będzie wynikiem tzw. echa demograficznego lat siedemdziesiątych, a następnie wykaże tendencje malejącą. W chwili obecnej proces starzenia ludności jest umiarkowany, jednakże stale się pogłębiający. Ilość miejsc w domach pomocy społecznej, pensjonatach, hospicjach i innych formach usług dla osób starszych jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb, a placówki są nierównomiernie rozmieszczone. W związku z powyższym w najbliższych latach wyzwaniem dla polityki społecznej w powiecie oławskim będzie zabezpieczenie potrzeb osób starszych.

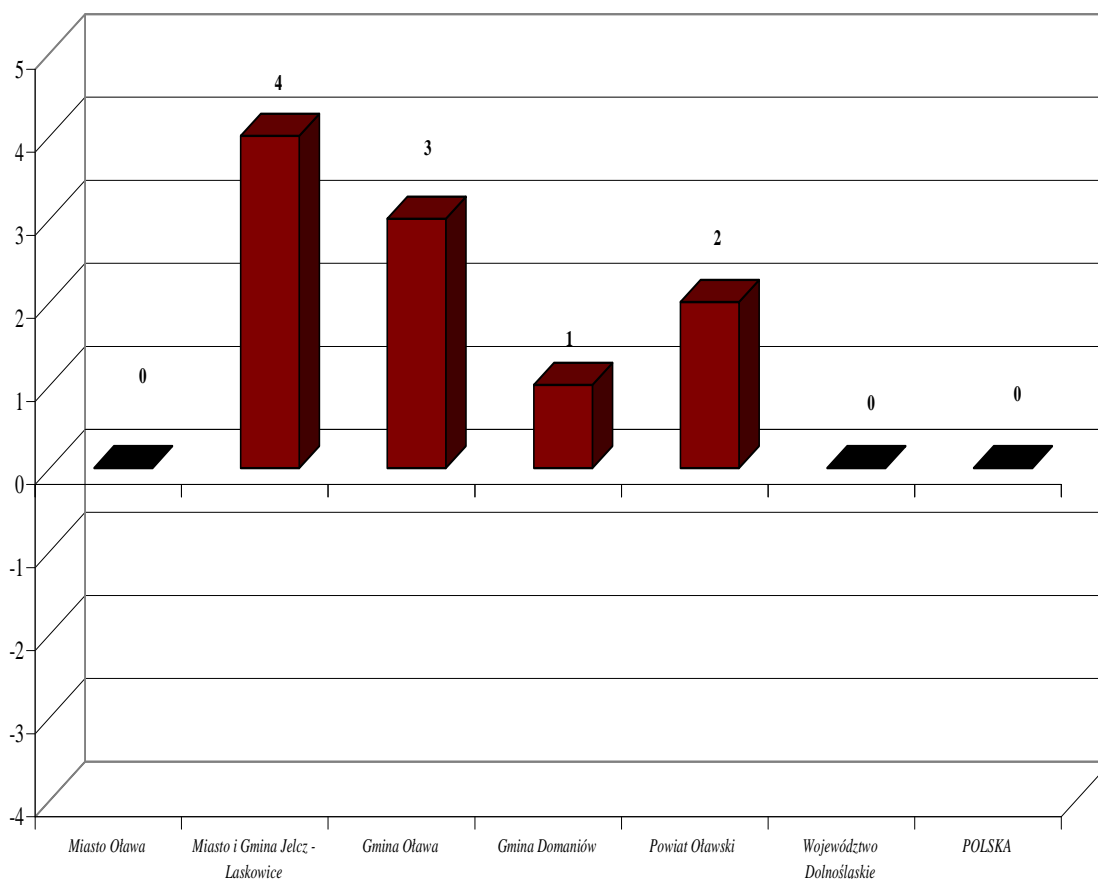
Poniżej zamieszczone wykresy przedstawiają proces starzenia się społeczeństwa w powiecie oławskim na tle innych gmin tego powiatu i w porównaniu do średniej w województwie dolnośląskim.

Wykres 14 Przyrost naturalny liczony metodą: (urodzenia żywe - zgony): urodzenia żywe

Źródło: Opracowano na podstawie danych uzyskanych z Banku Danych Regionalnych

Wykres 15 Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności

Źródło: Opracowano na podstawie danych uzyskanych z Banku Danych Regionalnych

3.4.3.8. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.²⁵ Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.). Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 zobowiązała Radę Ministrów do przyjęcia **Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, natomiast na ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego nałożyła zadania związane z monitorowaniem realizacji Programu.

Celem Programu jest:²⁶

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

²⁵ Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie.

²⁶ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie W-wa 2006 r.

Zapobieganiem i zwalczaniem przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz ochroną ofiar i grup ryzyka zajmuje się Program DAPHNE III, który jest jednym z tzw. programów szczegółowych Unii Europejskiej na lata 2007 – 2013. Program ten jest kontynuacją Daphne I i Daphne II, a w Polsce jego realizację koordynuje MSWiA. Program ma na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz ochronę ofiar i grup ryzyka. Program adresowany jest do wszystkich grup, które bezpośrednio lub pośrednio zajmują się zjawiskiem przemocy, a więc zarówno do ofiar przemocy i grup nią zagrożonych, jak i do pozostałych pośrednich grup takich jak m.in. kadra nauczycielska i edukacyjna, policja, straż graniczna, pracownicy socjalni, władze lokalne i krajowe, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, organizacje pozarządowe, związki zawodowe, wspólnoty wyznaniowe itd.

Na terenie powiatu oławskiego w 2009 roku, na podstawie art. 6 ust 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Program miał na celu nabywanie wiedzy psychologicznej – pedagogicznej i umiejętności wychowawczych przez rodziców mających ograniczoną władzę rodzicielską lub całkowicie jej pozbawionych.

O możliwości wzięcia udziału w programie poinformowano ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu oraz Sąd Rejonowy w Oławie.

Zajęcia prowadzone były przez pedagoga i psychologa i odbywały się w cyklach dwugodzinnych spotkań.

Ponadto w ramach podjętych działań zorganizowano siedem spotkań interdyscyplinarnych, na których omawiano sprawy ofiar i sprawców przemocy. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele Sądu Rejonowego, Komendy Powiatowej Policji, ośrodków pomocy społecznej i komisji do spraw rozwiązywania problemów społecznych.

Tabela 20 Rodziny dotknięte problemem przemocy w rodzinie na terenie powiatu oławskiego w 2009 roku

Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób łącznie w rodzinach
	ogółem	na wsi	
MOPS Oława	9	-	31
MGOPS Jelcz – Laskowice	1	0	4
GOPS Oława	1	1	2
GOPS Domaniów	-	-	-
Powiat ogółem	11	1	37

Źródło: Sprawozdania Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

Przedstawione powyżej dane nie obrazują w pełni zaistniałego problemu, gdyż zjawisko to jest trudne do oszacowania, ponieważ wciąż znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie: obrażanie i wyzwiska oraz szarpanie i popychanie. Powodem do niepokoju mogą być dopiero siniaki i rany na ciele ofiary, a więc przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną. Poza tym wciąż pokutuje w społeczeństwie przeświadczenie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację.

3.4.4. Aktywność społeczna²⁷

Powiat oławski opracował Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego. Wyraził w ten sposób wolę współdziałania w celu jak najlepszego zaspakajania zbiorowych potrzeb wspólnoty, tworzonej przez jej mieszkańców.

Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi jest jednym z elementów efektywnego kierowania rozwojem powiatu. Współpraca z organizacjami o różnorodnym spektrum działania

²⁷ Opracowano na podstawie Programu Współpracy Powiatu Oławskiego z organizacjami pozarządowymi w roku 2010".

przyczynia się do lepszego rozpoznawania występujących potrzeb oraz zastosowania nowatorskich i skuteczniejszych sposobów ich zaspokajania. Podstawą *Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego w 2010 roku* zwanego dalej „Programem” jest art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r., Nr 96, poz. 873 z późn. zm.).

Potencjał organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu oławskiego wykonujących zadania tematycznie zbliżone do zadań Powiatu, gwarantuje możliwość lepszego zaspokojenia potrzeb zbiorowych wspólnym wysiłkiem samorządu powiatowego i tych organizacji. Szczególne znaczenie ma współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania istotnych dla społeczności powiatu problemów. We współczesnym demokratycznym społeczeństwie rola organizacji pozarządowych stale wzrasta. Wiele dziedzin życia w tym pomoc społeczna nie mogłoby dziś funkcjonować bez aktywności obywatelskiej.

Współpraca Powiatu Oławskiego z podmiotami Programu odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności.

Zasada pomocniczości oznacza, że Powiat Oławski zleca realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym za każdym razem, kiedy organizacje te są zdolne do zrealizowania zadania publicznego, a przekazanie zadania nie stoi w sprzeczności szczególnie z zasadą efektywności.

Zasada efektywności polega na dokonaniu wyboru sposobu wykorzystania środków publicznych, który zapewni celowość i oszczędność realizacji zadania przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów.

Zasada partnerstwa realizowana jest poprzez uczestnictwo organizacji pozarządowych w rozeznawaniu i definiowaniu problemów mieszkańców oraz w ich rozwiązywaniu.

Zasada uczciwej konkurencji polega na równym traktowaniu wszystkich podmiotów ubiegających się o realizację zadania publicznego.

Zasada jawności opiera się na obowiązku informowania wykonawców o czynnościach podejmowanych przez zamawiającego. Zasada ta przejawia się w wielu przepisach dotyczących publikacji ogłoszeń, jawności dokumentacji postępowania itp.

Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu oławskiego w obszarze pomocy społecznej:²⁸

- Bezpartyjny Blok Samorządowy Oława,
- Klub Dyrektorów i Menadżerów Ziemi Oławskiej,
- Klub Demokratycznej Unii Kobiet – koło w Oławie,
- Koło Polskiego Związku Niewidomych w Oławie,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – oddział w Oławie,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom :Tęcza”,
- Koło Terenowego Związku Głuchych w Oławie,
- Koło Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów w Oławie,
- Mam Prawo – Oława
- Oławskie Stowarzyszenie Taksówkarzy Zawodowych „CITY”,
- Polski Związek Mieszkańców Wsi –Sport –Rolnictwo Obrona Proletariatu w Gaci,
- Stowarzyszenie Ekorozwoju wsi Niemil,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Oława,
- Bractwo Kurkowe Grodu Jelcz-Laskowice,
- Stowarzyszenie Miłośników Kresów Wschodnich,
- Stowarzyszenie Życie – Jelcz - Laskowice,
- Koło Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami,
- Stowarzyszenie Perspektywy dla Młodzież,
- Stowarzyszenie na Rzecz Walki z Korupcją oraz Promowania Modelu Społeczeństwa Obywatelskiego „ŁAD”,
- Stowarzyszenie Pomost – Sojusz dla Oławy i Ziemi Oławskiej,
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Jelczańsko – Laskowickiej,
- Stowarzyszenie Przedstawicieli Oławskich Wspólnot Mieszkaniowych.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie współpracuje z Ośrodkami Pomocy Społecznej działającymi na terenie poszczególnych gmin, realizując ustawowe zadania. Cyklicznie również odbywają się spotkania z przedstawicielami organizacji pozarządowych, na których ustalano

²⁸ Opracowanie na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego na lata 2008 - 2013

priorytety co do realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej oraz monitorowano indywidualne potrzeby osób niepełnosprawnych.

3.4.5. Bezpieczeństwo²⁹

Na terenie powiatu oławskiego bezpieczeństwa publicznego strzeże Komenda Powiatowa Policji w Oławie oraz Komisariat Policji w Jelczu – Laskowicach.

Do zadań Policji należy między innymi:

- Ochrona życia i zdrowia obywateli przed bezprawnymi zamachami na te dobra.
- Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym również zapewnienie spokoju w miejscach publicznych w środkach komunikacji publicznej w ruchu drogowym, i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania.
- Inicjowanie i organizowanie działań, mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z instytucjami państwowymi, samorządowymi, i społecznymi.
- Wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie sprawców tych czynów.
- Kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych.

Ponadto Policja realizuje polecenia sądu, prokuratury, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego.

W 2009 roku na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Oławie zarejestrowano 773 zdarzenia drogowe, (w tym w mieście Oława 263) tj. 61 wypadków i 712 kolizji, w których nastąpiły tylko straty w mieniu. Przestępstw z udziałem nieletnich na terenie powiatu stwierdzono 230, czyli o 19 mniej niż w roku 2008. Wykrywalność przestępstw ogółem wyniosła 86,3% i była zbliżona do poziomu z 2008 roku.

W poszczególnych kategoriach przestępstw odnotowano:

- 4 mniej przeciwko życiu i zdrowiu, wykrywalność była mniejsza o 3,2%
- 28 więcej kradzieży rzeczy, wykrywalność wzrosła o 3,4%
- 38 mniej kradzieży z włamaniem, wykrywalność zmalała o 1,2%
- 50 mniej wszczęto śledztw i dochodzeń w przestępstwach gospodarczych, wykrywalność była większa o 1,4%.
- 11 więcej w rozbojach i wymuszeniach rozbójniczych, wykrywalność była mniejsza o 4,4%.

Tabela 21 Bezpieczeństwo publiczne w powiecie oławskim w latach 2007 – 2009

Rodzaj popełnionych przestępstw		PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE			WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI		
		2007	2008	2009	2007	2008	2009
ogółem	ogółem	2873	2412	2375	87,6	86,1	86,3
	w tym nieletnich	112	249	230	4,00	10,3	0,9
przeciwko życiu i zdrowiu	ogółem	76	74	70	90,8	93,2	90,0
	w tym nieletnich	14	12	22	16,7	15,1	28,3
drogowe	ogółem	515	428	463	99,8	99,8	99,6
	w tym nieletnich	1	8	3	0,2	1,9	0,6
kradzież rzeczy	ogółem	307	287	315	51,6	51,6	55,0
	w tym nieletnich	2	13	43	0,3	2,3	7,5
kradzież z	ogółem	277	234	196	62,2	51,9	50,7

²⁹ Opracowano na podstawie informacji otrzymanych z Komendy Powiatowej Policji w Oławie.

Rodzaj popełnionych przestępstw		PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE			WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI		
		2007	2008	2009	2007	2008	2009
włamaniem	w tym nieletnich	6	17	38	1,3	3,8	9,8
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	ogółem	29	21	32	79,3	85,7	81,3
	w tym nieletnich	7	3	11	19,1	12,2	27,7
gospodarcze	ogółem	655	486	436	99,2	97,9	99,3
	w tym nieletnich	6	66	56	0,9	13,3	12,7

Źródło: Opracowano na podstawie informacji otrzymanych z Komendy Powiatowej Policji w Oławie

Ponadto ważnym aspektem pracy jednostki jest stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie powiatu. W 2009 analiza danych statystycznych Ogniwa Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Oławie wykazała, że stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym na podległym jednostce terenie w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku uległ poprawie pod kątem ogólnej ilości zdarzeń, ilości kolizji drogowych oraz wypadków ze skutkiem śmiertelnym. W analizowanym okresie odnotowano:

W roku 2009 doszło do **69** wypadków drogowych, w wyniku których zginęło **8** osób (w 8 wypadkach ze skutkiem śmiertelnym), a **96** osób zostało rannych. Zarejestrowano **712** kolizji drogowych.

W 2008 roku odnotowano **74** wypadki drogowe, w **11** wypadkach ze skutkiem śmiertelnym zginęło 14 osób, rannych osób było **76**. Doszło również do **738** kolizji drogowych.³⁰

Dodatkowo w celu poprawy stanu bezpieczeństwa zrealizowano wzmożone działania kontrolno - pomiarowe, tj. akcje pod nazwą:

- „Alkohol-Narkotyki”,
- „Ferie 2010”,
- „Pasy”,
- „Niechronieni...”,
- „Boże Ciało”,
- „Prędkość”,
- „Truck”,
- „Bus”,
- „Trzeźwy poranek”,
- „Wielkanoc”,
- „Majowy weekend”,
- „Trzeźwość”,
- „Nauka jazdy i Taxi”,
- „Teraz nasz ruch” w Oleśnicy i Oławie.

Oprócz dotychczasowo realizowanych programów prewencyjnych oławscy policjanci w 2009 roku wdrożyli takie inicjatywy jak: „Pilnuj drinka”, „Stop wagarom – wybieram szkołę”, „Program – STOP24”, „Pomoc ofiarom przestępstw” oraz „Bezpieczna droga”.

3.4.5.1. Bezpieczeństwo przeciwpowodziowe

Powódź to przejściowe zjawisko hydrologiczne, polegające na wezbraniu wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach lub na morzu, podczas którego woda po przekroczeniu stanu brzegowego zalewa doliny rzeczne albo tereny depresyjne i powoduje zagrożenia dla ludności lub mienia.

Powodzie występujące na rzekach są zjawiskiem naturalnych i nieuniknionym. Jest to najczęstszy rodzaj powodzi. Powodzie takie mogą występować sezonowo, np. kiedy na

³⁰ Opracowano na podstawie informacji Analiza Bezpieczeństwa za rok 2009.

wiosnę występujące jednocześnie: woda opadowa i woda z roztopów nie są w stanie zmieścić się w korytach rzek. Również ulewne deszcze mogą wywoływać powodzie na rzekach.

Zjawiska powodziowe to elementy natury, które istniały i będą istnieć. Należy w miarę możliwości naprawiać skutki wpływu człowieka na procesy naturalne, a w przyszłości starać się takiego wpływu unikać.

Przepływająca przez powiat oławski rzeka Odra oraz inne rzeki, które wielokrotnie wylewały stwarzają duże zagrożenie powodziowe oraz częste podtopienia.

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej główne kierunki działań wskazano w następujących dokumentach:

- Studium techniczno – ekonomicznym „Generalna strategia ochrony przed powodzią dorzecza górnej i środkowej Odry po wielkiej powodzi 1997 roku” przyjętym przez Rząd RP w „programie dla Odry 2006”,

- Programie Ochrony i Zagospodarowania Wód Zlewni Rzek Śleza i Oława”.

Główne działania, które zastały wskazane w w/w dokumentach dotyczą prowadzenia stałego monitoringu, usuwania szkód po powodzi, modernizacji i rozbudowy systemu ochrony przeciwpowodziowej, modernizacji oraz budowie nowych obwałowań.

Ponadto w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IS) na lata 2007 - 2013 rząd RP w 2007 roku przyjął Priorytet III pod nazwą Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska.

Celem tego priorytetu jest zwiększenie ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych poprzez właściwą konserwację istniejących obiektów ochrony przeciwpowodziowej, budowę polderów, suchych zbiorników, przebudowę i modernizację wałów przeciwpowodziowych.

3.5. Infrastruktura społeczna³¹

Zadaniem pomocy społecznej jest m.in. tworzenie warunków organizacyjnych tworzenia pomocy społecznej, w tym w niezbędną infrastrukturę socjalną.

Na system instytucji pomocy społecznej w województwie dolnośląskim składają się instytucje **gminne, powiatowe, wojewódzkie.**

Na poziomie gmin funkcjonują miejskie i gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS), które realizują zadania własne i zlecone, zabezpieczając podstawowe wsparcie osobom i rodzinom, które wymagają pomocy, a na poziomie powiatu funkcjonuje **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)**. PCPR realizują zadania pomocy społecznej, które przekraczają zakres działania i możliwości gminy (rodziny w kryzysie, dzieci i młodzież pozbawiona opieki rodziców, rodziny zastępcze, osoby chore psychicznie, osoby niepełnosprawne, uchodźcy). Na poziomie powiatu funkcjonuje również **Powiatowy Urząd Pracy realizujący zadania w zakresie rynku pracy**. Obie instytucje powiatowe realizują również zadania w zakresie zwiększania udziału osób niepełnosprawnych w rynku pracy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie jest jednostką organizacyjno – budżetową podporządkowaną bezpośrednio Zarządowi Powiatu w Oławie. PCPR działa na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.),
- 2) ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.),
- 3) ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.),
- 4) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.),
- 5) uchwały Nr IV/14/99 Rady Powiatu w Oławie z dnia 28 stycznia 1999 r. w sprawie utworzenia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie (zmiana Uchwała Nr XIX/121/2000 Rady Powiatu w Oławie z dnia 22 września 2000 r.). Przedmiotem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie są zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, jak również inne określone w odrębnych ustawach.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonuje **Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności**, który jako pierwsza instancja, ustala osobom powyżej 16 r. ż. stopień niepełnosprawności, a dzieciom do 16 r. ż. niepełnosprawność.

W 2009 roku wpłynęło 1 254 wniosków dotyczących ustalenia stopnia niepełnosprawności u osób powyżej 16 roku życia oraz 209 wniosków w sprawie ustalenia niepełnosprawności u osób do 16 roku życia.

³¹ Opracowano na podstawie danych zawartych na stronie internetowej powiatu oławskiego i sprawozdania PCPR za rok 2009.

W wyniku naboru wniosków ustalono m.in. prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz konieczność korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji.

Ponadto na terenie powiatu oławskiego funkcjonuje **Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza** typu socjalizacyjnego – Dom Dziecka, która jest przeznaczona dla trzydziestu wychowanków. W 2009 roku do placówki przyjęto troje dzieci, w tym jeden wychowanek został skierowany z pogotowia rodzinnego. Dodatkowo siedmiu wychowanków Domu Dziecka w Oławie opuściło placówkę: (czterech powróciło do domu rodzinnego, dwoje zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych, jeden wychowanek usamodzielniał się i zamieszkał poza placówką).

W przypadku umieszczenia dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do całodobowej placówki opiekuńczo - wychowawczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w tej placówce. W roku 2009 na podstawie umów i porozumień z innymi powiatami wydatkowano kwotę 240 368,43 zł (ośmiu wychowanków).

Dodatkowo na terenie powiatu oławskiego funkcjonuje placówka przeznaczona dla osób przewlekle somatycznie chorych - **Dom Pomocy Społecznej w Oławie**. W grudniu 2009 roku w placówce przebywało 110 mieszkańców.

Mieszkańcy DPS mają możliwość korzystania z różnych form terapii, spacerów, rehabilitacji, a także biorą udział w imprezach integracyjnych o charakterze sportowym, edukacyjnym i kulturalnym.

Zadaniem DPS jest zapewnienie całodobowej opieki oraz zaspakajanie potrzeb bytowych, edukacyjnych, społecznych i religijnych na poziomie obowiązujących standardów. Dom Pomocy Społecznej umożliwia i organizuje mieszkańcom pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych przysługujących im na podstawie odrębnych przepisów oraz pokrywa opłaty ryczałtowe i częściową odpłatność - do wysokości limitu ceny przewidzianej w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ.

W szczególności Dom Pomocy Społecznej w Oławie świadczy następujące usługi:

1/ w zakresie potrzeb bytowych, zapewnia:

- miejsce zamieszkania,
- wyżywienie, w tym również dietetyczne, zgodnie ze wskazaniami lekarza,
- odzież i obuwie,
- utrzymanie czystości;

2/ opiekuńcze, polegające na:

- udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
- pielęgnacji,
- niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych;

3/ wspomagające, polegające na:

- umożliwieniu udziału w terapii zajęciowej,
- podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu mieszkańców,
- umożliwieniu zaspokojenia potrzeb religijnych i kulturalnych,
- zapewnieniu warunków do rozwoju samorządności mieszkańców,
- stymulowaniu nawiązywania, utrzymania i rozwijania kontaktu z rodziną i środowiskiem,
- działaniu zmierzającym do usamodzielnienia mieszkańca w miarę jego możliwości,
- pomocy usamodzielniającemu się mieszkańcowi w umożliwieniu podjęcia pracy, szczególnie mającej charakter terapeutyczny,
- zapewnieniu bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych,
- pokryciu, w miarę możliwości, mieszkańcowi nie posiadającemu własnego dochodu, wydatków na niezbędne przedmioty osobistego użytku, w kwocie nie przekraczającej 30% zasiłku stałego, o którym mowa w art. 37 ust. 2 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej,
- zapewnieniu przestrzegania praw mieszkańców oraz dostępności do informacji o tych prawach,
- sprawnym załatwianiu skarg i wniosków mieszkańców.

Kolejną placówką służącą w wypełnianiu zadań z zakresu pomocy społecznej jest mieszczący się w Oławie **Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii**. Jest to ośrodek przeznaczony tylko dla chłopców z zaburzeniami zachowania, niedostosowanych społecznie uczących się w Gimnazjum. Do placówki kierowani są nieletni na podstawie Postanowienia Sądu o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia ich w Ośrodku po otrzymaniu wskazania z CMPPP -

Centralnego Systemu Kierowania Nieletnich z Warszawy jak również na prośbę rodziców lub opiekuna prawnego.

Ponadto w zakresie udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej i logopedycznej dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom na terenie powiatu oławskiego działa **Powiatowy Ośrodek Pomocy Psychologiczno - Pedagogicznej i Doradztwa Metodycznego**. Poradnia realizuje cele poprzez wykonywanie zadań i programów dotyczących:

- wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od urodzenia do 7 roku życia,
- wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży,
- pomocy uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowania kariery zawodowej,
- pomocy i działań na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz z dysfunkcjami rozwojowymi i ich rodzicom,
- pomocy dzieciom i młodzieży uzdolnionej,
- profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka,
- pomocy dzieciom i nauczycielom w diagnozowaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron ucznia,
- prowadzenie edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.

Poradnia w realizacji swoich zadań statutowych współdziała z innymi poradniami, a także instytucjami świadczącymi poradnictwo i pomoc dzieciom i młodzieży oraz rodzicom, tj.: Sądem, Policją, MOPS, PCPR, placówkami służby zdrowia, organizacjami i stowarzyszeniami.

Na terenie powiatu oławskiego funkcjonuje również **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jelczu – Laskowicach**. Jest to placówka powiatowa, która obejmuje działaniem teren Miasta i Gminy Jelcz – Laskowice. Placówka udziela pomocy dzieciom i młodzieży do ukończenia edukacji szkolnej, oraz młodzieży nieuczącej się i niepracującej. Ponadto udziela wsparcia również rodzicom, rodzinom, nauczycielom oraz radom pedagogicznym placówek oświatowych.

Poradnia prowadzi terapię logopedyczną, psychoterapię zaburzeń emocjonalnych, wsparcie dla dzieci uzdolnionych, zajęcia korekcyjno - kompensacyjne i wyrównawcze dla dzieci z różnego rodzaju deficytami poznawczymi, problemami edukacyjnymi, dzieci odroczonego od obowiązku szkolnego oraz zajęcia terapii pedagogicznej min.: pomoc dzieciom i młodzieży ze specyficznymi problemami edukacyjnymi (dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia).

Dodatkowo placówka prowadzi działalność profilaktyczną w zakresie:

- 1) Badań „przesiewowych” w oddziałach przygotowania przedszkolnego w celu wyłonienia dzieci wymagających intensywnego wsparcia i pomocy psychologiczno – pedagogicznej - logopedycznej.
- 2) Indywidualnych konsultacji dla nauczycieli i rodziców (problemy wychowawcze, edukacyjne, emocjonalne).
- 3) Rozwijania kompetencji wychowawczych nauczycieli w ramach spotkań o charakterze superwizji.
- 4) Prowadzenia zajęć psychoedukacyjnych na terenie szkół. Realizacja wybranych tematów w ramach lekcji wychowawczych (oferta tematyczna do uzgodnienia).
- 5) Prelekcji i wykładów dla rodziców na terenie szkoły, na temat:
 - problemów wychowawczych, problemów okresu dojrzewania,
 - wspierającej roli rodziny wobec dziecka z problemami w nauce – formy pomocy,
 - wpływu środowiska na zachowania agresywne dzieci i młodzieży,
 - gotowości dziecka do podjęcia obowiązków szkolnych – jak ją stymulować?
- 6) Pomocy nauczycielom w konstruowaniu indywidualnych programów edukacyjno - terapeutycznych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

3.6. Infrastruktura kulturalna

Na terenie powiatu oławskiego mieszkańcy mają do dyspozycji liczne placówki kulturalne, szkołę muzyczną oraz obiekty sportowe.

Upowszechnianie kultury w powiecie oławskim odbywa się również poprzez organizację imprez powiatowych o charakterze promocyjnym, kulturalnym, turystycznym i sportowym, które uzupełniają ofertę kulturalną gmin.

Ważnym ośrodkiem kulturalnym regionu jest Oława, w której funkcjonuje ośrodek kultury, szkoła muzyczna I stopnia, otwarte kąpielisko, stadion, hala sportowa, korty tenisowe i strzelnice

(otwarta i zamknięta). Kolejnym ośrodkiem kulturalnym jest miasto Jelcz – Laskowice, w której ofertę kulturalną uzupełniają m.in. biblioteki, ośrodki jeździeckie oraz pływalnia.

Na terenie powiatu oławskiego funkcjonują stowarzyszenia wspomagające działania kulturalne, organizują i inspirują działania zmierzające do zagospodarowania czasu wolnego młodzieży i mieszkańców. Kształtują różnorodne zainteresowania artystyczne między innymi poprzez popieranie własnej twórczości.

Tabela 22 Harmonogram powiatowych imprez na rok 2010

L.P.	NAZWA IMPREZY
1)	Konkurs powiatowy „Poezja w języku obcym”
2)	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Krajach anglojęzycznych
3)	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Juliuszu Słowackim
4)	Konkurs na najlepszą grafikę komputerową - „Plakat teatralny na wybrana sztukę J. Słowackiego”
5)	Powiatowy Konkurs Matematyczno - Logiczny
6)	Turniej Unihokeja o Puchar Starosty
7)	Streat beal
8)	W ramach Dnia Przedsiębiorczości: „Konkurs na fotoreportaż” „Pomysł na własny biznes”
9)	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Krajach Niemieckojęzycznych
10)	Konkurs na projekt edukacyjnej strony (wspomagającej nauczanie wybranego przedmiotu z zakresu szkoły ponadgimnazjalnej)
11)	Powiatowe Targi Edukacyjne w tym Konkurs Już dziś zaplanuj swoją przyszłość
12)	Powiatowy Konkurs Informatyczny „Rozwiń swój twórczy umysł”
13)	Konfrontacje Orkiestr dętych

L.P.	NAZWA IMPREZY
14)	Powiatowy Konkurs Językowy „ Karaoke w języku obcym
15)	Konkurs recytatorski Dolnośląski Turniej Słowa i Literatury Patriotycznej
16)	Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej - etap powiatowy "Młodzież zapobiega pożarom"
17)	Powiatowy Konkurs plastyczny "Młodzież zapobiega pożarom"
18)	Konkurs praktycznej znajomości języka angielskiego
19)	Tenis singiel/debel
20)	Międzypowiatowe Zawody Regionu Wrocławia w Strzelectwie Sportowym
21)	Wycieczki rowerowe "Rowerem po ziemi oławskiej"
22)	Powiatowy Konkurs wiedzy o Unii Europejskiej
23)	Piłka nożna – 5 osobowa
24)	Program „Narkotykom Stop”
25)	Powiatowy Turniej udzielania I Pomocy
26)	Mistrzostwa Strzeleckie dla Domu Dziecka, MOS i ZSS
27)	Zawody Integracyjne dla Dzieci (z oławskich szkół)
28)	Zawody sportowo-pożarnicze Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych z jednostek OSP
29)	Samorządowe Mistrzostwa Strzeleckie Powiatu

L.P.	NAZWA IMPREZY
30)	Klubowe zawody Strzeleckie o Puchar starosty Oławskiego
31)	Zawody strzeleckie „Szkolna Liga Strzelecka”
32)	Konkurs dla uczniów zdolnych „Ćwicz swój umysł”
33)	Mistrzostwa Powiatu szkół średnich w biegach ulicznych
34)	Konkurs na najlepszą jednostkę OSP
35)	Międzyszkolny konkurs fotograficzny „Patrząc przez obiektyw”
36)	Turniej Siatkówki Plażowej o Puchar Starosty
37)	Konkurs na najlepszego dzielnicowego
38)	Turniej Piłki Nożnej Drużyn 6-osobowych „ORLIK 2012”
39)	Bieg Koguta
40)	Konkurs na wieniec dożynkowy
41)	Wręczenie stypendiów Prezesa Rady Ministrów
42)	„Różowa jesień” –projekt dot. profilaktyki raka piersi
43)	Ogólnopolski Tydzień Kariery konkurs „Zrób karierę”
44)	Powiatowy Konkurs Ortograficzny
45)	Europejski Tydzień Świadomości Dysleksji Quiz ortograficzny, Dyktando ortograficzne
46)	Dolnośląski Turniej w Halowej Piłce Nożnej

L.P.	NAZWA IMPREZY
47)	Powiatowy Konkurs świąteczny
48)	Światowy Dzień Niepełnosprawnych konkurs „Tacy sami”
49)	Programy realizowane przez KPP w Oławie: - Razem bezpieczniej, - Komisarz Lew dzieciom - Stop wagarom wybieram szkołę, - Prewencja ale inaczej
50)	Mistrzostwa Powiatu w Wędkarstwie Sławkowym
51)	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy sztab w Oławie
52)	Pucharowe zawody jeździeckie w skokach przez przeszkody
53)	Rok Szopenowski
54)	Europejskie Spotkania Muzykujących Rodzin – Oława 2010

Źródło: Opracowano na podstawie informacji otrzymanych ze Starostwa Powiatowego w Oławie

3.7. Ocena uwarunkowań wewnętrznych – podsumowanie

Możliwości prowadzenia skutecznej polityki społecznej na danym obszarze zależą w znacznym stopniu od skali zjawisk objętych tą polityką oraz sprawnego współdziałania wszystkich podmiotów działających w tym obszarze. Sektor publiczny oparty o działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodków Pomocy Społecznej w każdej gminie wraz z organizacjami pozarządowymi tworzy potencjał kadrowy i infrastrukturalny będący w stanie wygenerować projekty i przedsięwzięcia skutecznie wypełniające założenia strategii polityki społecznej. Działania te wsparte dostępem do najnowszych osiągnięć nauki w tym obszarze oraz umiejętnym włączeniem bezpośrednich beneficjentów pomocy społecznej dają podstawy do osiągnięcia znacznych sukcesów na polu wdrażania celów określonych strategią polityki społecznej. Ocena uwarunkowań wewnętrznych w powiecie oławskim zmierza do wskazania niewykorzystanych zasobów powiatu oraz możliwości większego ich dostosowania do potrzeb rozwiązywania problemów społecznych. Z tego punktu widzenia należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska:

1. Na trwałość rozwoju gospodarczego wpływ mają w znacznej mierze podmioty oparte o kapitał spółek prawa handlowego. Przedsięwzięcia oparte o wpis do ewidencji działalności gospodarczej mają często charakter nietrwały, okresowy i tak jak w przypadku powiatu oławskiego ich stosunkowo duża liczba nie przekłada się bezpośrednio na skalę bezrobocia i zamożności mieszkańców poszczególnych gmin. Stąd istnieje potrzeba dalszych strategicznych działań na szczeblu poszczególnych gmin, w szczególności w oparciu o podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, które przyczyniłyby się do wzrostu inwestycji tworzących nowe miejsca pracy.
2. Struktura ekonomiczna ludności zamieszkującej teren powiatu oławskiego jest obecnie korzystna - ludność w wieku produkcyjnym liczy 48 132 mieszkańców, co stanowi 66,5% ogólnej liczby ludności. Wskaźniki te winny skłaniać inwestorów do lokalizacji w tym powiecie swoich inwestycji, a lokalne władze samorządowe do wdrażania kolejnych projektów dających możliwość tej grupie społecznej kształcenia się i przekwalifikowania zawodowego zgodnego z oczekiwaniami lokalnego rynku pracy.
3. Dobry dostęp do różnych poziomów edukacji w pełni zaspokaja potrzeby powiatu oławskiego. Natomiast edukację na poziomie wyższym dodatkowo uzupełniają Uczelnie i Szkoły Wyższe mieszczące się we Wrocławiu i Opolu.
4. Winien być stworzony korzystny klimat gospodarczy i społeczny dla prowadzenia skutecznej pomocy społecznej poprzez wzmocnienie funkcji partnerstw publiczno - społecznych i publiczno - prywatnych, zwłaszcza w zakresie budowy oferty infrastruktury pomocy społecznej, edukacyjnej, kulturalnej skierowanych w kierunku lokalnego biznesu, organizacji pozarządowych i ludzi, dla których powiat oławski jest miejscem znaczących inwestycji. Spowoduje to poszerzenie motywów działań prospołecznych i integracyjnych w grupie aktywnych liderów rozwiązywania problemów społecznych, animatorów organizacji pomocy społecznej i działań integracyjnych wolontariuszy, co sprawi, że zaspokajane będą w większym stopniu potrzeby bezpośrednich beneficjentów prowadzonej w powiecie oławskim polityki społecznej.
5. Zasoby infrastruktury społecznej nie pozwalają na realizację wszystkich form pomocy społecznej. Ważnym celem w tym przypadku jest dalsza rozbudowa infrastruktury publicznej i prywatnej w zakresie poszerzenia oferty tych usług i podniesienia ich jakości.
6. Podnoszenie efektywności działań w zakresie określonym polityką społeczną wymaga ponadto uwzględnienia potrzeb tej grupy beneficjentów, którzy zamieszkują te rejony powiatu oławskiego, które położone są z dala od Oławy – stolicy powiatu i miasta Jelcz - Laskowice drugiego ważnego ośrodka gospodarczego m.in. poprzez zapewnienie należytej dostępności usług pomocy społecznej, edukacji, świadczeń zdrowotnych, oferty kulturalnej poprzez ukierunkowane działania informacyjne, organizacyjne oraz inwestycyjne.

7. Szansą na zmianę sytuacji, a przez to podniesienie efektywności działań podejmowanych w ramach prowadzonej polityki społecznej na obszarze całego powiatu oławskiego w szczególności w jego obszarach peryferyjnych koniecznym jest zapewnić zrównoważonego rozwoju i aktywizacja społeczności słabiej rozwiniętych gospodarczo obszarów powiatu w kierunku tworzenia projektów i przedsięwzięć prospołecznych i integracyjnych.
8. Wiedza na temat kształtowania się zjawisk społecznych będących podstawowym przyczynkiem wyznaczania celów i kierunków działania strategii pomocy społecznej jest niewystarczająca z uwagi na ciągłą zmienność tych zjawisk. Istnieje potrzeba stworzenia podstaw informacyjnych do podejmowania decyzji strategicznych poprzez prowadzenie monitoringu tych zjawisk w wybranych obszarach tematycznych pomocy społecznej.
9. Budowanie systemu doradztwa zawodowego i usług wsparcia zapewniających wszechstronne i indywidualne podejście do osób niepełnosprawnych powinno objąć wszystkie obszary życia społecznego i zawodowego łącznie z doradztwem finansowym, zdrowotnym, szkoleniami z zakresu ubiegania się o pracę itp.
10. Prawie 11% ogółu społeczeństwa powiatu oławskiego to osoby niepełnosprawne. Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie powoduje konieczność poszukiwania sposobów na prawidłowe i dokładne zdiagnozowanie rodzajów niepełnosprawności. Jest to nieodzowne, aby pomoc kierowana do osób niepełnosprawnych była adekwatna do ich potrzeb i efektywna.
11. Najwięcej osób niepełnosprawnych ma wykształcenie podstawowe, niepełne podstawowe i zasadnicze zawodowe. Wykształcenie, a w zasadzie jego brak, przygotowanie zawodowe, często nieprzystosowane do realiów gospodarczych powoduje trudności na rynku pracy. Konsekwencją tego jest mała aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych.
12. Skuteczna realizacja polityki społecznej w powiecie oławskim musi być wspierana przez spójne i efektywne akcje promocyjne wdrażanych i już zrealizowanych z sukcesem dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, działań na rzecz integracji, zwiększenia dostępu do edukacji, świadczeń zdrowotnych i wzrostu świadomości społecznej. Działania promocyjne winny być wsparte dobrze zorganizowaną informacją, skierowaną nie tylko do decydentów polityki społecznej, ale także do organizacji pozarządowych i instytucji uczestniczących w świadczeniu usług na rzecz bezpośrednich beneficjentów tej polityki. Ma to istotne znaczenie dla utrzymywania stałego kontaktu wszystkich aktorów polityki społecznej – dawców, biorców i lokalnej społeczności nie zawsze do końca rozumiejącej zachodzące przemiany społeczne w jej dalszym i bliższym otoczeniu.

4. DIAGNOZA STANU I MOŻLIWOŚCI REALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

4.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i mocnych stron polityki rozwiązywania problemów społecznych oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką rozwiązywania problemów społecznych w powiecie oławskim. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- **„mocnych stron”** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki rozwiązywania problemów społecznych, które należy wykorzystane sprzyjać będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- **„słabych stron”** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki rozwiązywania problemów społecznych, które niewyeliminowane utrudnią będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- **„szans”** - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności powiatu oławskiego, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych działaniach mogą być wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi polityki rozwiązywania problemów społecznych;
- **„zagrożeń”** - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności powiatu oławskiego, ale które mogą stanowić zagrożenie dla skutecznej realizacji polityki rozwiązywania problemów społecznych (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na zarządzanie obszarem tej polityki).

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów polityki rozwiązywania problemów społecznych przyjętych w założeniach do części strategicznej tego dokumentu. Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach polityki rozwiązywania problemów społecznych i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach polityki rozwiązywania problemów społecznych powiatu oławskiego.

Analiza SWOT		
	WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
	MOCNE STRONY	SZANSE
P O Z Y T Y W N E	<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonujące Ośrodki Pomocy Społecznej • Wysoko wykwalifikowana kadra pomocy społecznej • Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie • Wzrost aktywności grup samopomocowych w rozwiązywaniu problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym • Działalność Powiatowego Urzędu Pracy • Zaangażowanie organizacji pozarządowych w obszarze pomocy społecznej • Otwartość na nowe metody pracy • Odpowiedni poziom rozpoznania potrzeb społecznych • Możliwość pozyskiwania środków UE przez organizacje pozarządowe na działania z zakresu pomocy społecznej. • Dostępność środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na poziomie regionalnym • Funkcjonowanie trzech Stref Ekonomicznych • Środki na realizację programów rynku pracy • Placówki oświatowe z klasami integracyjnymi • Działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja decydentów w zakresie problematyki pomocy społecznej • Wdrażanie programów edukacji skierowanych do najbliższego otoczenia beneficjentów bezpośrednich pomocy społecznej • Promowanie i upowszechnianie wiedzy o sytuacji osób niepełnosprawnych • Wzrost poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych • Promocja i rozwój wolontariatu • Rozwój rodzinnych form wsparcia • Korzystne zmiany ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie • Kształtowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej • Pomoc państwa w tworzeniu ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych • Poprawa warunków ochrony zdrowia • Większe nakłady na profilaktykę • Wzrastająca świadomość społeczna • Tworzenie nowych stanowisk pracy • Wzrost tolerancji w społeczeństwie • Tworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej • Rozbudowa infrastruktury społecznej
N E G A T Y W N E	<ul style="list-style-type: none"> • Brak Warsztatów Terapii Zajęciowej • Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych • Niski poziom wynagrodzenia pracowników pomocy społecznej. • Patologie społeczne powstające w środowiskach osób długotrwale bezrobotnych • Niedostateczna i nierównomiernie rozmieszczona infrastruktura pomocy społecznej • Niewystarczająca baza danych identyfikująca rzeczywistą skalę potrzeb i problemów społecznych • Marginalizacja życia osób niepełnosprawnych • Występujące trudności finansowe i funkcjonalne organizacji pozarządowych • Niska świadomość społeczna w zakresie znajomości problematyki społecznej • Starzejące się społeczeństwo 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaby wewnętrzny kapitał lokalnych przedsiębiorców – niezdolny do sponsoringu działań i inicjatyw prospołecznych na terenie powiatu • Brak wiedzy na temat systemów motywacyjnych dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne • Niezgodność proponowanych form kształcenia ze zmieniającymi się potrzebami rynku pracy • Istniejące stereotypy społeczne • Nadmierna emigracja zarobkowa • Niespójne przepisy aktów prawnych określających zasady prowadzenia polityki społecznej • Dyskryminacja społeczna grup zagrożonych wykluczeniem społecznym • Dyskryminacja ze względu na wiek (ageizm) na rynku pracy

Diagnoza

Analiza Bilansu Otwarcia stała się podstawą opracowanej diagnozy stanu. Wskazała na najważniejsze cechy poszczególnych obszarów pomocy społecznej. Obszary te zostały określone przez autora strategii i tak zaplanowane, aby wypełniały obecnie realizowane przedsięwzięcia i pozwalały na realizację kolejnych zamierzeń związanych z działaniami w obszarze pomocy społecznej. Diagnoza jest przyczynkiem do określenia celów i kierunków działania w części strategicznej dokumentu.

Przyjęto do oceny następujące obszary priorytetowe będące w dalszej części dokumentu polami określonych działań dla prowadzenia skutecznych i efektywnych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

- **EDUKACJA,**
- **FINANSE,**
- **INFRASTRUKTURA,**
- **PROBLEMY SPOŁECZNE,**
- **SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA.**

Kolejnym krokiem oceny założonych obszarów priorytetowych była ocena jedną z podstawowych metod, tj. analizą SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

EDUKACJA

- Elementem pozytywnym w obszarze edukacji jest funkcjonowanie placówek oświatowych wraz z szeroką ofertą edukacyjną skierowaną do dzieci i młodzieży z terenu powiatu, która winna przekładać się na realizację zadań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w ramach zajęć pozalekcyjnych.
- Winno się zwiększyć ofertę kształcenia przez istniejące placówki oświatowe w takich obszarach, jak edukacja dorosłych, pedagogizacja rodziców, realizacja programów edukacyjnych związanych z profilaktyką w środowiskach zagrożonych itp. Proponuje się np. powoływanie fundacji obejmującej wszystkie gminy powiatu oławskiego lub wykorzystanie już istniejącej Lokalnej Grupy Działania w ramach programu Leader, których celem byłoby realizowanie wspólnych programów edukacyjnych dla całej społeczności powiatu oławskiego i gmin wchodzących w jego skład z uwzględnieniem różnych potrzeb edukacyjnych, w tym również związanych z szeroko rozumianą pomocą społeczną. Fundacja (stowarzyszenie) ta mogłaby również pozyskiwać środki z zewnątrz na realizację prac badawczych pozwalających na szczegółową diagnozę poszczególnych segmentów życia społeczno-gospodarczego, w tym również obszarów związanych z problematyką społeczną.
- W obszarze edukacyjnym należy również wzmacniać działalność organizacji pozarządowych posiadających w zakresach swoich działalności szeroko rozumianą edukację społeczną poprzez włączenie tych organizacji w realizację istniejących projektów i pomoc instytucjonalną w ich bieżącej działalności.
- Koniecznym jest stworzenie systemu doradztwa na rzecz organizacji pozarządowych w zakresie pozwalającym tym organizacjom na swobodny dostęp do Funduszy Strukturalnych U.E. i innych źródeł finansowania działań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych. Bazą dla organizacji systemu doradztwa w zakresie sprawnego pozyskiwania środków zewnętrznych skierowanego do liderów NGO może być np. Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych.
- Z punktu widzenia celu, jakim jest integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniom zwłaszcza osób starszych należy stworzyć alternatywne formy edukacji dla tej grupy społecznej z lepszym wykorzystaniem istniejących placówek oświatowych różnego szczebla. Winno się wzmacniać istniejące już z powodzeniem formy kształcenia dorosłych takich jak Uniwersytet Trzeciego Wieku.

FINANSE

- Dotychczasowa polityka państwa polegająca na zwiększaniu zakresu świadczeń obligatoryjnych z zakresu pomocy społecznej, przy jednoczesnym redukowaniu środków na zadania fakultatywne powoduje powiększanie się niedofinansowanych obszarów problemów społecznych.
- Pozytywnym elementem dla rozwiązania problemów społecznych jest wielość organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu oławskiego i tym samym możliwość tworzenia partnerstw publiczno - społecznych i publiczno – prywatnych na terenie powiatu dla realizacji wspólnych projektów m.in. finansowanych przez Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej, fundusze społeczne i w ostatnim czasie przez pozaunijne fundusze takie jak Szwajcarski Mechanizm Finansowy (od 2008 roku), które w bardzo dobrych proporcjach (nawet do 100 % w przypadku NGO i założeń SZMF)³² dofinansowują projekty z obszaru profilaktyki i edukacji społecznej, nie wyłączając działań inwestycyjnych w tym obszarze.
- Najważniejszym źródłem dofinansowania projektów z obszaru działań na rzecz pomocy społecznej jest Program Operacyjny Kapitał Ludzki. W swoich założeniach preferujący projekty oparte o partnerstwo publiczno – społeczne obejmujące niemal wszystkie dziedziny polityki społecznej.
- Innym rozwiązaniem trudnej sytuacji finansowej instytucji odpowiedzialnych za poszczególne segmenty polityki społecznej i integracji jest tworzenie partnerstw publiczno - prywatnych, w tym przypadku opartych na publicznym sektorze pomocy społecznej i kapitale prywatnym w zakresie tworzenia tzw. umów patronackich, których idea jest stały patronat finansowy przedsiębiorcy lub grupy przedsiębiorców nad realizacją konkretnego projektu lub konkretnego przedsięwzięcia związanego z instytucjonalną pomocą społeczną.
- Inna forma partnerstwa publiczno – prywatnego możliwa do realizacji dla zaspokajania potrzeb prowadzenia skutecznej polityki społecznej i działań na rzecz integracji opierać się może na outsourcingu usług pomocy społecznej na rzecz partnera prywatnego przy wzajemnie oczekiwanych korzyściach przez obie strony.
- Kolejną drogą dla wzmacniania dostępu do finansów na rzecz realizacji rozwiązywania problemów społecznych jest tworzenie partnerstw publiczno – społecznych i fundacji celowych z udziałem podmiotów gospodarczych, pozarządowych i publicznych. Fundacje takie zarejestrowane jako organizacje pożytku publicznego mają zdecydowanie większe możliwości w pozyskiwaniu środków z zewnątrz, w tym wsparcia ze strony struktur samorządu lokalnego. Warto przy tym wspomnieć, że powoływanie fundacji (stowarzyszeń) dla rozwiązania konkretnego problemu społecznego w określonym obszarze to tylko jedna z dróg tej formy działań na rzecz montażu finansowego.
- Jednym z elementów finansowania polityki społecznej w powiecie oławskim jest Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego, w ramach Priorytetu 7. „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej na Dolnym Śląsku („Edukacja”)” oraz Priorytetu 8 „Modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia na Dolnym Śląsku („Zdrowie”)” zwłaszcza w dofinansowaniu inwestycji z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia, rehabilitacji i edukacji. Uszczegółowienia dla tego priorytetu dają możliwość absorpcji zgromadzonych tam środków nie tylko przez sektor publiczny, ale również przez sektor pozarządowy.

INFRASTRUKTURA

- Dostęp do infrastruktury oświatowej na terenie powiatu należy uznać za pozytywny element infrastrukturalny, ale wymagający ciągłego doinwestowania.
- Przede wszystkim do negatywów w obszarze infrastruktury należy zaliczyć niewystarczającą ilość ośrodków zapewniających opiekę osobom starszym typu Domy Dziennego Pobytu, Domy Seniora, a pomimo dobrze rozwiniętej sieci placówek działających na rzecz wsparcia dziecka brak jest placówki opiekuńczo – wychowawczej typu interwencyjnego.
- Dla wypełnienia infrastruktury pomocy społecznej niezbędne jest utworzenie Centrum Integracji Społecznej.
- Występuje na terenie powiatu oławskiego potrzeba inwestycji w mieszkania chronione, a także zwiększanie zasobów mieszkań socjalnych, gdyż nadal występują one w ilości niewystarczającej do potrzeb socjalnych powiatu.

³² Szwajcarski Mechanizm Finansowy

- Ponadto w ramach zadań realizowanych w zakresie systemu opieki nad dzieckiem niezbędnym jest tworzenie kolejnych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych i utworzenie grupy wsparcia dla tych rodzin oraz grupy wsparcia dla dzieci usamodzielnianych, wychowanków z placówek i rodzin zastępczych.
- Z uwagi na niedostateczną infrastrukturę przystosowaną dla potrzeb osób niepełnosprawnych (bariery architektoniczne) ta grupa społeczna jest nadal zagrożona wykluczeniem i to zarówno w obszarach miejskich jak i na terenie obszarów wiejskich powiatu oławskiego.

PROBLEMY SPOŁECZNE

- Do istotnych problemów społecznych należy zaliczyć zagrożenie powodziowe, które wymaga dużych nakładów finansowych na inwestycje infrastrukturalne oraz wdrożenia programu modernizacji systemu wodnego Odry.
- Negatywną wartością w obszarze problemów społecznych jest ciągle duża ilość patologii społecznych i brak poczucia bezpieczeństwa w wielu obszarach powiatu. Stąd występuje konieczność wczesnej interwencji i pomocy rodzinie zagrożonej patologią.
- Do istotnych problemów należy również zaliczyć utrzymujące się w powiecie obszary ubóstwa i poszerzające się zjawisko rozwarstwienia społecznego powiatu oławskiego, spowodowanego m.in. wzrastającym poziomem bezrobocia.
- Dla skutecznego rozwiązywania problemów społecznych niezbędna jest szeroka edukacja na temat występujących problemów społecznych skierowana do samorządowych struktur decydenckich. Konieczna jest również edukacja w zakresie dostępności pomocy społecznej wśród samych beneficjentów tej pomocy zwłaszcza w stosunku do osób starszych i niepełnosprawnych, z wykorzystaniem już istniejących ośrodków edukacyjnych. Szczególnie dotyczy to również środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i przemocą w rodzinie.
- Podobnie jak w pozostałych obszarach, skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych jest możliwe tylko i wyłącznie z udziałem organizacji pozarządowych oraz poprzez ich wsparcie ze strony różnych szczebli administracji samorządowej.
- Przede wszystkim zupełnie nowego sposobu diagnozowania problemów społecznych wymaga sytuacja powstała w rodzinach po emigracji zarobkowej tylko jednego z rodziców i w dużej części rodzących się nowych problemów takich jak eurosieroctwo, w tak powstałych rodzinach niepełnych.

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

- Wielkim bogactwem powiatu oławskiego są organizacje pozarządowe niosące za sobą ciągle jednak jeszcze za małą grupę wolontariuszy.
- Dla wzmocnienia działań tych organizacji warto na terenie powiatu stworzyć płaszczyznę współpracy tych organizacji tworząc Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych.
- Istotnym elementem włączenia społeczności lokalnej w proces rozwiązywania problemów społecznych byłoby zintensyfikowanie działań na rzecz promocji wolontariatu wśród młodzieży starszych klas szkół średnich i studentów zamieszkujących na terenie powiatu.
- W obszarze społecznym istotną rolę w powiecie odgrywają liczne placówki oświatowe, które winny być włączone w proces edukacji lokalnej społeczności w zakresie istniejących problemów społecznych, a we współpracy z pedagogami i lekarzami rodzinnymi powinny one stać się bazą szerokiej profilaktyki zdrowotnej i uzależnień.
- Poszczególne grupy lokalnej społeczności, zwłaszcza te, które objęte są ryzykiem wykluczenia mogą być bezpośrednim wnioskodawcą i beneficjentem środków UE. Dlatego koniecznym wydaje się stworzenie systemów szkoleń obejmujących cały powiat, skierowanych do bezpośrednich odbiorców pomocy finansowej. System szkoleń skierowany do bezpośrednich beneficjentów powinien tworzyć solidne podstawy do samodzielnego ubiegania się o środki finansowe w ramach dostępnych w Polsce dotacji ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych.
- Formą integracji lokalnej społeczności mógłby stać się portal internetowy poświęcony różnym formom działań integracyjnych i projektom służącym rozwiązywaniu problemów społecznych organizowanym przez różne sektory życia publicznego na terenie powiatu.
- Baza kulturalna powiatu oławskiego poza miastami Oława i Jelcz - Laskowice opiera się głównie na domach kultury i świetlicach wiejskich. Obiekty te dysponują dużymi powierzchniami, ale często ich stan techniczny i formy zagospodarowania nie odpowiadają

standardom umożliwiającym prowadzenie przedsięwzięć kulturalnych zgodnych z oczekiwaniami lokalnej społeczności i potrzebami wynikającymi z planowanych działań na rzecz integracji społecznej, stąd aktywniej należałoby sięgać po środki dostępne w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich w działaniu „Odnowa i Rozwój Wsi” oraz w programie Leader.

- Należy stworzyć warunki do organizowania imprez sportowych o charakterze integracyjnym, a w obszarze kultury uruchamiać projekty integracyjne w oparciu o wyremontowane i z nowym programem funkcjonalno – użytkowym wiejskie centra kultury i świetlice środowiskowe.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

5. ZAŁOŻENIA DO STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU OŁAWSKIEGO

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011 - 2017 zakłada zachowanie spójności tego dokumentu z przyjętymi w Unii Europejskiej standardami. Standardy obowiązujące w Unii to przede wszystkim:
 - zwiększony nacisk na wzrost znaczenia współpracy samorządów lokalnych i sektora obywatelskiego (w oparciu o zasadę pomocniczości),
 - dowartościowanie wolontariatu,
 - podnoszenie roli edukacji i więzi społecznych w budowaniu kapitału społecznego,
 - wzrost znaczenia sektora ekonomii społecznej i zatrudnienia socjalnego,
 - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez udział w programach integracyjnych i reintegracyjnych,
 - dążenie do zrównoważonego rozwoju społecznego,
 - działania aktywizujące całe społeczności lokalne,
 - ograniczenie redystrybucyjnej funkcji programów socjalnych.
- Na szczeblu krajowym polityka społeczna i integracyjna znajduje dobre umocowanie w istniejących aktach prawnych oraz polityce Państwa. Powstające kolejno krajowe strategie, w tym Narodowa Strategia Spójności w ramach NSRO, czy Program Operacyjny Kapitał Ludzki są ważnymi instrumentami sterowania polityką społeczną.
- Dla powiatu oławskiego pomoc społeczna stanowi jeden z istotnych elementów przewyższenia problemów społecznych i integracji lokalnych społeczności i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Zasoby infrastruktury społecznej nie pozwalają na realizację wszystkich form pomocy społecznej. Ważnym celem w tym przypadku jest rozbudowa infrastruktury publicznej i prywatnej w zakresie poszerzenia oferty tych usług i podniesienia ich jakości.
- Podnoszenie efektywności działań w zakresie określonym polityką społeczną wymaga ponadto uwzględnienia potrzeb tej grupy beneficjentów, którzy zamieszkują te rejony powiatu oławskiego, które położone są z dala od Oławy – stolicy powiatu i miasta Jelcz - Laskowice m.in. poprzez zapewnienie należytej dostępności usług pomocy społecznej, edukacji, świadczeń zdrowotnych, oferty kulturalnej poprzez ukierunkowane działania informacyjne, organizacyjne oraz inwestycyjne.
- Istnieje potrzeba stworzenia podstaw informacyjnych do podejmowania w ramach polityki społecznej decyzji strategicznych poprzez prowadzenie monitoringu zjawisk i problemów społecznych.
- Skuteczna realizacja polityki społecznej w powiecie oławskim musi być wspierana przez spójne i efektywne akcje promocyjne dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, których celem jest m. in. wzrost świadomości społecznej.

6. MISJA

Misja strategii rozwiązywania problemów społecznych dla powiatu oławskiego odnosząca się do niniejszej *Strategii* nawiązuje w sposób bezpośredni do określeń sformułowanych w dokumentach opracowanych na szczeblu krajowym, a dotyczących zarówno polityki społecznej jak i działań na rzecz integracji.

Priorytety Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego zgodnie z przyjętymi założeniami zostały w części strategicznej powiązane z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do Roku 2020, a cele strategiczne wraz z kierunkami działania ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego na lata 2006 – 2015 oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego na lata 2008 - 2013.

MISJA

- **SPRAWNY ORAZ ADEKWATNY DO POTRZEB SPOŁECZNYCH SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ OPARTY NA MODELOWEJ WSPÓŁPRACY OFICJALNYCH STRUKTUR SAMORZĄDOWYCH Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI O CHARAKTERZE SPOŁECZNYM.**
- **HARMONIJNY SYSTEM WSPIERANIA DZIECI, MŁODZIEŻY, OSÓB SAMOTNYCH ORAZ RODZIN ZNAJDUJĄCYCH SIĘ CZASOWO LUB NA STAŁE W TRUDNEJ SYTUACJI MATERIALNEJ LUB OBCIĄŻONYCH NIEKORZYSTNYMI DLA ICH ROZWOJU ZJAWISKAMI SOCJOLOGICZNYMI.**
- **POWIAT OŁAWSKI OBSZAREM SKUTECZNYCH I MODELOWYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH OPIERAJĄCY SIĘ NA NOWATORSKICH PROJEKTACH OPARTYCH O PARTNERSTWO PUBLICZNO – PRYWATNE.**

Dla zbudowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011 -2017 konieczne jest sformułowanie priorytetów, celów szczegółowych wraz z kierunkami działań opartych na analizie uwarunkowań zewnętrznych otoczenia powiatu oławskiego i uwarunkowaniach wewnętrznych powiatu.

Część strategiczna niniejszego dokumentu została podzielona na kilka podrozdziałów.

Pierwszą część stanowi zestawienie tabelaryczne odnoszące się do poszczególnych priorytetów rozwoju, celów szczegółowych oraz do kierunków działań (Tab. 23). Cele szczegółowe generujące kierunki działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych są bezpośrednio powiązane z poniżej zapisanymi celami strategicznymi i pośrednimi w Strategii Rozwoju Powiatu Oławskiego na lata 2006 – 2015 oraz w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego na lata 2008 - 2013.

Strategia Rozwoju Powiatu Oławskiego na lata 2006 - 2015

Cel strategiczny: I Rozwój lokalnej gospodarki

Nadrzędnym celem działań podejmowanych w tej sferze jest stymulowanie rozwoju przedsiębiorstw na obszarze powiatu i tworzenie nowych miejsc pracy. Podejmowane przez władze samorządu powiatowego wysiłki powinny być ukierunkowane na pozyskiwanie kapitału inwestycyjnego oraz wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw.

Cel strategiczny: II Bezpieczeństwo egzystencji

Kryzys gospodarczy wyzwolił szereg negatywnych zjawisk patologicznych na obszarze powiatu, wymagających zwiększenia działań o charakterze ochronnym ze strony instytucji państwowych. Potrzeba zwiększenia bezpieczeństwa dotyczy zarówno sfery bezpośredniego zagrożenia dla życia, zdrowia i mienia, jak również potrzeby zwiększenia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców powiatu. W tej kategorii mieszczą się działania ukierunkowane na promocję zdrowia, dofinansowanie szpitala powiatowego i modernizację systemu opieki zdrowotnej. Działania przeciw wykluczeniu społecznemu oraz rozwój form i metod opieki społecznej.

Cel strategiczny: IV Innowacyjność i nauka

Wdrażanie nowoczesnych kierunków i technik nauczania dostosowanych do rynku pracy. Promocja kształcenia ustawicznego. Szkolenia specjalistyczne, prowadzące do restrukturyzacji bezrobocia stanowią poważne wyzwanie dla władz powiatu. Wdrażanie strategii informatyzacji kraju na terenie powiatu oławskiego, zwiększanie nasycenia szerokopasmowym dostępem do Internetu oraz kształcenia dzieci i młodzieży z zakresu nowoczesnych technik i technologii stanowią kierunek strategiczny dla edukacji.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego na lata 2008 - 2013

1. Stworzenie warunków bytowo-socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami

- 1.1 Rozwój i modernizacja zasobów budownictwa i użyteczności publicznej.
- 1.2 Efektywny system opieki społecznej i zdrowotnej.
- 1.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.
- 1.4 Ekorozwój powiatu oławskiego.

2. Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości

- 2.1 Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej.
- 2.2 Stworzenie systemu sprzyjającego powstawaniu nowych firm.

SŁOWNICZEK

W niniejszym opracowaniu zastosowano następującą strukturę planu strategicznego:

Diagnoza przy uwzględnieniu przyjętej misji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011 -2017, stała się podstawą podjęcia prac nad częścią strategiczną opracowania i punktem odniesienia przy określaniu priorytetów i celów szczegółowych, które mają przybliżyć realizację misji.

Misja jest elementem, który ma motywować do podejmowania działań. Jednocześnie pełni funkcję integrującą dla różnych, często będących w sprzeczności interesów, środowisk życia gospodarczego i społecznego, skupionych wokół pewnej wiodącej dziedziny.

Priorytety rozwoju są to główne obszary działań, jakie powinny być podjęte w ciągu okresu objętego *Strategią*. Inaczej można powiedzieć, że są to obszary polityki społecznej na bazie, których powinna zostać zbudowana sfera działalności na rzecz skutecznej realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Cele szczegółowe pokazują działania, które odnoszą się do polityki średniookresowej (3-4 lata). Są drogowskazami popartymi narzędziami i sposobami wspierania polityki społecznej w powiecie oławskim.

Kierunki działania wyznaczają sposób realizacji celów szczegółowych stanowiąc podstawę do formułowania konkretnych programów operacyjnych niezbędnych przy tworzeniu projektów i zadań z określonej dziedziny zagadnień społecznych i integracyjnych. Dla kierunków działania wyodrębniono wskaźniki produktu i rezultatu, które pozwolą na bieżąco dokonywać oceny i weryfikacji przyjętych założeń na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

7. PRIORYTETY, CELE SZCZEGÓŁOWE, KIERUNKI DZIAŁANIA

Tabela 23 Priorytety, cele szczegółowe i kierunki działania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011-2017.

CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
<p>PRIORYTET 1. EDUKACJA Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do Roku 2020; Priorytet 1: Integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Priorytet 3: Poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań naukowych, Priorytet 4: Stałe podnoszenie stanu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców województwa.</p> <p>1.1. Działać w kierunku rozwijania świadomości zagrożeń.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego:</i> <i>Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji</u>,</i> <i>Cel strategiczny IV <u>Innowacyjność i nauka</u>, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego:</i> <i>Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami.</u></i></p>	<p>1.1.1. Budowa bazy informacyjnej nt. zagrożeń wraz z monitoringiem.</p> <p><i>Opis: Głównym przesłaniem tego kierunku jest utworzenie na poziomie powiatu bazy informacyjnej np. w postaci otwartego portalu internetowego informującego o poziomie zagrożeń i potencjalnych zagrożeniach. Jednocześnie przy wykorzystaniu środków UE istotnym elementem tego kierunku jest stworzenie systemu monitoringu zagrożeń obejmującego cały powiat.</i></p> <p>1.1.2. Warsztaty dla rodziców w oparciu o istniejącą bazę oświatową.</p> <p><i>Opis: Ideą tego kierunku jest organizacja zajęć edukacyjnych, szkoleń w zakresie zwiększenia ich świadomości, co do istniejących i potencjalnych zagrożeń mogących dotknąć bezpośrednio ich dzieci i podopiecznych, a tym samym ich rodziny.</i></p> <p>1.1.3. Przeprowadzanie szkoleń dla pracowników samorządowych nt. istoty i rozwoju patologii.</p> <p><i>Opis: Głównym celem kierunku jest organizacja szkoleń dla pracowników publicznego sektora pomocy społecznej w zakresie zmieniających się form patologii społecznych. Szkolenia winny mieć również charakter integracyjny dla sektora publicznego i pozarządowego rozwiązującego te same lub podobne problemy społeczne.</i></p>
<p>1.2. Działać na rzecz wzmocnienia struktury oświaty w zakresie działań edukacyjnych i profilaktycznych.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego:</i> <i>Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji</u>,</i> <i>Cel strategiczny IV <u>Innowacyjność i nauka</u>, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego:</i> <i>Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami.</u></i></p>	<p>1.2.1. Wydłużyć czas otwarcia placówek oświatowych.</p> <p><i>Opis: Kierunek zakłada tworzenie otwartych szkół, placówek oświatowych oferujących zajęcia edukacji pozaszkolnej, imprezy kulturalne i integracyjne zarówno dla młodzieży jak i dorosłych, w tym w szczególności seniorów.</i></p> <p>1.2.2. Autorskie programy edukacyjne na poziomie szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich.</p> <p><i>Opis: Ideą tego kierunku jest tworzenie zachęt, przenoszenie dobrych praktyk i rozwiązań dla tworzenia autorskich programów edukacyjnych na poziomie każdej szkoły przez środowisko nauczycieli związanych z tą placówką. Programy autorskie które mogą być w znacznej części sfinansowane przez Program Operacyjny Kapitał Ludzki winny stać się również podstawą organizacji zajęć pozalekcyjnych.</i></p>

1.2.3. Edukacja nauczycieli i wychowawców.

Opis: Założeniem tego kierunku jest stworzenie sprawnego systemu szkoleń o charakterze ustawicznym skierowanego do kadry nauczycielskiej i wychowawców, którego głównym celem jest przekaz najnowszych osiągnięć w zakresie pedagogiki szkolno – wychowawczej, resocjalizacyjnej, profilaktyki, rozwiązywania problemów społecznych itp.

1.2.4. Wzmocnić struktury tworzące bezpieczne szkoły.

Opis: Głównym przesłaniem tego kierunku jest organizacja monitoringu zagrożeń i patologii pojawiających się w granicach szkoły, ale również organizowanie szeroko zakrojonych programów profilaktycznych z udziałem psychologów i przedstawicieli organów państwa odpowiedzialnych za porządek publiczny.

1.3. Podjąć działania na rzecz szerokiej edukacji społeczeństwa na temat zagrożeń społecznych i instrumentów pomocy w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego:

Cel strategiczny II Bezpieczeństwo egzystencji,

Cel strategiczny IV Innowacyjność i nauka, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego:

Cel strategiczny: 1. Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami.

1.3.1. Współpraca z lokalnymi mediami w zakresie popularyzacji form pomocy społecznej.

Opis: Założeniem tego kierunku jest włączenie mediów regionalnych i lokalnych w popularyzację prowadzonych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, jak i włączenie tych mediów w działania profilaktyczne.

1.3.2. Organizacja cyklicznych szkoleń dla bezpośrednich beneficjentów pomocy społecznej.

Opis: Ideą tego kierunku jest dotarcie z wiedzą o formach pomocy społecznej i sposobach uzyskiwania tej pomocy, warunkach jej przyznawania bezpośrednio do beneficjenta – osoby niepełnosprawnej, osoby starszej, zagrożonej wykluczeniem społecznym i dotkniętej przemocą w rodzinie.

1.3.2. Upowszechnianie i popularyzacja dobrych praktyk, projektów i działań z kategorii asekuracji i wyprzedzania.

Opis: Ideą tego kierunku jest utworzenie na szczeblu powiatu bazy danych realizowanych już projektów i programów z zakresu pomocy społecznej i przenoszenie sprawdzonych rozwiązań na inne obszary powiatu dotknięte tym samym problemem społecznym. Proces „przeszczepiania” dobrych praktyk mógłby odbywać się za pośrednictwem sektora społecznego, jak i organizacji pozarządowych.

PRIORYTET 2. PROBLEMY SPOŁECZNE

CELE SZCZEGÓŁOWE	KIERUNKI DZIAŁANIA
<p>2.1. Przeciwdziałać zjawiskom wzrastających patologii społecznych i braku poczucia bezpieczeństwa.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji</u>, Cel strategiczny IV <u>Innowacyjność i nauka</u>, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami</u>.</i></p>	<p>2.1.1. Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta (edukacja).</p> <p><i>Opis: Główną ideą kierunku jest tworzenie programów i projektów skierowanych do różnych grup zawodowych i społecznych, które miałyby charakter zarówno jednorazowych szkoleń jak i cyklicznych form edukacyjnych prowadzonych w oparciu o istniejące placówki oświatowe, również w obszarach wiejskich.</i></p> <p>2.1.2. Tworzenie bazy infrastrukturalnej dla osób uzależnionych z możliwością terapii.</p> <p><i>Opis: Głównym przesłaniem tego kierunku jest budowa lub przystosowanie istniejącej infrastruktury publicznej dla potrzeb organizowania grup wsparcia, warsztatów terapii zajęciowej, punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych z jednoczesną możliwością prowadzenia zajęć terapeutycznych.</i></p> <p>2.1.3. Monitoring i niwelowanie patologii w rodzinie będącej bezpośrednią przyczyną utraty pracy.</p> <p><i>Opis: Założeniem tego kierunku jest tworzenie na poziomie każdej gminy systemu monitoringu pojawiających się patologii w rodzinie. Monitoring ten winien być podstawą tworzenia systemowych rozwiązań przeciwdziałającym tym patologiom.</i></p> <p>2.1.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i niwelowanie skutków tego problemu społecznego.</p> <p><i>Opis: Ideą tego kierunku jest utworzenie sprawnie funkcjonującego w powiecie oławskim systemu wsparcia osób, rodzin dotkniętych przemocą oraz programów edukacyjnych w kategorii działań typu asekuracja i wyprzedzanie.</i></p>
<p>2.2. Przeciwdziałać uzależnieniom.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji</u>, Cel strategiczny IV <u>Innowacyjność i nauka</u>, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami</u>.</i></p>	<p>2.2.1. Zwiększanie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i reintegracji poprzez rozwój i wspieranie nowoczesnych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychotropowych.</p> <p><i>Opis: Głównym celem tego kierunku jest tworzenie projektów i programów na poziomie powiatu oławskiego realizowanych w poszczególnych gminach których celem jest zwiększenie świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i reintegracji.</i></p> <p>2.2.2. Szeroko pojęta edukacja i dostęp do oferty kulturalnej - działalność profilaktyczna .</p> <p><i>Opis: Założeniem kierunku jest wypracowanie różnych form przeciwdziałania uzależnieniom opartych na ofercie kulturalnej, różnych formach edukacji skierowanej do różnych środowisk społecznych i zawodowych. Działania te winny być częścią ogólnych projektów o charakterze profilaktycznym.</i></p>

	<p>2.2.3. Modernizacja istniejącej bazy placówek prowadzących leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychotropowych oraz współuzależnionych, a także stwarzanie warunków sprzyjających powstawaniu nowych placówek i ich wyposażaniu.</p> <p>Opis: Istotą tego kierunku jest modernizacja istniejącej bazy i budowa nowych obiektów prowadzących działalność leczenia odwykowego, profilaktyki i terapii uzależnień.</p>
<p>2.3. Tworzenie warunków do zmniejszenia skutków rozwarstwienia społecznego ludności powiatu oławskiego.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego:</i> <i>Cel strategiczny I <u>Rozwój lokalnej przedsiębiorczości.</u></i> <i>Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji.</u></i> <i>Cel strategiczny IV <u>Innowacyjność i nauka, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego:</u></i> <i>Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami.</u></i> <i>Cel strategiczny:2. <u>Stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.</u></i></p>	<p>2.3.1. Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz integracji społecznej.</p> <p><i>Opis:</i> Przesłaniem tego kierunku jest budowa placówek integracji społecznej w tym Centrum Integracji Społecznej oraz współpracujących z tym Centrum ośrodków integracyjnych opartych o placówki oświatowe i świetlice wiejskie.</p> <p>2.3.2. Promowanie indywidualnych sukcesów i wyzwianie inicjatywy w poszukiwaniu pracy.</p> <p><i>Opis:</i> Ideą kierunku jest podtrzymywanie i rozszerzanie działalności istniejących Klubów Pracy i Gminnych Centrów Informacji oraz tworzenie nowych form aktywizacji zawodowej.</p> <p>2.3.3. Tworzenie nowych grup wsparcia dla wychodzenia z kryzysu.</p> <p><i>Opis:</i> Głównym przesłaniem tego kierunku jest organizacja grup wsparcia na bazie tworzonych Środowiskowych Domów Samopomocy, Domów Dziennego Pobytu, ośrodków terapii i uzależnień, ale również na bazie świetlic socjoterapeutycznych zlokalizowanych na terenach wiejskich.</p>
<p>2.4. Podejmować działania w kierunku likwidacji barier infrastrukturalnych i instytucjonalnych dla zwiększania dostępności do obiektów publicznych i miejsc zamieszkania oraz zwiększenia samodzielności osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego:</i> <i>Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji.</u></i> <i>oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego:</i> <i>Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami.</u></i></p>	<p>2.4.1. Działania na rzecz likwidacji barier architektonicznych.</p> <p><i>Opis:</i> Głównym zamierzeniem jest przebudowa istniejącej infrastruktury obiektów publicznych i ciągów komunikacyjnych z dostosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych. Kierunek ten zakłada również działania edukacyjne mające na celu dostosowanie infrastruktury technicznej pod potrzeby osób niepełnosprawnych na etapie koncepcji i projektów technicznych.</p> <p>2.4.2. Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo.</p> <p><i>Opis:</i> Założeniem kierunku jest budowa mieszkań socjalnych i chronionych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo na zasadach ogólnych, w partnerstwie publiczno – prywatnym i w partnerstwie publiczno – społecznym.</p> <p>2.4.3. Stworzenie osobom niepełnosprawnym i starszym warunków do samodzielnego życia w rodzinie i środowisku lokalnym.</p> <p><i>Opis:</i> Głównym przesłaniem tego kierunku jest podejmowanie działań na rzecz wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych w zakresie uzyskania większej samodzielności, aktywizacji zawodowej i społecznej oraz organizacja działań integracyjnych i edukacyjnych.</p>

2.4.4. Działanie na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i starszych z otoczeniem aktywnym społecznie i gospodarczo.

Opis: Ideą tego kierunku jest tworzenie miejsc, płaszczyzn integracji osób niepełnosprawnych i osób starszych oraz młodych ludzi aktywnych społecznie ze środowiskiem pracodawców i ze środowiskami kultury.

PRIORYTET 3 SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Powiązanie ze **Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do Roku 2020**; Priorytet 1: Integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Priorytet 2: Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury, Priorytet 3: Poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań naukowych, Priorytet 4: Stałe podnoszenie stanu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców województwa.

CELE SZCZEGÓŁOWE	KIERUNKI DZIAŁANIA
<p>3.1. Tworzyć warunki dla szerszej współpracy sektora publicznego i pozarządowego.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego:</i> Cel strategiczny I <u>Rozwój lokalnej przedsiębiorczości</u>, Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji</u>, Cel strategiczny IV <u>Innowacyjność i nauka</u>, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami</u>, Cel strategiczny:2. <u>Stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości</u>.</p>	<p>3.1.1. Tworzenie partnerstw pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi.</p> <p><i>Opis: Istotą tego kierunku jest tworzenie partnerstw publiczno – społecznych, których celem winno stać się wspólne rozwiązywanie problemów społecznych.</i></p> <p>3.1.2. Działania na rzecz wykorzystania w sektorze pozarządowym wysokiego zaangażowania i kreatywności osób pracujących w obszarze pomocy społecznej.</p> <p><i>Opis: Ideą tego kierunku jest włączenie sprawnie działających liderów organizacji pozarządowych w projekty i programy inicjowane i realizowane przez sektor publiczny dla zwiększenia efektywności działań w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych.</i></p> <p>3.1.3. Propagowanie podstaw do realizacji projektów opartych o partnerstwo publiczno – społeczne.</p> <p><i>Opis: Głównym zamierzeniem tego kierunku jest stworzenie podstaw (porad, szkoleń, przenoszenia dobrych praktyk) na rzecz tworzenia partnerstw publiczno - społecznych.</i></p> <p>3.1.4. Rozwijanie różnych form wolontariatu wspomagającego realizowanie zadań pomocy społecznej.</p> <p><i>Opis: Przesłaniem tego kierunku jest promocja wolontariatu oraz tworzenie płaszczyzn współpracy opartej na wolontariacie z udziałem istniejących organizacji pozarządowych. Istotne dla tego kierunku jest również tworzenie różnych form edukacyjnych propagujących ideę wolontariatu w szkołach średnich i policealnych.</i></p>
<p>3.2 Działać w kierunku wzrostu wyrozumiałości i tolerancji społecznej.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego:</i> Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji</u>, Cel strategiczny IV <u>Innowacyjność i nauka</u>, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami</u>.</p>	<p>3.2.1. Kreowanie postaw wyrozumiałości i tolerancji poprzez eksponowanie przez decydentów udziału beneficjentów pomocy społecznej w różnych projektach powiatu i gmin.</p> <p><i>Opis: Zamierzeniem tego kierunku jest doprowadzenie do wzrostu tolerancji i wyrozumiałości dla działań związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych, jak i samej istoty tych problemów. Idea ta zakłada eksponowanie przez decydentów udziału beneficjentów pomocy społecznej w realizowanych projektach i programach bez szkody dla wizerunku beneficjenta, a z korzyścią dla świadomości jego otoczenia.</i></p> <p>3.2.2. Edukacja społeczna w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych i ich możliwości.</p> <p><i>Opis: Ideą tego kierunku jest propagowanie na wszelkie możliwe i dostępne sposoby potrzeb osób niepełnosprawnych, a jednocześnie promocja potencjału i możliwości osób niepełnosprawnych w zakresie spełniania przez nich funkcji społecznych i gospodarczych m.in. na otwartym rynku pracy, w sferach kultury, sportu i rekreacji.</i></p>

3.3. Tworzyć warunki na rzecz wykorzystania zaangażowania i kreatywności osób pracujących w obszarze pomocy społecznej.

Cel strategiczny II Bezpieczeństwo egzystencji.

Cel strategiczny IV Innowacyjność i nauka, oraz z Planem Rozwoju

Lokalnego Powiatu Oławskiego:

Cel strategiczny: 1. Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami.

3.3.1. Tworzenie projektów kształcących pracowników pomocy społecznej na liderów Lokalnych Grup Działania.

Opis: Istotą tego kierunku jest kształcenie pracowników pomocy społecznej sektora publicznego celem ich włączenia w pracę Lokalnych Grup Działania tworzonych przez samorządy terytorialne w ramach programu Leader. Udział pracowników pomocy społecznej w tworzeniu zadań realizowanych w ramach programu Leader winien dać szansę na częściowe sprofilowanie niektórych przedsięwzięć w kierunku rozwiązywania problemów społecznych, zwłaszcza w obszarach wiejskich np. w oparciu o już istniejącą strukturę świetlic.

3.3.2. Kojarzyć liderów pomocy społecznej z właściwymi projektami w poszczególnych sektorach pomocy społecznej.

Opis: Głównym założeniem tego kierunku jest zwiększenie efektywności realizacji programów i projektów realizowanych przez sektor publiczny poprzez włączenie w ich zakres realizacyjny liderów NGO pracujących przy rozwiązywaniu podobnych problemów społecznych.

3.3.3. Przeprowadzanie szkoleń zaangażowanych pracowników pomocy społecznej w kierunku tworzenia autorskich projektów.

Opis: Zamierzeniem tego kierunku jest organizacja szkoleń dla wybranych pracowników pomocy społecznej wykazujących dotychczas inicjatywę w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych. Szkolenia te miałyby na celu przejście od inicjatyw do projektów rozwiązujących konkretne problemy społeczne na których czele (którymi kierowaliby) staliby przeszkoleni pracownicy pomocy społecznej.

PRIORYTET 4: INFRASTRUKTURA

CELE SZCZEGÓŁOWE	KIERUNKI DZIAŁANIA
<p>4.1. Działać w kierunku tworzenia sprawnie funkcjonującej profilaktyki w oparciu o infrastrukturę społeczną.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji</u>, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami</u>, Cel strategiczny:2. <u>Stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości</u>.</i></p>	<p>4.1.1. Tworzenie Ośrodków Wsparcia dla uzależnionych.</p> <p><i>Opis: Założeniem jest uruchamianie ośrodków wsparcia głównie na obszarach wiejskich w oparciu o infrastrukturę świetlic wiejskich i wiejskich domów kultury.</i></p> <p>4.1.2. Utworzenie Centrum Integracji Społecznej.</p> <p><i>Opis: Istotą jest utworzenie Centrum Integracji Społecznej na poziomie powiatu z perspektywą przeniesienia niektórych funkcji na poziom samorządów lokalnych.</i></p> <p>4.1.3. Udzielanie pomocy oraz wspieranie samorządów lokalnych w realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przemocy domowej.</p> <p><i>Opis: Istotą tego kierunku jest wypracowanie na poziomie powiatu systemów wsparcia służących lokalnym samorządom pomocą w rozwiązywaniu problemów społecznych, prowadzeniu działań profilaktycznych i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie np. punkty interwencji kryzysowej powiązane z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, dostęp do hosteli, wizyty psychoterapeutów w małych miejscowościach itd.</i></p>
<p>4.2. Tworzenie właściwej i o wysokim standardzie bazy dla realizacji zadań społecznych.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji</u>, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami</u>, Cel strategiczny:2. <u>Stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości</u>.</i></p>	<p>4.2.1. Adaptacja lub budowa całodobowej placówki dla osób starszych.</p> <p><i>Opis: Głównym założeniem tego kierunku jest tworzenie zaplecza infrastruktury opieki nad osobami starszymi na terenie powiatu oławskiego poprzez wdrażanie partnerstwa publiczno – prywatnego i publiczno – społecznego m.in. na rzecz budowy Domu Spokojnej Starości.</i></p> <p>4.2.2. Tworzenie Środowiskowych Domów Samopomocowych.</p> <p><i>Opis: Zamierzeniem tego przedsięwzięcia jest tworzenie sieci współpracujących ze sobą Środowiskowych Domów Samopomocy funkcjonujących docelowo w każdej gminie i realizujących wspólny program oparty o częściowo wspólne zaplecze infrastrukturalne i personalne.</i></p>

4.3. Efektywnie wykorzystać funkcjonowanie świetlic na terenie powiatu.

*Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego:
Cel strategiczny II Bezpieczeństwo egzystencji, oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego:
Cel strategiczny:1. Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami.*

4.3.1. Stworzenie nadzoru merytorycznego nad świetlicami wiejskimi.

Opis: Przede wszystkim założeniem tego kierunku jest rewitalizacja działalności już działających świetlic i adaptacji istniejących obiektów publicznych na terenach wiejskich na przynajmniej częściowe spełnianie przez nich funkcji obiektów zdolnych do przyjęcia realizacji programów socjoterapeutycznych.

4.3.2. Stworzenie realnych programów funkcjonalno – użytkowych dla świetlic.

Opis: Brak środków finansowych w budżetach gmin na realizację programów wsparcia, programów profilaktycznych, działań socjoterapeutycznych powoduje konieczność utworzenia na szczeblu powiatu modelowego i uwzględniającego wszystkie potrzeby gmin programu funkcjonalno – użytkowego dla wszystkich świetlic wiejskich z jednoczesnym zapewnieniem przynajmniej w części realizacji tych programów opieki merytorycznej.

4.3.3. Aktywizacja kadry placówek pomocy społecznej i organizacji pozarządowych w prace terapeutyczne na terenie świetlic.

Opis: Głównym przesłaniem tego kierunku jest stworzenie takich projektów i programów współfinansowanych również przez środki Unii Europejskiej, które dałyby możliwość i motywację pracownikom zespołów pomocy społecznej i organizacji pozarządowym do pracy w świetlicach wiejskich z lokalną społecznością w realizacji programów profilaktycznych i edukacyjnych.

4.4. Stworzyć warunki do rozwoju zaplecza sportowego i rehabilitacyjnego.

*Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego:
Cel strategiczny II Bezpieczeństwo egzystencji,
Cel strategiczny IV Innowacyjność i nauka oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego:
Cel strategiczny:1. Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami,
Cel strategiczny:2. Stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.*

4.4.1. Modernizacja istniejących placówek oświatowych dla potrzeb sportowych i rekreacyjnych ogółu mieszkańców.

Opis: Istotą tego kierunku jest zwiększenie dostępności ogółu mieszkańców powiatu oławskiego na całym jego obszarze do obiektów sportowych otwartych i zamkniętych dających podstawy do rekreacji, uprawiania sportu i realizacji programów prozdrowotnych typu zajęcia korekcyjne na basenie, aerobik oraz dających szansę na realizację programów rehabilitacyjnych

4.4.2. Zwiększyć dostępność istniejącego zaplecza rehabilitacyjnego z jednoczesną rozbudową jego infrastruktury technicznej.

Opis: Założeniem tego kierunku jest lepsze wykorzystanie istniejącego zaplecza rehabilitacyjnego poprzez przedłużenie czasu pracy placówek rehabilitacyjnych, zwiększenie ich oferty oraz poprzez rozbudowę i doposażenie tych placówek i ich otwartość na potrzeby lokalnej społeczności.

PRIORYTET 5: FINANSE

CELE SZCZEGÓŁOWE	KIERUNKI DZIAŁANIA
<p>5.1. Podjąć działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny I <u>Rozwój lokalnej gospodarki</u>, Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji</u>, Cel strategiczny IV <u>Innowacyjność i nauka</u> oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami</u>, Cel strategiczny:2. <u>Stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości</u>.</i></p>	<p>5.1.1. Sponsoring na rzecz wspierania konkretnych projektów z zakresu problematyki społecznej.</p> <p><i>Opis: Główną ideą tego kierunku jest promocja i informacja inicjatyw i przedsięwzięć rozwiązujących konkretne problemy społeczne na terenie powiatu oławskiego skierowana do lokalnych przedsiębiorców i inwestorów. Poszczególne działania w zakresie pomocy społecznej winny w pierwszej kolejności uzyskać poparcie ze strony polityków i decydentów dla wzmocnienia ich szans i wiarygodności w procesie pozyskiwania sponsora w części finansującego konkretne projekty i programy. Promocja sponsoringu winna odbywać się z poziomu Zarządu Powiatu, Burmistrzów i Wójtów poszczególnych gminach.</i></p> <p>5.1.2. Tworzenie partnerstw z organizacjami pozarządowymi dla realizacji wspólnych zadań i projektów.</p> <p><i>Opis: Założeniem tego kierunku jest stworzenie tzw. montażu finansowych dla realizacji konkretnych przedsięwzięć rozwiązujących konkretne problemy społeczne. Montaż finansowy winny opierać się na: środkach własnych sektora publicznego, wkładzie własnym organizacji pozarządowych, środkach z funduszy strukturalnych UE, dotacjach pozaunijnych.</i></p> <p>5.1.3. Zakładanie fundacji i stowarzyszeń z udziałem partnerów dla realizacji długookresowych programów.</p> <p><i>Opis: Ideą tego kierunku jest tworzenie struktur organizacyjnych w oparciu o polskie prawodawstwo, które w rozumieniu Unii Europejskiej mogą ubiegać się o dotacje celowe na realizację swoich założeń statutowych, w tym przypadku związanych z rozwiązywaniem konkretnych problemów społecznych. Inicjatorem powoływania tego typu podmiotów najczęściej bywają lokalni liderzy, działacze społeczni, grupy osób dotknięte tym samym problemem społecznym. Nie wyklucza to jednak samorządów terytorialnych z roli inicjatora powołującego NGO (Przykładem jest Program Leader).</i></p>
<p>5.2. Działać na rzecz wsparcia finansowego rodzin.</p> <p><i>Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny II <u>Bezpieczeństwo egzystencji</u> oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego: Cel strategiczny:1. <u>Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami</u>,</i></p>	<p>5.2.1. Wsparcie materialne i instytucjonalne dla rodzin wielodzietnych.</p> <p><i>Opis: Głównym przesłaniem tego kierunku jest organizacja placówek wsparcia dla rodzin wielodzietnych (programy wspierające w oparciu o Domy Kultury, świetlice wiejskie), jak również organizacja pomocy materialnej i finansowej, w tym stypendia dla dzieci z rodzin wielodzietnych, organizacja wypoczynku letniego i zimowego.</i></p> <p>5.2.2 Realizacja projektów z zakresu kompensacji i solidaryzmu dla rodzin niepełnych.</p> <p><i>Opis Pojęcie kompensacji i solidaryzmu w pomocy społecznej rozumiane jest jako wypełnienie, skompensowanie w sposób możliwie pełny, braku, niedogodności, ubytku, jaki powstał u beneficjenta pomocy społecznej. W tym przypadku pomoc społeczna w różnych jej formach (programy wsparcia, terapii, edukacji) kompensuje brak, nieobecność jednego z rodziców w procesie wychowawczym. Solidaryzm natomiast wiąże się w przypadku rodzin niepełnych najczęściej ze wsparciem terapeutycznym.</i></p>

5.3. Tworzyć warunki na rzecz zabezpieczenia szeroko rozumianych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

*Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego:
Cel strategiczny II Bezpieczeństwo egzystencji oraz z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego:
Cel strategiczny: 1. Stwarzanie warunków bytowo – socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami.*

5.3.1. Wspieranie niepublicznych jednostek realizujących zadania pomocy społecznej.

Opis: Ideą tego kierunku jest jeszcze skuteczniejsze dotarcie do beneficjentów pomocy społecznej zależnych od różnych form bezpośredniej opieki. Elementami popierającymi zdecydowanie ten typ usług są działania wspierające na rzecz organizacji pozarządowych, przykościelnych świadczące usługi opieki bezpośredniej, szczególnie na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

5.3.2. Zlecenie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych do realizacji jednostkom niepublicznym.

Opis: Głównym zamierzeniem tego kierunku jest promocja świadczenia usług pomocy społecznej w oparciu o tzw. outsourcing (zlecenie usług na zewnątrz). W wielu wypadkach jest to forma dużo tańsza i skutecznie rozwiązująca konkretne problemy społeczne.

8. WARUNKI REALIZACJI STRATEGII

Realizacja Strategii opierać się będzie na:

- podejmowaniu działań wynikających z założonych celów zgodnie z kompetencjami samorządów szczebla gminnego i powiatowego, i podległych tym samorządom jednostkom organizacyjnym bez względu na ich formę prawną.
- działaniach opartych na partnerstwie publiczno – społecznym (samorząd – organizacje pozarządowe),
- działaniach opartych na partnerstwie publiczno – publicznym (samorząd – samorząd, samorząd – rząd),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno - prywatnego (z udziałem prywatnych przedsiębiorców na zasadach ppp lub outsourcingu usług i świadczeń),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno – społeczno – prywatnego (samorząd – organizacje pozarządowe - kapitał prywatny),
- na koordynacji i aktywnym zaangażowaniu się w działaniach stricte prywatnych (kapitał prywatny) w przypadku realizacji zamierzeń wypełniających cele Strategii.

Warunki realizacji strategii:

- zachowanie i ochrona wartości społecznych, kulturowych beneficjentów pomocy społecznej,
- zachowanie istniejących więzi społecznych,
- stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju w procesie rozwiązywania problemów społecznych.

Struktura alokacji środków dla realizację programów strategicznych.

Środki na realizację priorytetów, zadań i działań określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011 -2017 podzielono na następujące źródła finansowania:

- 1) Środki własne (budżety samorządów terytorialnych wchodzących w skład powiatu oławskiego)
- 2) Skarb Państwa (środki celowe w poszczególnych ministerstwach, a w szczególności Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w tym zarządzane przez te ministerstwa Programy Operacyjne),
- 3) Środki Unii Europejskiej (Fundusze Strukturalne, w tym przede wszystkim poprzez Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013),
- 4) Pozaunijne fundusze celowe w ramach Szwajcarskiego Mechanizmu Finansowego,
- 5) Środki własne organizacji pozarządowych i w montażu finansowym z sektorem publicznym (partnerstwo publiczno – społeczne),
- 6) Kapitał prywatny i środki własne (w ramach Partnerstwa Publiczno – Prywatnego),
- 7) Kapitał prywatny (środki inwestorów prywatnych).

W kolejnym rozdziale skupiono się szczególnie na omówieniu dostępnych środków wymienionych w pkt 2 i 3.

9. ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

9.1. Fundusze strukturalne UE na lata 2007 – 2013

9.1.1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Program opiera się na wsparciu kluczowych obszarów i najważniejszych sześciu problemów wymagających interwencji w zakresie zatrudnienia oraz podnoszenia jakości kapitału ludzkiego. Jednocześnie, kompleksowy charakter wsparcia został zaplanowany w taki sposób, aby umożliwić odpowiednie rozszerzenie zakresu dostępnej pomocy, zgodnie ze specyfiką problemów występujących na polskim rynku pracy.

Kluczowe dla polityki społecznej i działań na rzecz integracji priorytety podkreślono w poniższym zestawieniu priorytetów realizowanych centralnie:

- **Priorytet I: Zatrudnienie i integracja społeczna;**
- **Priorytet II: Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących;**
- Priorytet III: Wysoka jakość systemu oświaty;
- Priorytet IV: Szkolnictwo wyższe i nauka;
- Priorytet V: Dobre rządzenie,

oraz priorytetów realizowanych na szczeblu regionalnym:

- **Priorytet VI: Rynek pracy otwarty dla wszystkich;**
- **Priorytet VII: Promocja integracji społecznej;**
- Priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki;
- Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Beneficjenci: sektor publiczny, pozarządowy, partnerstwa publiczno – społeczne, publiczno- prywatne.

9.1.2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013.

W ramach priorytetowych kierunków wsparcia obszarów wiejskich UE, w PROW 2007–2013 zdefiniowano cztery osie:

- oś 1.: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego;
- oś 2.: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich;
- oś 3.: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej;
- oś 4.: Leader.

Działanie „Odnowa i rozwój wsi” (oś trzecia) ma wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi to m.in. rozwój tożsamości społeczności wiejskiej. Beneficjentami tego działania są: gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół lub związek wyznaniowy, organizacja pozarządowa. Maksymalny poziom dofinansowania 75% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

9.1.3. Szwajcarski Mechanizm Finansowy

Unia Europejska i Szwajcaria podpisały umowę o finansowym wsparciu nowych państw członkowskich. Celem wsparcia ma być zmniejszenie przepaści ekonomicznej i społecznej występującej pomiędzy starymi i nowymi państwami UE. Najwięcej środków otrzyma Polska (49 proc. zarezerwowanej kwoty, czyli ponad 312 mln euro). W dalszej kolejności znajdują się Węgry (13,1 proc.), Czechy (11 proc.), Litwa (7,1 proc.), Słowacja (6,7 proc.), Łotwa (6 proc.), Estonia (4 proc.), Słowenia (2,2 proc.), Cypr (0,6 proc.) oraz Malta (0,3 proc.). Dofinansowanie będą mogły otrzymać m.in. projekty z zakresu bezpieczeństwa, stabilności i wspierania reform, rozwoju

infrastruktury i ochrony środowiska oraz promocji sektora prywatnego i rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego.

Środki Mechanizmu Szwajcarskiego mają być przeznaczone na finansowanie projektów w następujących dziedzinach:

Priorytet 1. Bezpieczeństwo, stabilność i reformy

- rozbudowa wydajności administracyjnej,
- zapobieganie klęskom naturalnym,
- regionalne inicjatywy rozwoju w regionach mało korzystnych.

Priorytet 2. Infrastruktura i środowisko

- modernizacja zasadniczej infrastruktury dla wykorzystania energii i wody pitnej, utylizacji ścieków oraz usuwania śmieci,
- transport publiczny,
- poprawa warunków środowiska, redukcja szkodliwych emisji, rozwój i egzekwowanie standardów,
- usuwanie toksycznych odpadów, planowanie przestrzenne na poziomie miejskim, regionalnym i narodowym,
- różnorodność i ochrona natury.

Priorytet 3. Promocja sektora prywatnego

- rozwój sektora prywatnego z naciskiem na małe i średnie przedsiębiorstwa,
- zachęcanie do uprawy ekologicznej; zachęcanie do produkcji przemysłowej, pozostającej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- poprawa regulacji sektora finansowego,
- ochrona własności intelektualnej.

Priorytet 4. Rozwój ludzki i społeczny

- rozbudowa wydajności administracji publicznej w celu wyrównania do poziomu europejskiego; szkolenie zawodowe i techniczne,
 - badania i rozwój – programy wymiany akademickiej, stypendia, partnerstwo, współpraca w naukach stosowanych,
 - zdrowie – modernizacja szpitali, reformy systemu ubezpieczeń zdrowotnych,
 - współpraca bliźniacza pomiędzy miastami i gminami,
- wspieranie międzynarodowych inicjatyw rozwoju.

Podstawowym wymogiem stawianym potencjalnym beneficjentom przez rząd Szwajcarii jest wkład własny na poziomie min. 40%. Oznacza to, że 60% inwestycji pokryje Szwajcarski Mechanizm Finansowy. Odstępstwem są tutaj programy wzmacniania instytucjonalnego oraz programy realizowane przez organizacje pozarządowe. Te programy bowiem będą mogły być finansowane w całości ze środków Funduszu.

9.1.4. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013

Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013.

Priorytet 7 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej na Dolnym Śląsku („Edukacja”)

W ramach priorytetu wsparcie uzyskają przedsięwzięcia w zakresie edukacji mające na celu zwiększenie jej efektywności, atrakcyjności programowej, unowocześnienie poprzez inwestycje związane z infrastrukturą obiektów edukacyjnych (wraz z niezbędnym, nowoczesnym wyposażeniem dydaktycznym), ich bazy socjalnej i zaplecza sportowego. Dotyczy to placówek edukacyjnych od etapu przedszkolnego po szkolnictwo wyższe, placówek uwzględniających specjalne potrzeby edukacyjne dzieci i młodzieży, jak również ośrodków prowadzących działalność związaną z kształceniem i doskonaleniem zawodowym osób dorosłych, w tym nauczycieli. Ze względu na niewystarczające, w stosunku do potrzeb rynkowych, kształcenie zawodowe młodzieży wsparciem objęte zostaną również przedsięwzięcia inwestycyjne w infrastrukturę bazy dydaktycznej służącej praktycznemu kształceniu zawodowemu w szkołach ponadgimnazjalnych

Priorytet 8 Modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia na Dolnym Śląsku („Zdrowie”)

Głównym celem działania jest poprawa jakości opieki zdrowotnej poprzez podniesienie standardu usług medycznych oraz zwiększenie dostępności do usług świadczonych przez zakłady opieki zdrowotnej. Preferowane będą projekty wspierające rozwój zakładów leczenia i opieki długoterminowej przebiegający na bazie zasobów znajdujących się w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej (zamiana łóżek krótkoterminowych na łóżka opieki długoterminowej). Ponadto w ramach priorytetu będą dofinansowywane zakupy nowoczesnego, niezbędnego sprzętu i aparatury medycznej w tym specjalistycznych urządzeń diagnostycznych. Inwestycje w takie urządzenia umożliwią wczesne wykrywanie i leczenie chorób, co w efekcie doprowadzi do utrzymania liczby osób aktywnych zawodowo na rynku pracy.

10. MONITORING STRATEGII

10.1. Wstęp

Ocena strategicznych dokumentów zawierających cele z kierunkami działania winna być dokonywana trzykrotnie: przed rozpoczęciem realizacji (ex-ante), w połowie okresu realizacji (mid-term) oraz po zakończeniu realizacji (ex-post).

Aby umożliwić pośrednie dokonywanie ocen mid-term i ex-post, należy określić powiązania pomiędzy Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych a obecnymi i przyszłymi programami operacyjnymi. Ocena ex-post jest najbardziej istotna i miarodajna dla całościowej oceny polityki społecznej w długim okresie czasu oraz spełnia najwięcej funkcji. Wszelkie oceny oddziaływania podmiotów publicznych na procesy kierowania polityką społeczną i działaniami na rzecz integracji przeprowadzane są w kontekście społecznych potrzeb, celów i nakładów. Mierzone i oceniane są uzyskane produkty, wyniki, efekty i skutki. Działania i przedsięwzięcia służące realizacji celów strategicznych oceniane są na podstawie czterech kryteriów: skuteczności, celowości, efektywności, wydajności. Cały proces dodatkowo oceniany jest z punktu widzenia praworządności i gospodarności (oszczędności). Oceny wymagają podejścia uporządkowanego, obiektywnych kryteriów oraz stosowania zróżnicowanych i wyrafinowanych metod. Ocena realizacji strategii jest procesem wymagającym udziału społecznego, a przede wszystkim współdziałania podmiotów i uczestników strategicznego zarządzania polityką społeczną powiatu.

Aby spełnić powyższe wymagania, każdy kierunek działania wymaga monitorowania. Wymóg monitorowania wynika również z przepisów regulujących finansowanie przedsięwzięć z funduszy strukturalnych UE. Monitorowaniem kierunku działania na poziomie celów winna zajmować się jednostka organizacyjna odpowiedzialna za jego sformułowanie, w tym wypadku – w imieniu Powiatu Oławskiego – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie. Obowiązek monitorowania poszczególnych zadań, których realizacja na poziomie lokalnego samorządu wynika z obecnie obowiązujących celów i kierunków działania spoczywa na jednostce realizującej dane zadanie.

Misja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego sformułowana jest na tak ogólnym poziomie, że bezpośrednia ocena stopnia jej realizacji nie jest możliwa, dlatego należy oceniać stopień realizacji kierunków działania. Mają one na tyle konkretny charakter i są powiązane bezpośrednio z celami i istniejącymi programami, że można stosować bardziej wyspecjalizowane wskaźniki. W charakterystyce każdego z kierunków działania zawarto propozycje wskaźników produktów oraz rezultatów. Zestaw wskaźników dla celów monitorowania zawiera poniższa Tabela 24. Ich coroczne obliczenie rozpoczynając od roku bazowego 2010 (stan 31 grudnia – dane będą dostępne wiosną/latem 2011) umożliwi dokonanie w latach 2013, 2016 i 2020 oceny realizacji *Strategii* pod kątem: skuteczności, celowości, efektywności, wydajności. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i instytucje zewnętrzne dokonywać będą bieżącej i okresowej (w 2011, 2013, 2016, 2020 r.) kontroli realizacji *Strategii*. Efektem kontroli może być konieczność zmodyfikowania *Strategii*.

Źródłami pozyskiwania danych do oceny realizacji *Strategii* mogą być:

1. Źródła pierwotne:

- badania ankietowe za pomocą kwestionariusza – np. z wykorzystaniem Internetu, w formie drukowanej – skrzynka na opinie w PCPR,
- otwarte dla wszystkich Forum Internetowe (np. Oławski Portal Pomocy Społecznej), pozwalające na swobodną wypowiedź, wstępną ocenę inicjatyw społecznych, pozwalające znaleźć partnerów dla wspólnej realizacji projektów,
- cykliczne, coroczne spotkania grup eksperckich oraz innych podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej organizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie,
- inne.

2. Źródła wtórne:

- raporty z badań zjawisk społecznych i opinii publicznych dokonywanych przez inne jednostki badawcze i ośrodki badań społecznych,
- statystyki, w tym Urzędu Statystycznego oraz innych jednostek i instytucji,
- informacje medialne oraz raporty, biuletyny, sprawozdania z działalności i in. pochodzące od środowisk zajmujących się problematyką społeczną i działaniami na rzecz integracji.
- inne.

Wybór źródeł informacji do oceny realizacji Strategii będzie każdorazowo weryfikowany, zgodnie z przyjętymi wskaźnikami.

Tabela 24 Wskaźniki monitoringu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011-2017.

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
1.	Priorytet 1. Edukacja.		
1.1.	Cel 1.1 Działać w kierunku rozwijania świadomości zagrożeń.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
1.1.1.	Budowa bazy informacyjnej nt. zagrożeń wraz z monitoringiem.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba projektów zrealizowanych na terenie powiatu tworzących bazy informacyjne o istniejących i potencjalnych zagrożeniach na poziomie gmin i powiatu – Ilość systemów monitorujących istniejące zagrożenia na poziomie gmin i powiatów 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zidentyfikowanych zagrożeń na poziomie powiatu i poszczególnych jego gmin – liczba potencjalnych zagrożeń zidentyfikowanych na poziomie poszczególnych gmin i powiatu – liczba utworzonych projektów przeciwdziałających zidentyfikowanym zagrożeniom realizowanych na terenie powiatu oławskiego – liczba utworzonych projektów profilaktycznych na terenie powiatu oławskiego mających na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanym potencjalnym zagrożeniom
1.1.2.	Warsztaty dla rodziców w oparciu o istniejącą bazę oświatową.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba przeprowadzonych warsztatów dla rodziców w oparciu o istniejące placówki oświatowe 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodziców biorących udział w zorganizowanych dla nich warsztatach w ciągu roku na terenie powiatu oławskiego
1.1.3.	Przeprowadzanie szkoleń dla pracowników samorządowych nt. istoty i rozwoju patologii.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych na terenie powiatu oławskiego szkoleń pracowników samorządowych na temat istoty i rozwoju patologii 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba pracowników samorządowych biorących udział w szkoleniach na temat istoty i rozwoju patologii

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
1.2.	Cel 1.2 Działać na rzecz wzmocnienia struktury oświaty w zakresie działań edukacyjnych i profilaktycznych.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
1.2.1.	Wydłużyć czas otwarcia placówek oświatowych.	– liczba placówek oświatowych o wydłużonym czasie pracy (zajęcia pozalekcyjne) na terenie powiatu oławskiego	– liczba uczniów korzystających z oferty zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych powiatu oławskiego
1.2.2.	Autorskie programy edukacyjne na poziomie szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich.	– liczba powstałych autorskich programów edukacyjnych w szkołach podstawowych, średnich i gimnazjalnych na terenie powiatu oławskiego	– liczba uczniów powiatu oławskiego objętych autorskimi programami edukacyjnymi
1.2.3.	Edukacja nauczycieli i wychowawców.	– liczba projektów zrealizowanych na terenie powiatu oławskiego oferujących różne formy edukacji nauczycieli	– liczba nauczycieli i wychowawców korzystająca z różnych form edukacji obejmujących obszary polityki społeczne
1.2.4.	Wzmocnić struktury tworzące bezpieczne szkoły.	– liczba programów i projektów realizowanych na terenie powiatu oławskiego, których celem jest wzmocnienie struktur tworzących bezpieczne szkoły	– liczba zidentyfikowanych patologii społecznych, przestępstw, wykroczeń każdego roku ewidencjonowanych na terenie szkół powiatu oławskiego
1.3.	Cel 1.3 Podjąć działania na rzecz szerokiej edukacji społeczeństwa na temat zagrożeń społecznych i instrumentów pomocy w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
1.3.1.	Współpraca z lokalnymi mediami w zakresie popularyzacji form pomocy społecznej.	– liczba projektów i programów realizowanych przez sektor publiczny i pozarządowy wspólnie z mediami, których celem była promocja form pomocy społecznej	– wskaźnik procentowy znajomości różnych form pomocy społecznej oferowanych w powiecie mierzonych w stosunku do ogółu dorosłych mieszkańców powiatu oławskiego (badania sondażowe)

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
1.3.2.	Organizacja cyklicznych szkoleń dla bezpośrednich beneficjentów pomocy społecznej.	– liczba szkoleń zorganizowanych na terenie powiatu oławskiego skierowanych bezpośrednio do beneficjentów pomocy społecznej	– liczba beneficjentów pomocy społecznej uczestniczących w szkoleniach dla nich zorganizowanych
1.3.3.	Upowszechnianie i popularyzacja dobrych praktyk, projektów i działań z kategorii asekuracji i wyprzedzania.	– liczba projektów realizowana na terenie powiatu oławskiego upowszechniająca dobre praktyki w rozwiązywaniu problemów społecznych	– liczba projektów (dobrych praktyk) realizowanych na terenie powiatu oławskiego w więcej niż jednym miejscu (obszarze, gminie)
2.	PRIORYTET 2. Problemy Społeczne.		
2.1.	Cel.2.1 Przeciwdziałać zjawiskom wzrastających patologii społecznych i braku poczucia bezpieczeństwa.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
2.1.1.	Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta (edukacja).	– liczba projektów zrealizowanych na terenie powiatu oławskiego o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym	– liczba osób uczestniczących w projektach organizowanych przez niepubliczny i publiczny sektor pomocy społecznej o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym
2.1.2.	Tworzenie bazy infrastrukturalnej dla osób uzależnionych z możliwością terapii.	– liczba obiektów na terenie powiatu oławskiego, w których prowadzone są warsztaty terapii dla osób uzależnionych – powierzchnia w m ² obiektów na terenie powiatu oławskiego, w których prowadzone są zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych	– liczba osób uzależnionych korzystających z warsztatów i zajęć terapeutycznych
2.1.3.	Monitoring i niwelowanie patologii w rodzinie będącej bezpośrednią przyczyną utraty pracy.	– liczba projektów tworzących systemy monitoringu patologii w rodzinie będącej przyczyną utraty pracy	– liczba zdiagnozowanych patologii w rodzinie na terenie powiatu oławskiego, które były bezpośrednią przyczyną utraty pracy

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
2.1.4.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i niwelowanie skutków tego problemu społecznego.	– liczba projektów zrealizowanych na terenie powiatu oławskiego, których celem było przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i niwelowanie skutków tego problemu	– liczba rodzin objętych programami przeciwdziałającymi przemocy w rodzinie i niwelującymi skutki tego problemu
2.2.	Cel 2.2. Przeciwdziałać uzależnieniom.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
2.2.1.	Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i reintegracji poprzez rozwój i wspieranie nowoczesnych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychotropowych.	– liczba projektów realizowanych poprzez rozwój i wspieranie programów terapeutycznych, których celem było zwiększenie świadczeń dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychotropowych	– liczba świadczeń z zakresu leczenia rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych wykonanych na terenie powiatu oławskiego
2.2.2.	Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta edukacja i dostęp do oferty kulturalnej.	– liczba utworzonych programów, których celem jest poszerzenie oferty kulturalnej i edukacyjnej skierowanej do osób uzależnionych	– liczba osób uzależnionych korzystających z oferty kulturalnej i edukacyjnej organizowanej w ramach działań profilaktycznych
2.2.3.	Modernizacja istniejącej bazy placówek prowadzących leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychotropowych oraz współuzależnionych, a także stwarzanie warunków sprzyjających powstawaniu nowych placówek i ich wyposażaniu.	– liczba projektów, których celem jest modernizacja istniejącej bazy placówek prowadzących leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychotropowych oraz współuzależnionych – liczba projektów, których celem jest powstawanie nowych placówek i ich wyposażanie	– liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychotropowych oraz współuzależnionych korzystających z bazy placówek prowadzących leczenie i rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychotropowych

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020			
2.3	Cel 2.3. Tworzenie warunków do zmniejszenia skutków rozwarstwienia społecznego ludności powiatu oławskiego.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
2.3.1.	Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz integracji społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba tworzonych projektów na terenie powiatu oławskiego, których celem była rozbudowa zaplecza instytucjonalnego na rzecz integracji społecznej - powierzchnia w m² zaplecza instytucjonalnego przeznaczonego na działania na rzecz integracji społecznej - liczba projektów tworzących zaplecze pozainstytucjonalne na rzecz integracji społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba mieszkańców powiatu objęta działaniami programów na rzecz integracji społecznej - liczba mieszkańców powiatu korzystających każdego roku z zaplecza instytucjonalnego służącego integracji społecznej
2.3.2.	Promowanie indywidualnych sukcesów i wyzwalanie inicjatywy w poszukiwaniu pracy.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba projektów realizowanych na terenie powiatu oławskiego promujących indywidualnych sukcesów wyzwalające inicjatywy w poszukiwaniu pracy 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób dotychczas bezrobotnych, podejmujących pracę zawodową lub zakładających własną działalność gospodarczą
2.3.3.	Tworzenie nowych grup wsparcia dla wychodzenia z kryzysu.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba grup wsparcia zorganizowanych na terenie powiatu oławskiego, których celem było wyjście z kryzysu beneficjentów pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba beneficjentów pomocy społecznej będących w kryzysie korzystających z oferty grup wsparcia w ciągu roku
2.4.	Cel 2.4. Podejmować działania w kierunku likwidacji barier infrastrukturalnych i instytucjonalnych dla zwiększania dostępności do obiektów publicznych i miejsc zamieszkania oraz zwiększenie samodzielności osób starszych i niepełnosprawnych.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
2.4.1.	Działania na rzecz likwidacji barier architektonicznych.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba projektów zrealizowanych na terenie powiatu oławskiego, których celem jest likwidacja barier architektonicznych w miejscach publicznych, obiektach kultury, sportu, rekreacji i wypoczynku 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób niepełnosprawnych, osób starszych korzystających samodzielnie z dostępu do obiektów użyteczności publicznej, kultury, rekreacji i wypoczynku

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
2.4.2.	Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo.	– liczba utworzonych mieszkań chronionych na terenie powiatu oławskiego dla osób niepełnosprawnych	– liczba beneficjentów pomocy społecznej korzystających z mieszkań chronionych na terenie powiatu oławskiego
2.4.3.	Stworzenie osobom niepełnosprawnym i starszym warunków do samodzielnego życia w rodzinie i środowisku lokalnym.	– liczba projektów zrealizowanych na terenie powiatu oławskiego, których celem było stworzenie warunków do samodzielnego życia w rodzinie i środowisku lokalnym	– liczba osób niepełnosprawnych i starszych, którzy uzyskali zdolność do samodzielnego życia w rodzinie i środowisku lokalnym na skutek realizacji programów specjalnie w tym celu przygotowanych
2.4.4	Działanie na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i starszych z otoczeniem aktywnym społecznie i gospodarczo.	– liczba projektów zrealizowanych na terenie powiatu oławskiego, których celem było zintegrowanie osób niepełnosprawnych i starszych z otoczeniem aktywnym społecznie i gospodarczo	– liczba osób niepełnosprawnych i starszych uczestniczących w programach mających na celu integrację ze środowiskiem aktywnym zawodowo
3.	PRIORYTET 3: Społeczność lokalna.		
3.1.	Cel 3.1. Tworzyć warunki dla szerszej współpracy sektora publicznego i pozarządowego.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
3.1.1.	Tworzenie partnerstw pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi.	– liczba partnerstw (sieci współpracy) zawiązanych na szczeblu powiatu pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi	– liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych programami pomocy organizowanej w ramach partnerstw pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi
3.1.2.	Działania na rzecz wykorzystania w sektorze pozarządowym wysokiego zaangażowania i kreatywności osób pracujących w obszarze pomocy społecznej.	– liczba projektów i programów do których sektor publiczny włączył zaangażowanych i kreatywnych liderów pomocy społecznej – liczba liderów pomocy społecznej włączonych przez sektor publiczny do realizowanych przez ten sektor projektów i programów	– liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych programami pomocy organizowanej przez sektor publiczny z udziałem liderów pomocy społecznej włączonych do realizacji tych programów

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
3.1.3.	Propagowanie podstaw do realizacji projektów opartych o partnerstwo publiczno – społeczne.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba projektów i szkoleń propagujących zasady tworzenia partnerstw publiczno – społecznych, jak i możliwe formy prawne i instytucjonalne takiej współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba powołanych do życia partnerstw publiczno – społecznych na terenie powiatu oławskiego dla realizacji założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych
3.1.4.	Rozwijanie różnych form wolontariatu wspomagającego realizowanie zadań pomocy społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zidentyfikowanych obszarów pomocy społecznej zdolnych do przyjęcia wolontariatu – liczba szkoleń tematycznych dla wolontariuszy zorganizowanych na terenie powiatu oławskiego – liczba projektów promujących wolontariat wśród starszej młodzieży szkół średnich i policealnych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wolontariuszy pracujących w ciągu roku dla sektora publicznego i pozarządowego realizujących politykę społeczną na terenie całego powiatu oławskiego
3.2.	Cel 3.2. Działać w kierunku wzrostu wyrozumiałości i tolerancji społecznej.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
3.2.1.	Kreowanie postaw wyrozumiałości i tolerancji poprzez eksponowanie przez decydentów udziału beneficjentów pomocy społecznej w różnych projektach powiatu i gmin.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba projektów, których celem jest podwyższenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów społecznych oraz wykreowanie postaw wyrozumiałości i tolerancji z udziałem decydentów i beneficjentów tej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba mieszkańców powiatu oławskiego, do których każdego roku dociera pakiet informacji o problemach społecznych powiatu i kreuje postawy wyrozumiałości i tolerancji
3.2.2.	Edukacja społeczna w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych i ich możliwości.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba projektów o charakterze edukacyjnym, których celem jest edukacja społeczna w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych i ich możliwości 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba inicjatyw społecznych, powstałych na terenie powiatu podnoszących jakość i komfort życia osób niepełnosprawnych – liczba dostosowanych obiektów publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych – liczba osób niepełnosprawnych pracujących zawodowo

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
3.3.	Cel 3.3. Tworzyć warunki na rzecz wykorzystania zaangażowania i kreatywności osób pracujących w obszarze pomocy społecznej.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
3.3.1.	Tworzenie projektów kształcących pracowników pomocy społecznej na liderów Lokalnych Grup Działania.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba szkoleń specjalistycznych przeznaczonych dla pracowników pomocy społecznej, których celem jest kształcenie na liderów Lokalnych Grup Działania 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba przeszkolonych pracowników pomocy społecznej każdego roku w powiecie oławskim na liderów Lokalnych Grup Działania – liczba pracowników pomocy społecznej będących liderami Lokalnych Grup Działania
3.3.2.	Kojarzyć liderów pomocy społecznej z właściwymi projektami w poszczególnych sektorach pomocy społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba inicjatyw, których efektem było skojarzenie liderów pomocy społecznej z właściwymi projektami w poszczególnych sektorach pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba skojarzonych liderów pomocy społecznej z właściwymi projektami w poszczególnych sektorach pomocy społecznej
3.3.3.	Przeprowadzanie szkoleń zaangażowanych pracowników pomocy społecznej w kierunku tworzenia autorskich projektów.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba szkoleń dla pracowników pomocy społecznej, mających na celu pomoc w kierunku tworzenia autorskich projektów 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba pracowników pomocy społecznej, korzystających ze szkoleń z zakresu tworzenia autorskich projektów – liczba autorskich projektów utworzonych przez zaangażowanych pracowników pomocy społecznej
4.	PRIORYTET 4: <i>Infrastruktura.</i>		
4.1.	Cel 4.1 Działać w kierunku tworzenia sprawnie funkcjonującej profilaktyki w oparciu o infrastrukturę społeczną.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
4.1.1	Tworzenie Ośrodków Wsparcia dla uzależnionych.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba Ośrodków Wsparcia zorganizowanych na terenie powiatu oławskiego, których celem jest pomoc osobom uzależnionym 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób uzależnionych korzystających z oferty Ośrodków Wsparcia

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
4.1.2.	Utworzenie Centrum Integracji Społecznej.	– powstanie Centrum Integracji Społecznej	– liczba beneficjentów pomocy społecznej korzystających z oferty Centrum Integracji Społecznej w powiecie oławskim w ciągu roku
4.1.3.	Udzielanie pomocy oraz wspieranie samorządów lokalnych w realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnionych oraz przemocy domowej.	– liczba projektów organizowanych na szczeblu powiatu, których celem jest udzielanie pomocy merytorycznej samorządom lokalnym w zakresie realizacji lokalnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej	– liczba pracowników samorządowych szczebla powiatowego przeszkolonych w zakresie skutecznej realizacji programów profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej – liczba wspartych programów samorządowych przez instytucje zewnętrzne, których celem były zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnionych oraz przemocy domowej
4.2.	Cel 4.2. Tworzenie właściwej i o wysokim standardzie bazę dla realizacji zadań społecznych.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
4.2.1.	Adaptacja lub budowa całodobowej placówki dla osób starszych.	– liczba projektów z zakresu adaptacji lub budowy infrastruktury opieki nad osobami starszymi	– Liczba osób starszych korzystająca z usług powstałych placówek opieki
4.2.2.	Tworzenie Środowiskowych Domów Samopomocowych.	– liczba utworzonych Środowiskowych Domów Samopomocowych	– liczba beneficjentów korzystających z pomocy Środowiskowych Domów Samopomocowych
4.3.	Cel 4.3. Efektywnie wykorzystać funkcjonowanie świetlic na terenie powiatu.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
4.3.1.	Stworzenie nadzoru merytorycznego nad świetlicami wiejskimi.	– liczba projektów z zakresu tworzenia nadzoru merytorycznego nad świetlicami wiejskimi	– liczba świetlic wiejskich objętych nadzorem merytorycznym

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
4.3.2.	Stworzenie realnych programów funkcjonalno – użytkowych dla świetlic.	– liczba programów, realizowanych na terenie powiatu, których celem jest poprawa funkcjonalności i użyteczności świetlic	– liczba osób korzystająca ze świetlic wiejskich w oparciu o stworzone programy funkcjonalno - użytkowe
4.3.3	Aktywizacja kadry placówek pomocy społecznej i organizacji pozarządowych w prace terapeutyczne na terenie świetlic.	– liczba spotkań, szkoleń, których celem jest aktywizacja pracowników pomocy społecznej i pracowników organizacji pozarządowych na rzecz pracy terapeutycznej na terenie świetlic	– liczba beneficjentów pomocy społecznej korzystających z pracy terapeutycznej wyspecjalizowanej kadry w świetlicach wiejskich
4.4.	Cel 4.4. Stworzyć warunki do rozwoju zaplecza sportowego i rehabilitacyjnego.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
4.4.1.	Modernizacja istniejących placówek oświatowych dla potrzeb sportowych i rekreacyjnych ogółu mieszkańców.	– liczba zmodernizowanych placówek oświatowych dla potrzeb sportowych i rekreacyjnych	– liczba osób korzystających ze zmodernizowanych placówek sportowych i rekreacyjnych
4.4.2.	Zwiększyć dostępność istniejącego zaplecza rehabilitacyjnego z jednoczesną rozbudową jego infrastruktury technicznej.	– -powierzchnia w m ² dostępnego zaplecza rehabilitacyjnego	– liczba osób, beneficjentów pomocy społecznej korzystających z istniejącego zaplecza rehabilitacyjnego
5.	PRIORYTET 5: <i>Finanse</i>		
5.1.	Cel 5.1.Podjąć działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.1.1.	Sponsoring na rzecz wspierania konkretnych projektów z zakresu problematyki społecznej.	– liczba tworzonych programów i projektów organizowanych na szczeblu lokalnym przez sektor publiczny i pozarządowy wspartych przez kapitał prywatny	– liczba beneficjentów pomocy społecznej objętej programami pomocy sponsorowanej przez kapitał prywatny

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
5.1.2.	Tworzenie partnerstw z organizacjami pozarządowymi dla realizacji wspólnych zadań i projektów.	– liczba powstałych partnerstw samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi dla realizacji wspólnych zadań i zadań z zakresu pomocy społecznej	– liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych programami pomocy organizowanej w ramach partnerstw publiczno - społecznych
5.1.3.	Zakładanie fundacji i stowarzyszeń z udziałem partnerów dla realizacji długookresowych programów.	– liczba nowo założonych stowarzyszeń i fundacji rozwiązujących konkretne problemy społeczne	– liczba beneficjentów pomocy społecznej objęta pomocą społeczną świadczoną przez organizacje pozarządowe
5.2.	Cel 5.2. Działać na rzecz wsparcia finansowego rodzin.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.2.1.	Wsparcie materialne i instytucjonalne dla rodzin wielodzietnych.	– liczba projektów i programów zrealizowanych na terenie powiatu oławskiego, których celem jest wsparcie materialne i instytucjonalne rodzin wielodzietnych	– liczba rodzin wielodzietnych objętych wsparciem materialnym i instytucjonalnym
5.2.2.	Realizacja projektów z zakresu kompensacji i solidaryzmu dla rodzin niepełnych.	– liczba zrealizowanych projektów opartych o zasady kompensacji i solidaryzmu i skierowanych do rodzin niepełnych	– liczba rodzin niepełnych objętych projektami realizowanymi na zasadach kompensacji i solidaryzmu
5.3.	Cel 5.3. Tworzyć warunki na rzecz zabezpieczenia szeroko rozumianych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.3.1.	Wspieranie niepublicznych jednostek realizujących zadania pomocy społecznej.	– liczba projektów zrealizowanych na terenie powiatu oławskiego, których celem było wsparcie niepublicznych jednostek realizujących zadania pomocy społecznej	– liczba jednostek realizujących zadania pomocy społecznej wspartych przez sektor publiczny

Nr ker. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2010 lata oceny: 2013, 2016, 2020	
5.3.2.	Zlecanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów.	– liczba projektów z zakresu pomocy społecznej realizowanych na terenie powiatu oławskiego na zasadach outsourcingu	– liczba beneficjentów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń realizowanych w oparciu o outsourcing zadań rozwiązujących konkretne problemy społeczne

11. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

WYKAZ TABEL:

Tabela 1 Dokumenty Unii Europejskiej dotyczące polityki społecznej.	10
Tabela 2 Najważniejsze akty prawne odnoszące się do polityki społecznej- obecnie obowiązujące w Polsce.	12
Tabela 3 Ważniejsze dokumenty strategiczne obowiązujące w Województwie Dolnośląskim dotyczące obszaru polityki społecznej.	22
Tabela 4 Ważniejsze dokumenty strategiczne obowiązujące w powiecie oławskim dotyczące obszaru rozwiązywania problemów społecznych.	27
Tabela 5 Podstawowe dane demograficzne – stan na 31.12. w 2008 i 2009 r.	30
Tabela 6 Ludność w powiecie oławskim i gminach powiatu stan na 31.12.2009 roku	30
Tabela 7 Ludność według płci: Polska, województwo i powiat - stan na koniec 2009 r.	32
Tabela 8 Urodzenia, zgony, przyrost naturalny na terenie powiatu oławskiego - stan na 31.12.2009 r.	35
Tabela 9 Liczba osób bezrobotnych w powiecie oławskim w latach 2007-2009.	36
Tabela 10 Stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim, podregionach i powiatach w latach 2007-2009.	38
Tabela 11 Bezrobotni na terenie powiatu oławskiego według wykształcenia – stan na 31.12 2009 r.	40
Tabela 12 Struktura podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON – sektor prywatny w powiecie oławskim z podziałem na gminy – stan na koniec 2009 roku.	41
Tabela 13 Szpitale, ambulatoryjna opieka zdrowotna oraz apteki na terenie powiatu oławskiego stan na 31.12.2008 r.	43
Tabela 14 Osoby niepełnosprawne objęte opieką Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie oławskim w 2009 roku	46
Tabela 15 Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w powiecie oławskim stan na 31.12.2009 r.	47
Tabela 16 Analiza osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej w 2009 roku.	48
Tabela 17 Pomoc przyznana z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu oławskiego w 2009 roku	50
Tabela 18 Alkoholizm według rozpoznania ośrodków pomocy społecznej stan na 31.12.09 r... ..	51
Tabela 19 Narkomania - według rozpoznania Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu oławskiego, stan na 31.12.2009 r.	52
Tabela 20 Rodziny dotknięte problemem przemocy w rodzinie na terenie powiatu oławskiego w 2009 roku	55
Tabela 21 Bezpieczeństwo publiczne w powiecie oławskim w latach 2007 – 2009.	57
Tabela 22 Harmonogram powiatowych imprez na rok 2010	62
Tabela 23 Priorytety, cele szczegółowe i kierunki działania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011-2017.	79
Tabela 24 Wskaźniki monitoringu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011-2017.	96

WYKAZ WYKRESÓW:

Wykres 1 Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn – stan na 31.12.2009 r.	31
Wykres 2 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym – stan na 31.12.09 r.	31
Wykres 3 Struktura procentowa ludności według płci, stan na 31.12.2009 r.	32
Wykres 4 Struktura procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na terenie powiatu oławskiego – stan na 31.12.2009 r.	33
Wykres 5. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	33
Wykres 6 Urodzenia żywe w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności – stan na 31.12.09 r....	34
Wykres 7 Zgony w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności stan na 31.12.09 r.	35

Wykres 8 Struktura procentowa osób posiadających prawo do zasiłku do liczy bezrobotnych ogółem - 31.12.2009r.	36
Wykres 9 struktura procentowa bezrobocia według płci - 31.12.2009r	37
Wykres 10 Odsetek bezrobocia na terenie powiatu oławskiego – stan na 31.12.09 r.....	37
Wykres 11 Stopa bezrobocia w powiecie oławskim na tle województwa i kraju w okresie od 12.2005 – 05.2010	38
Wykres 12. Struktura procentowa bezrobocia w powiecie oławskim według poziomu wykształcenia - stan na 31.12.2009 r.....	40
Wykres 13 Podmioty gospodarki narodowej w powiecie oławskim, stan na koniec 2009 roku. 41	
Wykres 14 Przyrost naturalny liczony metodą: (urodzenia żywe - zgony): urodzenia żywe.....	53
Wykres 15 Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności	54